VITT EMANUELE

M 69 5. A. 25

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
69
5 A
25

NICANDRI VETERIS POETAE ET MEDICI THERIACA ET ALEXIPHARMACA, CVM SCHOLIIS,

Interprete Iohanne Lonicero.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
ROMA

Cum gratia & priuilegio Imperiali ad ſexennium.

COLONIAE OPERA IOHAN. SOTERIS, ANNO MDXXXI.

1185

MVLTARVM

RERVM COGNITIONE, VIR-
tutibus & literis conſpicuo, Dño Iohãni Ficino à Liechtenau,
Illuſtriſſimi Heſſorũ principis Philippi &c. Cancellario,
gymnaſij Marpurgẽ. patrono, domino ſuo,
Iohannes Lonicerus

εὖ πράττειν.

QVANQVAM SAEPENVMERO
mãſuetudini tuæ, uir prçſtantiſſime, quã
non incertis argumẽtis deprehendi, gra-
tus eſſe in animum induxerim, hactenus
tamen non ſatis integrum fuit, uſq; dũ ſu
perioribus diebus diuinũ opus abſolueri
mus: E Græca lingua in Latinam præcla
ra quædam monumẽta tranſfundẽtes, non ꝙ tanto faſtu ſu-
perbiam, ut meas uigilias diuinitate ornem, ſed ꝙ ipſum au-
torem eo præconio nõ indignum cenſeam. Siquidem Nican
drum uetuſtiſſimũ & poëtam & medicũ uertimus, Agrippi-
natis typographi Soteris, bonis literis planè ſeruandis nato,
deſiderio obſequuti. Qui cum in lucẽ edẽdus eſſet, eguit opti-
matiũ alicuius auxilio ac tutela, quo liberius per Latium iter
facere poſſet. In Græcia non paucis retro ſeculis abũde ſatiſq;
per ſeſe munitus, omnibuſq; & celeberrimus & præſtantiſſi
mus iudicatus. Nunc Romanam indutus togam, non ſuo no-
mine angitur, ſed mei potius cauſa, à quo hanc ſibi collatã ue-
ſtem gerit. Veretur em̃ ne ſatis cõmode hanc ipſi ueſtem, quę
mea eſt tenuitas, aptauerim. Hic primũ humaniſſime Cãcel-
larie mihi occurriſti, qui multis nominib⁹ dignus es habitus,
ut tantum autorem in apricum, adeoq; ſub conſpectũ ſtudio-
ſorum collocares. Es enim ea grauitate, prudẽtia, eruditione,
conſtantia (quibus uirtutibus apud non parũ multos Impe-
rij Romani principes emicuiſti) qua nonnihil autoritatis meo
Nicandro, id eſt ueſti, qua Nicandrum Latinum ciuem profe

rimus,ſit acceſſurũ. Tuo igitur fauore dextroq; auſpicio, ſub dio non detrectabit cõſpici Semper em̃ te comitem ac ueluti præſentẽ habebit ὑπερασπιστὴν καὶ θησέα,nec uſquã citra te proficiſcetur.Qua tamen re haudquaq̃ tibi uel grauamini erit,uel moleſtiam adferet,ſed tuo nomini ęterniorẽ iuxtà ſplendorẽ impertiet,ſuamq; uitã tecum cõmunicabit, εἰ μὴ τὰ ἡμῶν ἐφήμερα ἐστί.Et ubicunq; Nicander uel uerſabitur, uel ex uſu ſuo prędicabitur, cõmune ad te præconium refluet. Nã tibi acceptũ referent ſtudioſi,qui aliquã ſiue cõmoditatem ſiue uoluptatẽ ex hoc grauiſſimo autore ſunt accepturi. Atq; ut rectius tua humanitas talis tantiq; medici cũ excellentiã,tũ præſtantiam intelligat,quæ de eo memoriæ prodiderũt Græci, ſubijciam:

GENVS NICANDRI.

Dionyſius Phaſiletes in libro quẽ de Antimachi poëſi ſcribit, Nicandrũ poetã gñe Aetolũ eſſe tradit. In libro ṽo de poëtis ſacerdotẽ ipſum aſſerit Clarij Apollinis,atq; id muneris à maioribus illi ceu per manus traditũ. Em̃uero de ſeſe ipſe in fine Theriacῶn ſic ait:

Protulit hunc Clarus ipſa niualis.

At Clarus locus Apollini dicatus eſt. Præterea filium eũ eſſe Damnæi aiunt,ex eo q̃ ipſe ſic dicit:

Damnæi gnatum celebris laudare memento.

Attali temporibus uixit,qui Pergami dñatus eſt, deletus à Romanis,cui hiſce acclamat uerſibus:

Teuthranide retinens patrium nunc ſedulo regnum
Audi,nec noſtræ capiant te obliuia laudis
Attale,magnanimi ſurgens à ſtirpe Alcidæ,
Puræ & Lyſiaces genuit quam dia uirago,
Tantalio Pelopi tæda ſociata iugali,
Hippodamea nitens internecione procorum.

In Aetolia multũ tpis cõmoratus eſt,ut planũ ſit è commentarijs,quos de Aetolia ſcripſit, eq; alia eius poëſi: è fluuioꝝ item & locorum Aetoliæ,aliarumq; eximiarũ reꝝ cõmemoratione,deniq; plãtaꝝ quarundã ab Aetolis ſumptaꝝ proprietate.

EX

EX SVDA.

Nicander Xenophanis filius Colophonius,ut alij uolunt,Aetolus,grãmaticus,poëta & medicus, floruit poſterioris Attali Galatonicæ,quẽ Romani ſuſtulerunt,tẽporibus. Scripſit Theriaca,Alexipharmaca,Georgica,Hetæriumẽnωn libros quinq;,medicinarũ ſyluulam,Prognoſtica carminibus, quę tamen ex Hippocratis prognoſticis trãſſumpſit. De oĩbus oraculis libros quinq;:& alia in eodẽ gñe plurima uerſibus: Hęc Sudas.

Scholia in Nicandrum adducunt etiam Thebaica, Ophiaca,Siciliã,Cimphia,Hiacinthũ pro Nicandri lucubrationib⁹.

Audiamus iamnunc quibus laudibus epigrãmata Græca Nicandrũ uehãt,nos ex primo libro utcũq; ſic reddidimus.

IN GRATIAM NICANDRI.

Inter ſublimes Colophon celeberrima fulget
Vrbes,quæ ſummos edidit una uiros.
Primus em̃ hinc ſurgit uates diuinus Homerus,
Nicanderq;,animi clarus uterq; bonis.
Aethereis chari Muſis uiguere, nec unquam
Horum poſt cineres,carmina ſancta cadunt.

ALIVD EX HOMERO CONSVTVM.

Commoda multa quidẽ docuit medicamina,multa
Nicander nocitura ſimul percenſuit,huius
Artis præ cunctis gnarus telluris alumnis.
Quid mirum? ſtirpem diuino ab Apolline ducit.

ALIVD AD EVNDEM.

Pæan cum Chirone,Aeſclapius, Hippocratesq;
Quanq̃ ſint ſummi medici,primasq; tenere
Dicantur,maior tamen his Nicander habetur.

En Græcorũ de poëta & medico noſtro præconia,quibus ſatis ſuperq; perſpicuũ fit, quantũ ei ſteterit apud priſcos autoritatis, & quo nobis loco perſancta eius monumenta eſſe debeant. Q; ſi nullos è Græcia teſtes proferre daretur,quibus tanti uiri præſtantia effulgeret, ex ipſis tamen laboribus ſuis,qui extant,nimirũ Theriacis & Alexipharmacis,quantæ cum do

ctrinæ,tum prudentiæ fuerit,ſatis cognoſcitur.Nam ut erudi tionem eius ſummam omittam (quam admiratus eſt Fabius Quintilianus dũ inquit: Quid Nicandrũ fruſtra ſequuti Macer,atq; Virgilius? Cuius in poëſi excellentiam ſuſpicit M.Cicero,cũ de rebus ruſticis hominẽ ab agro remotiſſimũ Nicandrũ Colophonium,poëtica quadam facultate non ruſtica,ſcripſiſſe præclare,teſtat) qua tantum ualuit,ut carmine medica poſteris traderet,id quod cũ minime multis habet cõmune, admirabili prorſum in rimandis peruestigãdisq; naturæ myſterijs,induſtria,raroq; ingenio fuit.Quid enim admirabilius, qd rarius,q̃ uiperarũ,omnisq; generis ſerpentũ formas,longitudinem,ingreſſum,gyros, adeoq; naturam ipſam ob oculos ponere? Ad hæc inſectorum quorundam,ſcorpionum, phalãgiorum,diſcrimina,ſeiunctas formas ordine deſcribere,ictus illorum omnium, ictum'que ſeu morſum conſequentia mala, & antidota illiſipſis medentia congerere,tradere,docere: poſtremo uenenatas potiones recenſere, easq; contra Alexipharmaca,hoc eſt,ueneno reſiſtentia medicamina uenenum ue propulſantia,tam erudito quàm eleganti carmine memoriæ prodere,non eſt nulla diſciplina præditi uiri, ſedenim doctiſſimi, prudentiſſimiq;. Atq; iſta omnia, dij boni,quàm inſignibus tum hiſtorijs tum fabulis ſæpe dilatat,amplificat, exornat? Vt ſi ob nihil aliud, hoc uel ſolo nomine,plurimum literarum amatores oblectare queat.Quin & theologi reperient hic, quæ eis ad ſacræ ſcripturæ quibuſdam in locis uberiorem intellectum faciant, & ex quibus magnifica & mirabilia dei cognoſcant. Qua ratione cuiuſq; generis ſcientia imbutis,haudquaquam diſplicebit,qui naturæ arcana tam graphice depicta in Nicandro perſpicient. Quid medici naturæ interpretes? Nonne medicinæ,quantum ad theriaca & alexipharmaca attinet,τὰ κειμήλια deprehendent? Tuæq; humanitati Cancellarie prudentiſſime, non parum Veneris & gratiæ præſtiturus eſt,ſi quando per otium in eum, ut legat, inciderit.Quamuis enim iuris perpetuo ſcientia occuparis,nunquam

quam tamen grauaris (pro tua & prudentia, & eximio erga
pietatem & literas adfectu) uel à tua profeſſione aliena guſta-
re atque alta mente pellegere. Adeo prudens animus non de
dignatur,quæ paſſim prodeunt cognoſcere. Quanquam au-
tem Dioſcorides poſterioribus libris & alijs paſſim, non pau-
ca cum Nicandro communia tractet, uberius tamen & pul-
chriori ordine Nicander ſua tradit. Adde quod Dioſcorides
pleraque Nicandrica ſuis monumentis interſeruerit: id quod
utrunq; conferenti ſatis innoteſcit,quando non ſemel Nican-
drum ad ſuarum rerum confirmationem & teſtem addu-
cat. Vertimus autem eam ob cauſam ſoluta oratione Nican-
drum,quod uerſibus rem tranſigere pluſculum temporis re-
quirebat & negotij: Tum quòd laxo orationis habitu, & feli
cius & apertius res illa medica tranſfundi in Latium poſſet.
Quòd ſi quis clariſſimorum poëtarum,quos hoc ſeculum ſu-
ſtinet, poſthac carmine Nicandrum traducet in Romanum
theatrum,eius fœcundum ingenium, & fluidam uenam non
iniuria demirabimur. Quia uero ſtudioſis omnibus huiuſmo
di uatem non inutilem fore arbitrabamur, quæ uel obſcurio
ra,uel ſuccinctiora uidebãtur, dilucidius expreſſimus, fuſius
explicauimus,è Nicandri interprete,Dioſcoride, Plinio, Ori-
baſio, Apuleio Madaurenſe, Homero, Theocrito, Pindaro,
id'que genus alijs,adnotatiunculis adiectis. Periphraſes,qui-
bus libenter utitur,ſæpe poëtica loquendi formula reddidi.
Epitheta uel raro uel nunquam omiſi, ut qui poëtam uerte-
rim,cui epithetis abũdare, peculiare eſt. Porro Græcæ litera-
turæ ignaris hac opera mea inſeruitum eſt. Quibus Graius
ſermo perſpectus eſt,fruantur ſua uoluptate: illis eñ iam an-
tea ſatis facilis eſt Nicander. Atque hoc eſt quod Virgilius
Marcellus in Dioſcoride,Nicandrum omnibus paratum eſſe
dicit,ni fallar. Non quòd omnes ex æquo intelligant, ſed qui
Græca tm̃modo calleant. Proinde præſtantia tua humaniſ-
ſime Cãcellarie laborẽ meũ fauenti aĩo ſuſcipiat, aduerſum,
ſi qui ſunt,æmulos defenſura. Qua in re uel Nicandro noſtro,

ſi manes

ſi manes eius perſentiſcere poſſent, rē gratiſſimā es facturus, tuaq́ꝫ prudentia digniſſimā. Nulla em̄ re maius uirtutis ſpecimen editur ab optimatibus, eo quo literis patrocinantur, bona ſtudia prouehunt, Muſaꝝ cultores ſuſtentant. Hic dū ſtrenue illuſtriſſimi principis tui conatum adiutas, oēs te merito eruditorū Camœnæ in Heſſiæ ſeu ciuitate ſeu republica degentes exornabunt, euehent, decorabūt. Atqui dū uarijs mihi argumētis tuus erga bonas literas candor, animus, fauor, affectus exploratus fit, nihil eſt ꝙ iamnūc addubitē, te minus Nicādro noſtro manus prębituꝝ, ut hincinde maiore confidētia itare queat, doctorumq́ꝫ hominū uultibus obuerſari: nihil eſt etiam ꝙ ambigam te fauoris tui aliquod erga me ſymbolum exhibituꝝ. In Chriſto æternum uale, Marpurgi MDXXXI.

RENHARDVS HADAMARIVS ad Lectorem.

Omnigeno puncto digniſſimus ille Camœnas
Qui laceras, opera dexteriore iuuat.
Quod præſtat celebri noſter Lonicerus honore
Aſſertor ſtudij cernuus ille pij:
Lucida qui toties animi monumenta ſereni
Protulit, ęternam quæ meruere cedrum.
Et modo Nicandrum Latia uirtute ſuperbum,
Ingenij nixu proſperiore dedit.
Hic breuiter cernis, quæ ſint ſerpentibus atris
Naturæ, facies, toxica, deinde ſalus.
Hinc ſcytale, cenchris, dipſas, cherſydros, ophites,
Spicula tabifico uulnere dira ferunt:
Hinc medico ſumes præſentia pharmaca ductu,
Horrida quo Pſylli more uenena premas,

NICANDRI

VETERIS POETAE ET MEDICI
Theriaca, ad Hermeſianactem, interprete
Iohanne Lonicero.

PROPOSITIO.

VEnenatorũ cum formas, tũ perniciosas plagas, quibus hominẽ, quem improuidũ percuſserint, interimant, Contrariaq; hiſce malis antidota, mi Hermeſianax inter multos mihi ſanguinis gradu iunctos celeberrime, citra ſudorẽ in tui gratiã uerè, ſine fraude indubitanterq; in medium proferam.

ATTENTIO. *Quibus hæc Nicandri opera commodent.*

Proinde te laborioſus colonus, meſsor, ligna'que in ſyluis cędens obſeruent, ut ſi quãdo ipſis uel in nemore uel ruri agentibus, letalem dentem aliquod uenenatorum inflixerit, abs te morborũ ſuorum remedia, quæ à me didiceris, recipiant.

NARRATIO. *Aggreditur opus ipſum. Venenatorum originem poëtice deſcribit. Phalangia, reptilia, uiperæ unde.*

Fama eſt malefica phalangia, ac iuxtà moleſta reptilia, uiperas, & id genus innumeras terræ nocuas beſtias è ſanguine gigantum (quum aduerſum Iouem belligerantes, triſulci eius telo contererentur) procreatas: ſi uera modo Aſcręus ille Heſiodus prope ripas adeoq; aquas in ſeceſsu repoſiti amabiliſq; Parnaſi, recenſuit.

SCHOLIA.

SCholiaſtes hic τὸ μελισσήεντος explicãs, locum eſſe inquit prope Heliconem, à rege Meliſſe illic olim regnante dictum, qui cum ego non pugnabo. Et quia adijcit Nicãder, μυχάτοιο μελισσήεντος ἐν ὄχθαις, fluminis nomen eſſe contendere quiſpiam poſſet, perinde ac apud Homerum πελλήεις

σιλλήεντος, ego ad Parnaſum retuli, ut ſit epitheton metaphoricon μελισσό-
ωντος παρνασοῦ, ἀπὸ τῆς μελίσσης, hoc eſt, apibus ſcatẽte Parnaſo, id eſt iucũdo, amœno propter muſas, quæ mellita Heſiodo carmina infuderunt.

Scorpius unde

Scorpiũ uero quos momorderit, ſudore madidos, ac ueluti imbre humectatos reddentem, acuto ſtimulo inuiſum, Diana Latonæ & Cæi Titanis filia produxit, quando cita aduolaret Bœotio Orioni perniciem ſtruens, eò quòd puras deæ ueſtes manibus ſuis attrectaſſet: hinc ſcorpius ſub lapide inſidias tendens, ſolidam Orionis plãtam ex improuiſo cecidit, cuius perſpicuum atq; præfulgidum ſignum, ceu uenantis, inter ſydera adeo fixum eſt.

Quõ uenenata ſint fugenda.

Facile itaq; cuiuſque generis reptilia ex ſtabulis ſeptisq; fugaueris, uel ex editiore loco, uel ex humi tibi utcunq; ſtrato lecto, quandọ ſiccæ æſtatis urentẽ declinans calorẽ, per agros fugiens, in ſtipulã ſub noctẽ proſtratus, dormieris: uel quãdo ſyluoſum tranſieris collẽ, aut uallis extremitatẽ, ubi plurima ſanè reptilia paſcuntur, nempe in ſyluis, nemoribus, ſaltibus & opacis luſtris. Aut quando planum areæ curſum prę terieris, aut per eum locũ, ubi herbula primũ ſurgens uiridia dumeta obũbrarit, iter fęceris, tũc quũ aridarũ ſquamarũ exuit ſenectutẽ, ſegniter ingrediens ſerpẽs, quãdo latibulũ ſuũ uerno tempore fugiens oculis cæcutit, quẽ ſurculoſus fœniculi depaſtus ramus, & celerem & oculis clare radiantem conſtituit.

Pro abigendis uenenatis antidota. Thimbram à Ro. cunilam & ſatureiam quoq; appellari Dioſcorides lib. 3 ca. 4. tradit.

Thimbra abiges noxias ſerpentũ plagas, ac iuxtà ceruini multa cuſpide inſignis cornu ſuffitu.

Interdũ etiam aridũ accendens lapidẽ engangin, quem neq; fortis & conſumẽtis ignis impetus excedit.

Dioſcorides hunc lapidẽ gagaten appellat li.5.c.99. Gangæ Lyciæ ciuitas, quæ & Gangis, ubi reperit̃ lapis engangis uel gangitis prope littora ingens & uiridis. Huius lapidis ignis ardens bituminoſum reddit odorẽ, q̃ ſerpentes fugantur, ita ſcholia.

Bletri, foliorum multiplici fiſſura cõſpicuæ chartam in ignem iacias.

Bletrus herba eſt quæ dicit̃ pteris etiã & blachnon, aſperæ & mordicãtis naturæ, latos lumbricos eijcit &c. ut Scholiaſtes habet. *Latini filicem dicunt, ut eſt apud Dioſcor. lib.4.ca.177.*

Aut tu calentem ſumens cachryos radicem æquali pondere naſturtio miſcebis, adiunges item recens capreæ cornu, æquali libra ſtatuens.

Per cachryn hic nõ arbor̃ quarundã pilulã (cuius Dioſco. in ornithogalo mentionẽ facit, & Plinius, Virg. itẽ Marcellus doctiſſimus optimi autoris interpres) indicari ſcholia ſatis oſtendũt: ſed libanotida, quæ roſmarinus Latinis appellat̃, id q̃d & Virg. Marcellus in libanotide itẽ oſtẽdit, hũc ibi Nicandri locũ explicãs: libanotidis radicẽ fructũ cachry ferentẽ, ex fœcundo gñe adſerens. Hanc eſſe calentis naturæ cachryn, ſcholia teſtant̃, ut quæ guſtata inſtar piperis linguã urat. Cardamus naſturtiũ Romanis, uaria nõia eius apud Dioſcor, Pliniũ, & Apuleiũ Madaurẽſem eſt uidere. Scholia in Nicandrũ aſperam, fouentem, igneamq́; huic uirtutem ineſſe monſtrant impetigines minuendi, lepras exterendi.

Melanthii grauiter ſpirantis aliàs item ſulphuris, aliàs bituminis æquilibri adiecta parte. *Melanthiũ Latinis nigella, uel papauer nigrũ eſt, ut Dioſco. li.3.c.84.*

Melanthiũ herba eſt frigori abigendo conueniens, ſi qs trina uice naribus applicet. Sulphur & bitumen grauiter olent & ſpirant, unde mẽſtrua cient, catharros ſiſtũt, leprã & caluiciũ molliũt. Sulphur orthopnœam diſſoluit, lethargicos ſuffitu admotũ reuocat. Bitumen epilepticos exturbat: uino potũ, quartanã expellit, & uehementia, & ſpũs ſui acrimonia. Quid mirũ igitur, ſi uel uenenata hæc interturbent?

Aliud antidotum.

Vel Threicium lapidẽ igni comburas, qui aqua irrigatus lucet & ardet, quã primum uero uel parũ olei adſperſum ſenſerit, reſtinguitur. Quem à Threicio *Dioſcorides Threiciũ lapidẽ li.5. deſcribit.*

b 3 flu-

flumine, quod pontum appellant, paſtores adferũt. Vbi ignobiles pecoris magiſtri Thracii carne ueſcentes, pecudes ſegnes comitantur.

Threicij lapidis natura ab ipſo Nicãdro ſatis explanatur. Scholia tamẽ Ariſtotelem adferunt, qui fluuium talem in India & Media eſſe dicat, in q̃ naſcat̃ huiuſmõi lapis, q in aqua ardeat, oleo unct⁹ cõſpſusq̧ reſtinguat̃.

Aliud. Præterea grãueolens flammę adiecta chalbana, urtica itidem, ſerraq́; ſectilis cedrus ualde dentatis diſſecta mẽtis accẽſa, fumidũ emittit, fugantẽq́; dracones odorẽ. Hisiã caua ſpelęa, ſyluasq́; tenẽtia uenenatorũ cubilia euacuabis, humiq́; procũbẽs ſomnoſatiabere.

Dentatam mẽtũ περίφρασις ferræ poëtica.

Suffimentorũ epilogus.

Chalbana Syriace ferulæ ſuccus. Dioſco. chalbanon habet: Romani χ in γ mutãtes, galbanũ dicũt. De uoce ἄκνηστις dubitari adhuc & ſub iudice litẽ eſſe ſcholiaſtes innuit, alios hic urticam, alios Scyllam (ut Tyrannionẽ & Apolloniũ Memphitam) intelligere tradit.

1. Sin hæc multo nimium labore conſtent, ac nox tibi iam tentorium adducat, adeoq́; tu laborũ tuorum abſoluto penſo & quietẽ & grabatum deſideres, tum iuxta ſinuoſi fluminis uortices & alueos, aquaticã comoſamq́; nepetam ſectare, quandoquidem ea prope iucũdiora huiuſmodi loca multa reperiatur, ac iuxta fluuiorũ labia & ripas irrigua cernatur, pulchris adeo fluminibus gaudens.

Calaminthen Latini nepetã uocãt, ut Dioſco. ſcholia hic adijciũt, nepetam ſero lactis ſumptã elephantiaſes ſanare, emplaſtri modo adhibitam ſucculas curare, icteron ſedare.

II. Vel uiticẽ floribus inſignẽ incidẽs tibi ſubſterne.

Secundum eſt antidoton pro abigendis uenenatis & noxijs animalculis, ſubſtrato uitici indormire. Dioſcorides agnon & id genus alia τῦ λύγον nomina recenſet, à Romanis ſalicem amerinam appellari teſtatur. Quur id neget Virgilius Marcellus rationes habet, quibus nititur. Scholiaſtes Ni

candri

candri adijcit λύγος plantā eſſe,cui ſint quinq; rami.

Quinetiam polio inſtrato graueolenti,cuius odor III.
eſt horribiliſſimus,uti poteris.

Aſſentitur huic Dioſcorides: Quinetiā inquit,uenenata pariter & incē ſum fugat polium.

Conſimilem ad modum Alcibiacum tibi prodeſt, IIII.
unà cum origani iuba.

Echium appellatur herba,q uel uiperæ ſimilis ſit, uel folia uiperini capitis ſpeciē referentia habeat: ἔχις enī uiperā ſonat, de qua poſthac plura nobis Nicander adferet: contra ſerpentiū morſus potā ualere Dioſcorides tradit. Interpres duo gña numerat Echij,alterū ocymū,alterū echieū: Alcibiacū ab Alcibio inuentore dicitur: uide Dioſcoridē de echio,& Virgilium Marcellū ſuper eo capite.

Quin & abrotoni tunc agreſte folium in lucidis V.
montium locis floret, uel paſcua præbentis ſerpilli. Quod animantibus nō ingratum, liquidam terrā depaſcit: radices ſuas circumiiciens,hirſutis ſemper foliis expaſſum & pendens.

Quintū aduerſus uenenatorū incurſus antidotū: obſeruandū hic abrotanū dictū eſſe, quod tenerū & delicatū uiſu appareat: ἀβρότονον διὰ τὸ ἁβρὸν καὶ ἁπαλὸν φαίνεσθαι πρὸς ὄψιν. Serpillū aūt παρὰ τὸ ἕρπειν αὐτοῦ τὰς ῥίζας ἐπιπολύ: Hæc ſcholia. Dioſcorides Romanis abſynthiū Ponticum eſſe ait: Fugat,inquit Dioſcorides,idē ſerpentes lectis inſtratū,& ad ſuffitus incenſum. Serpillū Ro. eodē Græcis noīe, mutata ſola aſpiratiōe in s,uel cicer erraticū uocāt.

Cōſiderare hic etiā par eſt humilis conyzę,agniq; VI.
alba folia,aſperamq; onogyrum.

Conyza pulicaria multis,Romanis intybū eſt, de qua Dioſcorides: Po- Conyza.
teſt tamen cū folijs ſubſtratis, incenſusq; pariter ſuffitu ſerpentes fugare.
Agni pauloante facta mentio in uitice & λύγῳ. Huius folia mulierculæ Agnus,
in Theſmophorijs ſubſternebant,contra Venerē enī facit: unde ἄγνος dicitur quaſi caſtus flos, καὶ ἄγονός τις ὤν: de quo Dioſcori. Fugant uenenata in- Onogyrus.
cenſa & ſubſtrata folia,& contra eorū morſus illita ſuccurrūt. Alba aūt folia ad diſcrimen alterius agni,cui ſunt nigra. Onogyros herbæ ſpecies,quā incidentem & ueluti infigentē dentes ideo appellat,quod ſit aſpera & ſpinoſa, ac ſerratis folijs.

VII. Hũc ad modũ reſectis aſperis malogranati ramis VIII. utere, ſiue haſtulæ regiæ ample expaſſo termite. Sumes item ſtrychnũ & inuiſa ſcyra, quæ in uere bubulco officiunt, quo tẽpore boues laſciue ſaltant, ſi quando caules fruticum ederint.

Stȳchnus mollis oluſculi ſpeciem eſſe in Theocritũ ſcholia tradũt hiſce uerbis: ϛρυχνὸς εἶδος λαχάνου μαλακόν. Huius 4. gñа Dioſco. habet. Scyra, herbã ideo inuiſam Nicãder nominat: ꝙ ut ipſius interpres annotat, eius ſint naturæ, ut armenta, quæ guſtarint ad rabiem uertant, quæ in furorẽ acta gregẽ deſerunt, ac impetu quodã aliò præcipitantur. Vnde paſtores fugientia inſequi, adeoq́ꝫ defatigari oportet. Quod cauentes ſæpe qui reſecant, ſicubi ſcyra creſcentia uideant: inuiſa ſunt ergo & odio habentur à bubulcis ſcyra.

IX. Pinaſtelli etiam ramulos colliges, cuius amarus grauisq́; odor, uenenata & occurrentia inſequitur.

Peucedanon Latinis pinaſtellũ uel herbã ſatariã dici Dioſco. autor eſt, cuius ſuffitu ſerpentes fugari idem teſtaẽ, παρὰ τὴν πεύκην. i. à pinu.

Hactenus inſternendarũ lecto herbarum remedia, nunc unguenta quædam docet.

Atq; ſola ipſa in decẽti, quod in agro tibi ſtratum eſt lecto, depone.

Porrò ſic oppilare queas caua uenenatorũ antra, ut in his ſeſe cõtineant, nec te adoriantur: Si cedri fructu in fictile uas aliquod, uel lecythũ minutim intri- *Vnguentum I.* to ſecto'ue, habilia tua membra inunxeris. Vel, ſi pi- II. naſtelli graueolẽtis, uel ſicca montani intybi folia in oleo tuſa in lecythum indideris, indeq́; te perunxeris.

III. Eadem ratione medicãte ſaluia, ſilphiiq́; radice uti licet, quã uellicantes digiti contererе queant.

IIII. Sępe etiam cruentorum porcorum odorem beſtias uirulentas ſubtimuiſſe conſtat.

κεδρίδας fructus eſt cedri. Habet enim cedrides oleaginum humorem

aſtra

ἴλπει pro ἰλαλῳ. Ἀλθήεντα, hoc eſt, medicantem, ſalubrem & commodū medicinæ. ἐλελίσφακον ſaluiam, ab ἄλθω medicina. inde ἀλθαίνω medeor, ἄλθεξις abſtractum, ſicut à μέλισσα uel μελισσεύς, μελισσεύσις. Elelisphacen, Bechion, Tuſſilago, Phacos, Croſmis, Sphagnō Coſalon, Beroe diuerſarū gentium uaria uocabula eandem herbam ſignificantia, quam Romani ſaluiā uocāt, Dioſcorides li. 3. c. 35. De ſilphio in Alexipharmacis, Plinius laſerpitium uocari Romanis tradit.

Quòd ſi per modicum morſum, campen horten- v
ſem, roſcidam, dorſo uiridē triueris, uel agreſtis mal-
uę tenerū florem contuderis, corpusq́; ea illeueris cir
cūcirca tuū, ſecurus nullo tibi inflicto uulnere dulci
declinare lumina ſomno poteris.

Sunt qui campen animalculum, ſunt qui herbam eſſe putēt. Melior eſſet ſententia, ſi βάμματι legeretur pro βρώματι, ὀλίγῳ ἐν βάμματι .i. in modico liquamine uel aceto.

Contere item in rotundum mortarii pectus inie VI.
ctos duos boni abrotoni ramos, quibus ſimul admi-
ſcebis naſturtium æquali oboli pondere.

ὀλοῦ pro ὀβολοῦ, Δωρικῶς uel αἰολικῶς, Interpres.

In, manum tuam replente, mortario recentē dau VII.
ci fructum contunde, rotulasq́; inde conficiens, ſub
opaco & uentis acceſſo loco exicca, arefactasq́; rur-
ſum in lecytho tere, ſtatimq́; iis membra tua per-
unge.

Daucum Romani eodem cum Græcis nomine appellant daucum Dioſcoride teſte lib. 3. ca. 77. ſuccurrit phalangiorum morſibus uino potum, inquit Dioſcorides, quo ſatis planum fit daucum ueneno aduerſari: ideo autem umbroſo & auræ expoſito loco trochiſcos illos uult ſiccari, referēte ſcholiaſte, ne ipſarū humiditas à ſole conſumatur aut exareſcat.

Quòd ſi in triuiis mixta reptilia iam recens gene VIII.
rantia ſeſe, & rem ſecum habentia, in ollam mittas, re
pones aduerſum pernicioſas noxas remedium.

κνώδαλα, marinas beluas ſignificare in Homero, Pindaro, & Nicādrum ſcholia tradunt, παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κινεῖσθαι, hoc eſt ab eo quod ſeſe in mari cōmoueāt. Catachreſticῶs tū pro terreſtribus etiā aīantibus reptilibus, & id genus ali is accipit. Hęmorrhœas eñ ceraſtas, trichophthoras & chœros intelligit.

Θορνῦσθαι eſt ὀχεύειν, συνουσιάζειν, coire, Venereas res peragere. Heſychius, ὑπὸ θόρνα, hoc eſt, ipſo generandi opere exiſtentia.

Iniicies autē in ollam illā cerebri ſeu medullæ ceruí recēs cæſi, drachmas triginta, cotylas quatuor roſacei: cuius primam, mediam & tertiam expreſſionem, unguentarii præcipuas & ſolas numerant. Olei ſplendentis crudi, totidem cotylas infunde, & cotylā ceræ unam: atq; hæc in rotundo uaſe celeriter calefacito, donec liquefactæ draconis ſquamę molleſcāt: poſtea arte paratā molam recipies, hæcq; omnia unà mixta turbabis, tereſq; cum ſerpentibus. Longe autē acanthas ſepara, quandoquidē maleficum illis uenenum adhęreat. Omnia porrò mēbra ex hoc unguēto inunge, tumq; uel in quamuis uiam, uel grabatum etiā tutò conferes, uel cum arentis æſtatis tēpore ad areæ opera cinctus tridētibus profundum manipulorum aceruū diſquiſiueris.

Vel, piſtillum fabrefactum.

Quatuor cotylas Interpres eſſe oſtendit, quam Nicander tertiam roſacei partem eſſe dicit, partem eñ eſſe χοῶς, quæ liquidorum menſura eſt duodecim cotylas continens: tertia ergo pars duodenarij, quaternarius eſt. Tertia igitur pars χοῶς, ſunt quatuor cotylæ. Crudū oleum, omphacinū putat, quod ex immaturis uuis, quæ ὄμφακες dicuntur, fit. Quartā partē ceræ Interpres unam cotylam eſſe docet, quartam partē ad 4. cotylas referens, quarum quarta pars eſt cotyla una. Quod ſi ad χοῦν referretur, eſſent cotylæ tres. Ἀκτις, quod pro mola uertimus, apud Atticos inquit Interpres, ἀλφίτων dicitur, hic uero κίνηθον καὶ τερώνην intelligit. Acantha ſpinā ſerpentis ſignificat, hic pro ſerpente accipit. Ἀπάορον, id eſt, ἀποχώριον.

χοῦ quid?

Oleum omphacinum.

ἄκανθα.

Θρῖναξ, ruſticum inſtrumētum eſt, tribus eminentijs & politis palis, quo etiam ariſtas terunt, tridentem uertimus.

Sin

Sin corpore non delibuto aſpidibus occurras ieiunus adhuc, quãdo iam mortales malum illud turbat, protinus ad noſtra te mandata atq; antidota uertas, ut ita cum morſum tum mortem effugias.

Porrò ex uiperis fœmina in obuios ut iracundior, ſic morſu uehemẽtior, corporeq́; caudęq́; tractu pinguior, unde & mortis celerior ex hac ſors iis quos petiuerit, eueniet.

Δάγμα pro δῆγμα Dorice Nicander dicere ſolet.

Noxius aũt morſus pleiadibus orientibus tibi eſt obſeruandus, quæ tauri caudam attingentes, modice feruntur leuentq́;. Vel quum cũ catulis ſuis æſtiuantibus, nihil dũ paſta, ſub cauernæ ſuæ latibulo furtim & per inſidias dipſas dormierit. Vel quando paſcui cupiditate ducitur, uel ad nidum, ad lectum ſuũ ſaturata pabulo redierit. Ne tum iam in triuiis illi occurras, quando morſum fugiens ignitæ echidnæ, furit echis. Quando coeunte cũ fœmina echide, pernicioſo & furibundo dente impetuoſa mordicus inhęrens, caput ſui coniugis abſcidit. At ubi uitæ primordia habuerint echiees, partusq́; appetiuerit tempus, parẽtis ſui interitum ulciſcuntur, quoniam & illi mollicula matris ſuæ aluo corroſa, uel orbi matre ſua naſcuntur. *Quo tempore noxius ſerpentũ morſus obſeruandus.*

Egregiã hic de uiperarum coitu, interitu & partu hiſtoriã adducit, cui nihil ineſt obſcuritatis. Hoc ſaltẽ ſtudioſo lectori aĩaduertendũ, quod naturę rerũ diligentiſſimus obſeruator Nicãder, triplex hic uiperarum diſcrimẽ fecerit, necnõ pulchre marẽ à fœmina, prolẽ à parẽtibus certis uocibus ſecreuerit: maſculũ echin, fœminã echidnan, ſobolẽ (ut ita dicã) echieas, quaſi *Quid echis, echidna, echiees.*

filios echidis appellat.

Viperæ ζῳοτοκοῦσι*, reliqui ſerpentes oua pariũt.*

Sola enim uipera cõceptu grauatur, quum reliquī paſſim ſerpentes oua in ſyluis pariẽtes ſquameam ſuam genituram fouent.

Serpentis uernatio.

Neq; tum ſerpenti obuium te prębeas, quando depoſita horribili ſquamarũ ſenectute, denuo noua exultans pubertate inceſſerit.

Ceruorũ & ſerpentiũ iræ hiſtoria.

Neq; tum in ullum incidas, quum ceruorũ motus celeriter fugiens, uitam interimẽs, uenenum ſuum in hominem irritatus excuſſerit:

Supra modum enim prolixas ſpiras ducentibus ſerpentibus, indignantes hinuleorum parentes, & caprę inueſtigant omnia aſpera loca, ſepes & ſepta ſcrutantes, horrendo narium ſuarum anhelitu & flatu accelerantes, latibuliſq; appropinquantes.

Vbi ſerpẽtes, Othrys Theſſaliæ mons & ſepes & alia uenenata aliũ.

Præterea niualis & aſper admodum mons Othrys rubentes beſtias profert, cauaq; uallis, & ſalebroſæ rupes, nemoroſumq; promontorium, ubi ſitibundus ingreditur ſeps, colore nunquam uno uiſus, nunquam non enim illi ſeſe æquiparat loco, in quo latibula ſua poſuerit.

κνώπεσσι cõiter quæuis reptilia arguit, hic uero ſolas ſerpẽtes. τρηχμῶνες aſpera loca ſunt & ſaxoſa. ἕρπεται pro ζώννυται. Seps ſitibundus dicitur, uel quòd ſitientes reddat quos pupugerit, ſeu quòd non aquoſa, ſed montana potius loca deamet: hinc Interpres, Nomen habet ſeps παρὰ τὸ σήπεσθαι, id eſt, putreſcere, quòd putredinẽ morſu ſuo inferat.

Serpentum diuerſitas & diuiſio.

Ex iis pauciores ſaxoſa loca, uel lapidum aceruos, in Mercurii honorem erectos incolentes, aſperum &

ignitum

ignitum morſum infligũt: Horũ aculei haud nequicquã cuiquã infiguntur, ſed plane ſunt & toxici et malefici: Alii cochleis terreſtribus corpore ſuo ſimiles, alii uiridans ſquama oblongũ uariegatũq; circulũ ducit: pleriq; arenis mixti ſpira albeſcũt ſabulo uolutati.

λιπτύροντες, albeſcunt uel aſperæ fiunt: hinc & in corporibus præter naturam albor, λέπρα dicitur.

Perpende iamnunc aridis ſquamis horrentem rubentẽq; aſpidẽ, omniũ aliorũ uenenatorũ peſtilentiſſimũ: Cui quidẽ formidabile corpus eſt, inq; uia tardum ex tractu corpus geſtat. Nam illi iter rectà è cõtrario fit, per longã ſemitã prolixa uẽtris deductione prolõgationeq;, ſomnolẽtis ſemper oculis uidetur aſſiduo nuere: at ſimulac uel recentẽ ſtrepitũ auribus, uel uocẽ quandã obſeruarit, ſegnẽ à corpore ſomnũ mittit: tractu rotundũ orbẽ humi, teretesq; ſpiras ſinuauit: terribiliter in mediũ horridum caput erigit: cuius proceritas (quã pernicioſiſſimã ipſa terra educauit) orgyia mẽſurabilis eſt: uerũ latitudo eius, iaculo, quod in longum mittitur, quodq; haſtas radens poliensq; faber ad taurorũ & leonum mugitum perfecit. *Venenatorum formas, ictus, ictuumq; cõſequẽtia tam tandẽ enumerare incipit, ab aſpide principio ducto.* *Aſpidis figura, lõgitudo, latitudo.*

Interpres uerſum hunc εἰς ἐνοπὴν ταυρῶν τε βαρυφθόγγων τε λεόντων, à quibuſdam, ceu minime genuinum, reprobari monet.

Color illi aliàs ſqualido albicãti'ue accurrit tergo, aliàs uiridis & maculoſus, aliàs cinere': ſępenũero etiã ardẽs uel ignita, idq; ſub nigra gleba Aethiopũ, q̃les ſępe ſordes Nil' ſeſe replẽs adduxit, & in mare uſq; ppulit. *Color aſpidis.*

Duæ caruncu-le. Geminæ præterea inſtar calli carũculę iuxta ſuperci-
Oculi ruben-tes. lia fronte præeminent, oculis aũt ualde rubet, ſquali
da item ceruix intumeſcit, ſibilante ſpirante'ue pluri
Ceruix. mum beſtia, quãdo obuiis uiatoribus mortem incuſ
Quatuor den-tes. ſerit uehementer exaſperata. Quatuor huic intus in
maxillis uirulẽti & prolixi dẽtes radices ſuas fixerũt,
quos interior tunica quædã ſub lingua pelliculis qui
buſdam cõtegit. Inde immite corporibus eiaculauit
ἐπωμαδὶ. humeri. uirus, ſicubi illa mõſtra hoſtium ſuorum capitibus
acceſſerint. Neq; aliquis aſpidis morſus in carne tra
iecti apparet, neq; difficilis curatu tumor adurit, cęte
rũ ab ea petitus, citra defatigationem ac laborem in
terit, quãdoquidem ſomniculoſa grauedo uitæ ei fi-
nem adducat.

ποιφύσσειν multifariam dicitur, Sophroni in Mimis timere ſignificat, πολλὰ ποιφύξεις: Euphorioni ſpirare, ζεφυροῦ μέγα ποιφύξαντος. Vſus eſt aũt hic q̃ que metaplaſmo, ποιφύσαντος ἀσπίδος, ut ſupra dixit, φολόεντες ἐχίδνης. Maſculinum epitheton, ſubſtantiuo fœminino iunctũ. Δολιχήρης, ad longitudinẽ firmati ſeu extenti: compoſitũ epitheton à δόλιχον & ἐρείδομαι. Νῶκαρ, eſt grauedo quædã, uel ſors, uel fatum mentis: cõpoſita uox παρὰ τὸν νοῦν καὶ κάρον, quaſi mentis fatũ & grauamen, & ueluti ſoporatio: nã per νῶκαρ ſcholiaſtes ſomnum intelligi monet: κάρος autem Heſychio autore, & corruptionem, & mortis ſortem arguit, à Caribus deducto uocabulo, qui primũ mercenarij fuere. Νῶκαρ ergo ſomnus eſt, uel ad ſomnũ inclinatio, uel mẽtis grauamen.

Proinde ſolus ichneumon, citra noxam aſpidis fu
11. *De ichneumo-nis cum aſpide pugna.* rorem, & quum pugnam cum ea init, declinat, & cum
triſtia ſerpentis oua, quæ ipſa in perniciem multorũ
fouet, in terra planè omnia diſcerpſit, & è pelliculis ſu
Συνεξαλάγωντο. is lacerans deuoransq́; excuſſit, noxiiſq; ſuis confre-

git dentibus.

Συῤῥαβαγεῖν, cõfringere eſt cum magno impetu: ῥάβαγ & fragorẽ & ſtrepitum ſignificat, qui fit à fluctibus ad ſcopulum rupem ue fractis.

Eſt autem ichneumonis forma, qualis eſt iracun- *Ichneumonem*
dæ ictidis, quæ auibus domeſticis perniciem medita *ictidi ſtatura*
tur, è ſomni rhetibus eas corripiens, illic enim nidũ *& forma comparat.*
ſupra tabulatum aliquod collocant, paruamq́; ſobo *Ictidis natura*
lem educant, ſub alis fouentes.

τιθαιβώσσειν Homero 5. Odyſſeæ, eſt reponere & colligere, theſauri inſtar, alimoniam, ut apes faciunt, fauum conficere, mellificare. Nicandro hic educare ſignificat μεταφορικῶς.

At quum iuxta Aegypti florentes thryorum ra- *θρυόεντας*
mos cum ardentibus aſpidibus admirandũ bellũ geſ *ἰάμους.*
ſerit, continuo ille in fluuiũ deſilit, corporeq́; ſuo cœ
noſum fundum petit, ac ſtatim membra ſua defœda
uit, luto paruum corpus ſuũ uolutatus, uſq; dũ Siri *Sol.*
us uillum arefaciat, appareatq́; inflexilem dentem.
Tum enim uel caput linguam lãbendo prætenden-
tis, horribilis colubri roſit inſiliens, uel etiam appre-
henſa cauda intra ulgoſum flumen traxit. *Βρυόεντα.*

θρύον herbæ ſpecies, iuncum quidam eſſe uolunt. Homerus τ̃ θρύου meminit Odyſſeæ φ. Βρύον autem herba eſt, cuius folium ſimile eſt porro, Interpres. Dioſcorides lib. 1. cap. περὶ βρύου, cedrinis, populeis & quernis arboribus reperiri ait, Latini muſcũ. Βρυόεις ergo ποταμὸς, muſcoſum flumen erit uel ulgoſum. Naſcitur eñ in fluminib⁹, muſci inſtar quiddã herbidũ, cymbarum iter ſæpe impediens.

Belle hic uidere queas uiperinam, quæ acute uide- III.
at formam, quomodo aliàs in longum, aliàs in paruũ *Ab ichneumone ad uiperam*
gyrum ſeſe colligat. Neq; pares in Europa & Aſia ſer *tranſit.*
pentes reperies. Nam per Europã minores agnoſces,

Diuerſarũ orbis terræ partium diuerſi ſerpentes.

tum qui ſupra guttur longe ſint & cornuti & candentes. Alii quidẽ ad Scironis mõtes, altaq; Pammonia, Riphæum, Coruiq; pagum, & canum uerſantur Aſelenũ. Quin & Aſia trium cubitorũ longitudine & ultra ſerpẽtes paſcit: quod genus inueniũtur apud aſperum Bucarterũ, quales altus etiã Aegagees, atq; ſublimis Cercaphus intra ſeſe continet.

Echidnæ, uiperæ & echidos deſcriptio, figura, et plagæ

Quorũ capita ſatis in latũ creuerunt, atq; circa ſummũ tractũ ſpiræ corporis, mutilam caudam uipera fœmina aduoluit, duris ſquamis adſiduo horrentẽ, ſegni tractu hinc & hinc per dumeta reptans. Sed quemuis uiperarũ marẽ acuminato capite eſt cernere, quandoq; longitudine maiorẽ, quandoq; minorẽ, uentris aũt ſui latitudine incelebrior eſt, cui manca cauda in tractu extenſa eſt. Aeque quidem modica cauda ſub finibus, prolixi ſemper tractus, æque itẽ ex ſquamis trita. Atqui uultu & oculis rubet irritatus. Celeriter uero duplici lingua lambens, poſtremum oblique caudam mouet.

Sciron mons inter Megara & Corinthũ ſitus, inde Scironia petra. Pãmonia montes ſunt Megaricæ, ut ipſe Nicander in 3. Thebaicorũ. Riphęũ Aetoliæ mõs. Aſelenũ mons Locricus: atq; hæc oĩa ſunt Europæ montiũ noĩa. Rurſum Bucarterõ, Aegagees & Cercaphus, mõtiũ Aſię ſunt noĩa.

Plagæ uiperarum.

Duo maſculorum dentes.

Vulneris uiperini proprietas.

Hinc luctũ à uipera manantẽ uiatores diuulgant: duos enim inſtar nerui acutos maſculi dentes in ore ſuo uirus eructantes, oſtentant: uipera uero fœĩa ſemper plures exerit, pernicioſo ſuo ore inſultans. Atqui in carne icti facile latos dẽtes perpẽdas. Porrò è uiperæ inflicta plaga ſanies aliàs pinguedini ſimilis, aliàs

cruenta, interdũ ſine ullo colore cõſpicitur: Sed quæ hulcus ipſum caro circũdat germinãs, graui offert ſeſe tumore: interdũ rubẽs, tumq́; palã liuida cernitur: quãdoq; etiã aquoſum onus cõcipit: frequẽtes prẹter ea bullæ, ceu uacui per ignẽ tumores, perinde ac corpus igni ſit ambuſtũ, in cute ſupne ebulliũt: illic ſubinde putredines circũcirca accurrũt, aliæ quidẽ ſeorſim à uulnere, aliæ circa plagam ueneno non diſſimilem mortem edentes.

πλαδόωσι intumeſcant. Corpus enĩ πλαδαρὸν dr̃, ꝙ ſi digitũ ei imprimas, cedat, nec ſtatim non reſiliat, concauitatẽq́ impreſſam repleat. Obſeruãdũ etiã verſum κυανέην δ' ἰχνάσιον ἐπικαλύουσιν ὀλίγῳ, tãꝗ̃ ſuppoſititiũ reijci. Scho. πλάδαρον οἶδμα.

Aſpera itaq; noxa uehemẽterq́; igneſcẽs totũ corpus excedit: hic per guttur, atq; collũ coeũtes ſonitꝰ, agminatim ſtrepunt: quinetiã oculorũ uertigine mœret. κίων

κίων columnã ſonat, metaphorice hic collum intelligit, ꝙ caput inſtar columnæ baiulat: uel uuulam ſecundum quoſdam.

Ilicoq́; mẽbris grauãs imbecillitas & lũbis anxietas uenit, at in capite caliginoſum onus conſiſtit. Atqui laborans ille aliàs ſiti, aridũ guttur ſuũ exiccat, ſẹpeq́; ex unguibus eũ frigus tenet. Hyberna aũt niue exuberans grando, omnia mẽbra degrauat. Crebro etiam bilioſos uentris ſui tumores expuit, toto corpore pallens, ac humens circa mẽbra ſudor niuis iactu frigidior circũfunditur. Colorẽ interdũ liuidi plũbi gerit, aliàs obſcurum, mox floribus ſimilis eſt æris. ἄνθει χαλκοῦ.

Admonet interpres Eumeniũ citans, eſſe χαλκάνθην quã nũc dicãt χαλκάνθην: florẽ modicũ & rotundũ, ſimilẽ ſemini napyis uel buniadis, de quo apud Dioſc. li. 2. c. 102. cuius hic fortãſſe Nicander meminit, dũ ἄνθει χαλκοῦ inqt. Cæterũ de æris flore poſthac in Alexipharmacis plura ex Dioſ. & Plinio. Hæc de uipera eiusq́; plaga, & plagam conſequentibus malis.

HII. Ceraſtes.

Poſthac & fraudulentum inſequentem nunc cera ſten agnoſcere potes, perinde ac uiperã. Nam illi cor pore plane non diſpar eſt, interdum quatuor, interdũ uero duobus cornibus cõſpicuus. Ac ille quidẽ muti lus, hic uero cornibus fretus eſt, ſqualido colore albe ſcens, arenis & orbitis iuxta tramitẽ aſſiduo dormit.

Ceraſtæ cum uipera collatio

Doloſum appellat ceraſten, quòd orbitis, plauſtrorumq́; itinere ſeſe oc cultans, incidentem in ſe forte, occidit. Scholiaſt.

Ceraſtæ longi eu linem naui prolixæ comparat.

Ex iis, alter quidem echis, ſpiris uelociter in obuiũ properat recta planè ſemita, prolixa uentris ſui attra ctione. Cæterum ceraſtes latius medio corporis tra ctu aduolutatur, per curuũ iter aſpero ſonantiq́; dor ſo errans, longæ naui, cuius longus ſit tractus, longa forma ſimilis, quæ ſalo totũ latus tingens, ſiniſtre cõ ſtituto flatu, uiolenter uento ſubmittitur, extra re ctam uiam Africi flamine adacta.

Trãpis quid?

τράμπι© ὁλκαίης ἀκάτῳ ἴσ©. Inſigni comparatione ceraſtæ tractum & in ceſſum effert. Vt nauis inquit, quæ tempeſtate procellaq́; acta, extra pr§ fixum ſibi tractũ aliò, oblique fertur: ſic ceraſtes oblique per latera ſua in greditur. τράμπις aũt proprie barbaricũ nauigiũ eſt: hic abuſiue ſimplci ter nauim appellauit, fortaſſe triremem, quod indicauit per adiectum epitheton ὁλκαίης. i. longæ. Qua ſignificatione Licophron etiam trampio uſurpauit inquiens:

τράμπις δ' ὀχήσει καὶ Φερέκλειοι πόδες. Id eſt:

Nauis uehet me tũ Phereclij pedes: per Phereclum ẽm Alexandro naues paratæ ſunt.

Ex hoc quando propter tetricam puncturam quiſ quã fremuerit, clauo ſimile calloſum tuber fit, liuidi uero tumores inſtar bullarum imbris, circa morſum proſerpunt, obſcuri aſpectu, minusq́; ſenſibilem infli gunt dolorẽ. Nouem tandem dies laborãs, radios ſo

Nouẽ dies ſuperuiuũt à ceraſte icti.

lis intuetur, cui pernicioſum atq; maleficũ dentem ſuũ ceraſtes incuſſerit. Duplici aũt in inguine, & ambobus poplitibus inceſſanter adeo dolor alitur, pallidusq́; color imprimitur. Laborãtibus itaq; parũ animi, modicum uigoris ex ea plaga relinquitur, rarenterq́; ſiue fatum ſiue mortem effugerunt.

Scholia, Legitur etiam, multi effugerunt fatum.i.ſuperuixere.

Signum porrò ſerpentis hemorrhoi protinus indicabo. [*Hemorrhoos.*] Nam petroſas ille rimas adſiduo incolit, aſperum, ſupinum, & modice pendentem lectum ſumens illic, ubi tractũ ſuũ habeat, deinde pabulo ſatur fiat. Longitudo eius pedis ueſtigio æqualis: [*Longitudo.*] cæterũ quod ad latitudinem attinet, [*Latitudo.*] à capite aduſq; caudã & plantam pedis, totus & ſubtilis & minutus eſt. Aliàs colore igneo, [*Color.*] aliàs rurſum candens: [*φαλιὸς tria ſignificat, nigrũ cinereũ, lucidũ*] Collo ſatis cõſtricto eſt, gracilis cauda neceſſario in arctum contracta, extenta eſt anguſte & tenuiter. Supra eius frigidos & niuales oculos, duo cornua frõti ſunt infuſa: [*Duo cornua.*] albore luminũ ſuorũ, locuſtis uel ſylueſtrib᷒ apibus par. Inſup horribile & aſperum ei caput horret, oblique modico corpore ſuo inſtar ceraſtæ, claudicans. Ex medio etiã dorſo paruũ nauigiũ ſemper appellit, [*Metaphora, ꝑ nauigiũ corpus intelligit.*] ad terrã uentrẽ ſuũ atterens: ſquamis uero & itinere parũ ſubſtrepit, perinde ac arundinis copiam trãſeat. Poſt ictum ſtatim decolor ſpecies accurrit, nigra nimirum, corq́; [*Ictũ conſequẽtia.*] ipſum non bono dolore circũ angitur. Venter aqua

refertus effluit.

Id eſt, qui ictus eſt ab hæmorrhoo, aquæ plurimum bibit.

Ideo & hæmorrhoi dicuntur, quòd ab ijs icti ſanguine fluãt

Quin & prima nocte ſanguis cum ex naribus, tum collo & auribus ſalit, recẽs bilioſo ueneno coinquinatus: lotiũ itẽ rubens accurrit. Quæq; in corpore ſunt uulnera & plagæ hęmorrhoi rũpuntur aperiũturq;: cutes enim fuligine contrahũtur. Caueas itaq; in primis, ne in te fœmina hęmorrhois uiruſ ſuũ iaculetur: nã ſi cui morſum illa inflixerit, ei gingiuæ ſimul igneſcunt, penitusq; ex unguibus ſanguis cũ impetu procurrit. Dentes etiam ex ea cæde graueolentes, ſeu humentes molunt. Animoſa Helena (ſi uera narrant) Troia reuertens ualde indignata eſt hemorrhoidum generi, quando claſſem ſuam, multis undis uerſatilẽ iuxta Nilum ſtatuerent, læuum boreæ impulſum fugientes, quando refocillãtem ſeſe gubernatorem Canobũ Thonius in arenis conſpexiſſet, percuſſit enim eum iam ante ab ipſo trita, nec non graue uenenum hæmorrhois fœmina incuſſit: inauſpicatum adeo ei lectum & quietem attulit.

αἱμοῤῥοΐς. VI.

Amplificat hiſtoria poëtica.

Thonius .r. Aegypt a hæmorrhois.

Epiphonema.

Εἰγ' ἔτυμον. Amplificat per digreſſionẽ fabula poëtica. Reuerſus à Troia Menelaus cũ Helena, errauit, in Aegyptũ uſq; perueniẽs: gubernator ergo nauis eius, egreſſus ut in littore dormiret, inuitus in hęmorrhoida incidit, quæ cũ ab ipſo collo ſuo cõpreſſa eſſet, ac nonnullo dolore affecta, prorepens, momordit eum: uidens ergo Helena nauclerũ uita defunctũ ob hæmorrhoidis ictũ, excandeſcens ei, ſpinã ipſius fregit, uertebrasq; dorſi eius eiecit: atq; ex illo tẽpore hæmorrhoi & obliqui & incurui greſſum, ceraſtæ cõfractũ dorſum gerunt. Θῶνιος ἐν ψαμάθοισι. Thonius rex Aegypti fuit, à quo hæmorrhoida, Thoniam appellat, eò q; in Aegypto eſſet, illicq; ea res contingeret.

Qui fiat quòd hæmorrhoides et ceraſtæ dorſum ſuum obliquent.

Θῶνιος.

Nanq;

Nanq; horum medium Helena dorſum infregit, cõcuſſitq; ſpinæ dorſi undiq; nexus. Proinde ipſa ſpina ex corpore illorum effugit: ſiquidem ab eo tempore cum hæmorrhoi, tum oblique gradientes cęraſtæ ſoli claudicant, defectione quadã uirium ſuarũ ab Helena ſibi iniecta, grauati.

Iam nõ ægre ſepedonis & corpus & formam agnoſcas: Sed enim diuerſa ueſtigium ſuũ ratione mouet: quin & cornuũ corpore ſuo expers eſt, iiſq; uacat. Color aũt hirſuti tapetis teſtæ & ſuperficiei accedit. *Sepedon. VII.*

Fiunt autem tapetes ferè coccinei: uult ergo indicare, coccinei & purpurei coloris ſepedonem eſſe.

Capite grauis, minor cauda ſi properet apparet, quam oblique tamen ſui parte extendit.

Id eſt, cauda eius ſic in obliquum extenditur, ut totũ corpus contegat, ut quanq̃ breuis appareat, longa tamen ſit.

Quod ab hac infligitur hulcus, & noxium & dolorificum eſt: Nam dirum & homines interimens eius uirus, totũ corpus depaſcitur: arido porrò corpore exiccatur capillus, inſtarq; florũ frigefactæ albæ ſeu regiæ ſpinæ, ſpargitur. *Ictus ſepedonis.*

τύψα, dicitur germinatio, & flos ipſe κνάφων. i. albæ ſpinę uel regiæ, ut eã Romani uocant, teſte Dioſcor. li. 3. ca. 13. Eſt ergo ſenſus: Eorũ qui icti ſunt à ſepedone, capilli toto corpore defluunt, excidunt, perinde ac albæ ſpinę flores arefacti decidunt auolantq́. Vſus eſt rurſus metaplaſmo, ut ſæpe ſolet autor, καταψυχθέντος ἀκάνθης, maſculinũ epitheton fœminino ὑπαρχικῷ iungens: Nã ex capite & ſupercilio homini percuſſo crines defluunt, & è palpebris iuxtà nigra coma. *τύψα.*

Teretes præterea compages, albores notãt, albæq; maculæ ad candentem currunt ephelin.

d 3 Albo

Albores,& albæ maculæ & ephelis, quas Nicander ἄλφους, λευκὰς & ζοφ- ἀν nominat,morborum ſunt genera:Ephelis em̃ eſt macula,quę in corpore ſit:ſimiliter leucæ & alphi.Vel ut quidã, λευκαὶ & ἄλφοι ſunt mali & ægritudinis præparamenta,ut ita ipſum malũ ſit ephelis,adeoq́ alteratio apparitionis formæ'ue,q̃d ipſum & Nicander hic intelligere uidetur.

VIII. Dipſadis for. uiperæ ſimilis, morſus nocentior. Vide Dioſcoridem. Dipſadis ictus

Porrò dipſadis forma minori uiperæ ſemper adſimilabitur:cæterum mortis celerior ſors aderit iis quibus tetricũ ſuũ incuſſerit morſum,cuius modica cauda ſemper ſub opaca è ſumma parte nigricans apparet. Cor humanum ex huius morſu prorſum accenditur,ac arentia præ nimia ſiti labia ſiccantur, ipſe uero ad inſtar tauri, ſuper fluuium hiando procũbens, tam immenſo potu ſeſe replet, uſq; dum uterus umbilico fracto,grauius onus effuderit.

Amplificat fabula de dipſadis exuuio, & ſitis origine, qua à dipſade icti laborant.

Circũfertur inter adoleſcentes ſanguine feruidos Ogygia fabula, Quòd,quum cœlũ occupaſſet Saturni maximus natu filius,fratribus ſuis ſeorſum inclytis principatibus diſtributis,iuuẽtutem ipſam mortalibus dono dederit,ut ea glorioſiores redderentur: iam enim inſipientes homines ignis deprædatorem Promethea ſuggillabant. Quòd ipſos nõ ſemper ętate florẽtes feciſſet. At nihil profuit eis tanta ſibi a diis munera contigiſſe,quandoquidem defeſſi dona ea ſegni aſino cõmittebant:qui primum ex magna quidẽ agitatione collo ſuo ſiti accenſus fortis erat: conſpecta uero è latibulis ſuis caudam trahente ſerpente beſtia pernicioſa,ſupplicabat ei,quò ſibi liceret ab ea tuto eſſe,quo poterat ſtudio adulãs: Serpens ſe mitem

futurum

futurum reſpondet, ſi onus quod tergo ſuo ferat, inſipiens illi tradat, quod iſte neceſſitate adactus renuere nō potuit. Hinc ſenilem pellem longum tractum ædentes ſerpentes abiiciunt, miſeros mortales perpetuò malo ſenio undiq; comitante. Ac iuxta acerbam ægritudinem rudientis noxia iſta beſtia accepit, obſcurioribusq́; & peioribus plagis lædit.

Hoc eſt, ſerpēs ſiti perinde ac cenſus eſt atq; aſinus.

Poëtice antiqua fabula ſitis originem, quā dipſades & patiūtur, & percuſſis ingerunt, probat & dilatat. Ogygiā appellat fabulā .i. priſcā & ueterem ab Ogyge quodā, quæ talis eſt: Prometheo, ꝙ ignē ſuperis abſtuliſſet, impertiiſſetq́ mortalibus, non bonam retulere gratiā mortales: quāobrem ꝙ furto illo cōmouerentur homines & indignarētur Prometheo, Iupiter iuuentutē illis dono dedit: qui acceptū munus aſino ferendū (quē λίπαργον appellat Nicander, παρὰ τὸ λευκὸν λαγόνα τοῦτον ἔχειν) concredidêre. Verū cum is longo itinere defeſſus ſitiret, inq́ fonte quē guſtaturus erat, ſerpentē deprehenderet, non potuit innoxius bibere, niſi ſenectutis amoliēdę remedium quod geſtabat, daret. Aſinus neceſſitate perſuaſus, tradidit. Serpens ergo ubi τὸ σύφαρ ſuū reiecerit, iuueneſcit: mortales ſenio tandē cōcidunt: ſimul aūt & ſitim, qua tū macerabatur aſinus, ſerpēs ſuſcepit, qua & eos afficit, imò tantū non conficit, quos percuſſerit dipſas, id quod ſerpentis huius nomen indicat: Δίψα enim ſitis eſt.

λίπαργος ὄνος, aſinus cui albus eſt uenter.

σύφαρ, uernationē uel ſerpētis exuuias ſignat.

IX.

Cherſydri forma & ictus et ictū conſequentia.

Age itaq; cherſydri, qui aſpidi conformis eſt, figuram æqualem recita. Sed plagam eius malefica, nec optima ſanè ſigna ſequuntur: Tota pellis circum carnem arida & abhominabilis expaſſa ab internis partibus, humentem ictum ſatis certò indicat, putredine fathiſcēs. Quinetiam dolores immēſi igneſcētes, hominem tandē interimunt, mox etiam per mēbra puſtulæ finguntur, aliæ ex alia parte inuicē turbantes ægrum. Atqui cherſydrus iam antea in uuido ſeu parū aquæ habēti lacu, irrecōciliabilē ranis iram adfert.

Enimuero ubi ſole aqua exiccata fuerit, adeóq; ariditas in fundo extiterit lacus, tum hic ſerpens in terra ſeſe cōtinet, & ſqualidus & deformis in ſole tetrum corpus ſuum refocillans: in ſemitis autem, lingua ſua afflando ſitibundos ſulcos excedit.

Vnde cherſydrus dicatur. Cherſydrus nomen habet παρὰ τὴν χέρσον καὶ τὸ ὕδωρ, quod & terra & in paludibus uerſetur: quæ ſi ſole exiccentur, in terram apricam prorepit. Perinde ac Nicāder ſatis dilucide commemorat. reliqua ſunt plana. Idem uidetur ſerpens, quem Dioſcorides hydrum, Romani natricem appellāt, id quod & ſcholia teſtantur.

x. *Amphisbena.* Poſt hunc reperias amphiſbęnam modicā & paruulam, bicipitem, ſemper palpebris oculis'ue caliginoſam: utrinq; enim ſeorſum ab aliis opacas genas & mentū prætendit. Color illi, qualis eſt terræ, denſam uariis notis diſtinctam cutem ferens. Hæc ubi adoleuerit, multū ſeſe explicanti oleaſtro (quæ in ſylua cæditur) uirgam amputant pedo magnitudine parem, pelléq; amphiſbænæ ſtringunt arefaciuntq́;, quāprimum interempta fuerit, ante uernæ cicadæ teretiſmata. Confert enim baculus talis pelli amphiſbenæ circumuolutus male ualentibus ex frigore, quum uidelicet in manibus iners torpedo, intenſa frigiditate domitis orbata fuerit: tum enim demiſſos neruorū nexus calefacit extenditq́;.

Teretiſmata cātus cicadæ, i. priusq̄ cicadæ cecinerīt: ſunt qui legant pro τέττιγος κόκκυγος, i. pro cicada coccygē, ut ſcholia ſubindicant.

Amphiſbæna, ſerpens eſt & modicus & imbecillus, ex utraq; parte capitatus, cæcutiens ob maxillarum craſſitiem, coloris terrei, paruis diſtinctus uariegatusq; punctis. Vbi in hunc anguem lignicidę inciderint, occidunt, ac tergora illi ſtringunt, quæ ſtatim bacillo circūuoluunt & arefaciunt: rentur em̄ haud parum ad labores ac torpedinē, iſti pelli, auxilij eſſe: manus enim frigore torpentes, talis baculi attritu calefieri. Pręterea aiunt

cum

eum ſerpentem nulla alia re quàm uite occidi, ipſius Nicandri in Ophiaco, teſtimonio, ubi inquit: Quòd cum Bacchus per Iunonem ad inſaniam eſſet actus, indormiiſſe, ibiq; amphiſbænam eius cruribus adſiliiſſe, quã experrectus Bacchus uite neci dedit: unde ut olim ſic nunc uite illam ſemper interemptum iri. Scholia. Dicitur aũt amphiſbæna ab ancipiti ingreſſu, παρὰ τὸ ἀμφιςκῶς βαίνω, quòd ut geminum caput, ſic geminum uel nutãtem inceſſum habeat: quanquam hic libenter cedam melius iudicantium ſententiæ.

Inuenies ſcytalen non diſſimilem amphiſbænæ figura, ſed pinguiorem, & cauda quæ nullius eſt pretii, craſſiorem: quandoquidem ſcytalæ tanta ſit latitudo, quanta eſt manubrii ligonis: longitudo uero eſt ei quæ lumbrico, uel quæ terræ uiſceribus, quod genus fœcunda parens terra alit. Nec quando latibula ſua deſeruerit, cauamq; rupem creſcẽte uere, quando ſerpẽtes terra producit, germinantis fœniculi pandũ abſumit ramum, quum ſub ſole membrorum ſuorũ pellem abiecerit. XI. *Scytalæ forma.*

Scytala aliâs Græcis ſcuticam ſignificat: à ſcuticæ ſimilitudine hic ſerpẽs nomen habet.

Sed ipſa montium radici paſcuiſq; inſidens deliteſcit, profundo ſepulta ſomno, eq; alta terra educatur, nec tametſi maximopere in hoc laboret, ſitim declinare poteſt.

Obſerua nunc modicum, ſed omnium aliorum anguium præſtantiſſimum regem: hic corpore ſuo acuminatum caput adpoſitum habet, flauus, longitudinem proceritatemq; ad treis palmas ferens. XII. *Baſiliſci figura.*

ἀλλ' τρία δῶρα φέρων μῆκός τι καὶ ἰθύν.
Trium palmarum longitudinem ferens.
Δῶρον hic non munus,ſed menſuram quatuor digitorũ, quam Græci aliâs σπιθαμὴν,aliâs παλάμην & παλαιστὴν appellant. Scho.& Heſychius.

Proinde illius iygen, magnas ſpiras colligẽtia animalcula terræ nunquam expectant, quando ſiue ad paſcuum, ſiue nemus,'uel ad irrigua ſeſe partiantur, meridiano tẽpore,cum furore proruẽte: cæterum fugæ terga dantes,retrò feruntur.

Ictus baſiliſci ſigna. Porro homini corpus a baſiliſco ictum incẽditur: carnes adeo a membris defluunt,cum liuidæ, tum nigræ:neq; aliqua,cadauera appetentium auium,à baſiliſco interemptũ accedit : quod genus ſunt uultures & conſimiles funeſtæ alites:coruus item futuræ pluuiæ dum crocitat prenuntius. Neq; quotquot in mõtibus paſſim ferarum genera aluntur , è tali ſibi cadauere cibum petunt,uſq;adeo teterrimus & planè illetabilis odor inde exhalat,neq;ſine periculo accedẽtes penetrat. Sin uolucrum quædam aſpera fame detẽta appropinquat , ueloce mortẽ ac celerẽ ſibi paratum interitum refert.

Coruum pluuię tempeſtatisq; eſſe prænuntium,unde eum ὀμβρήρια Nicãder appellat. Aratus quoq; teſtatur & Euphorion,ut Scholiaſtes adducit:Aratus:

δήποτε καὶ γενεαὶ κοράκων καὶ φῦλα κολοιῶν
ὕδατος ἐρχομένοιο Διὸς πάρα, σῆμ' ἐγένοντο. Euphorion:
ὑετόμαντις ὅτι κρώζει κορώνη.

Iyge ſonus uel ſtrepitus baſiliſci, uocabulum è ſono fictũ, ὀνοματοποιητικόν.

XIII. *Dryinas Chelydrus. Hydrus.* Aures iamnunc etiam accõmoda dryinæ, quẽ alii chelydrũ uocant. Is in quernibus latebras parat,aut

alicubi

alicubi in concauis fagis, in montibus uerſatur. Appellant eum alio nomine etiam hydrũ: ſed & alii chelydrũ, qui relictis bryis, palude, ſuæq; naturæ idoneo lacu, uenatu intercipit in pratis molurides & ranas. Relicta alga, uel muſco.

Qualis herba βρύον, ſuprà auditũ. Sed moluris aĩal eſt ſimile locuſtæ.

Hic ſi à myope, muſca illa quæuis animantia prouocante, petatur, inſuetum illũ impetum ſuſcipiens, cũ cõcauæ quercus robur celeri ſaltu ſubit, ſtructo ſibi in imo ceſpite cubili. Candet tergo, caput illi æquale adeoq; hydro ſimile: grauis autem fœtor à corpore eius euaporat. Quemadmodũ quãdo incurua necnõ abraſa corii præſegmina ſub teretibus ferramẽtis, circa humentes equorum exuuias & pelles hument. Myops quid. Forma dryinæ.

Myops quæuis animantia prouocãs, muſca eſt: œſtrum uolatile, ſolas boues inſtigat. Heſychius. Myops. Oeſtrum.

Quòd ſi dryinas quẽpiam uel in talum uel pedis plantam percuſſerit, à corpore eius hominis difficilis odor ſparſus fertur, atq; circa ictum niger in acutum ſurgit tumor, mentemq; mœrentis angor & triſtitia, quibus detinetur, obſcurant: ſpecies nimio dolore cõflacceſcit & perit: cutis cum corpore admodum male olet: adeo ipſum atrum uenenum ſemper depaſcens, cõſumit: quin & caligo lumina eius obfuſcans occultansq;, male affectũ perdit. Alii à dryina icti, caprarũ inſtar ſeu ouiũ balant, ac omnino difficiles reddũtur, impendioq; cruciantur: Vrina eis decutitur & palleſcit. Ipſi uero dormitantes ſtertũt, frequentibus ſin- Ictũ dryinæ conſequentia.

guſtibus correpti, aliàs per collum uomitum felli ſimilem, aliàs cructum eructantes, ipſumq́; malũ acrẽ ſitim generat: poſtremo laborantibus membris tremorem effundit.

Sitim generat.i. acri ſiti detenti homines à dryino icti, intermoriuntur tandem.

xIIII. Draco. Methronium. Conſidera nunc uirentem poſt priores & nigrum draconẽ, quẽ olim in cõmoſa fago Aeſculapius enutriuit, in niuali Pelio monte, iuxta uallẽ Pelethroniũ. Sanè formoſus apparet: Nam in eius mento triplices dentiũ ordines ſerietim conſpiciuntur: obeſi itidem ſub ſuperciliis oculi, inferne aũt barba felle tincta ſub mento eſt. Neq; is tamen ęque atq; alii ſerpentes infixo morſu dolorẽ ſuſcitat, etiamſi pro uiribus id laboret: debilis enim ceu muris noctu ſibi obuia rodẽtis, punctura in corpore apparet, cruore cõſperſo tenui dẽte. In hũc ſupra modũ excandeſcens regia ales aquila, ex æthere aduolat: uerũ inuiſum bellũ gerit cũ genis ſuis, quamprimũ in ſylua paſcentẽ cõſpexerit draconẽ, quandoquidẽ totos nidos deſertos fecerit, ſpoliarit, diruerit, uaſtarit, æque cum auiũ fœturas, tũ mitiá oua lancinans. Enimuero impetu quodã & auem & leuẽ leporẽ facile draco extraxit, ex recens deprehẽdentis unguibus, ex arbuſto fortè fortuna proſiliens, ſed is malũ declinat, ibi tum pro conuiuio acriter pugnatur, ſed hinc inde uolantẽ alitem, nequicquã inſequitur.

κραντῆρες, dẽtes poſtremo ſurgentes, qui iã creſcẽte ætate nobis emergũt pueris: hic ſimpliciter pro dente uſurpauit, Cleanthus σωφρονιστῆρας appellat.

Aquila cũ dracone pugna.

quitur, in ſpiram contractus, & oblique oculis ſuis, & ſuſpecte uidens.

Draco ſanè ab Aeſculapio educatus eſt apud locũ quendã in Pelio mõte, quod Pelethroniũ appellat. Natura niger eſt, uẽtre ſubuiridis, pulchræ omnino formæ, triplici ordine dẽtes habẽs, frons & ſupercilia undiq; pinguia, quinetiã præ pinguedine palearia dependentia ſub mentum, barbę ſpeciẽ præbent: & reliqua quæ à Nicandro recẽſentur. Pelethroniũ locus in Pelio monte, floribus exuberans, unde & nomen inditũ habet à copia, quæ illic eſt florũ. θρόνα enim flores dicuntur, παρὰ τὸ πίλω καὶ θρόνον.

Sin ad claudicantis Vulcani inſulę iuga peruenies Lemnũ uidelicet uel Samũ tẽpeſtate infenſam, quæ ambæ in ſinu Threicio ſitę ſunt, procul à Reſcynthide Iunone, ubi Hebrus Zonęq; montes niuibus candentes, quercusq; Oeagridæ, ubi etiã Zerynthium antrum, reperies Cenchrinę prolixum, ingens adeo mõſtrum, quẽ leonẽ ſquamis uarie diſtinctũ noĩarunt. XV. Cenchrynes.

Cuius latitudo lõgitudoq; uaria eſt, protenus ille carni putredines immedicabiles adſperſit, quæ ueneno excedentes corpus abſumũt, ac ſemper ſub uentre hydrops uehementem dolorẽ excitans, per medium umbilicum reſidet.

Iunonẽ Reſcynthida uocat, â Reſcynthio Thraciæ monte, ubi templũ illi ſacrũ eſt. Per Samũ Samothracen intelligit. Eſt aũt Samothrace inſula iuxta Thraciã, urbẽ eiuſdẽ nominis habẽs, à Samijs & Thracibus ſic appellata, Dadania etiã olim dicta. Hebrus fluuius. Zona, ciuitas Thracię, apud quã ſunt quercus Orphei, ſub quibus Zerynthiũ antrũ. Oeagriden autem Orphea dicit, quandoquidẽ Oeagrius fuit eius pater. Hinc & Latini poetæ Oeagrium Orphea appellant. Leonẽ Cenchrinen appellant, ſiue ꝙ uarie tinctas & maculoſas ſquamas habeat, ſiue ꝙ inſtar leonis generoſus ſit: uel ꝙ erectam caudam geſtet, qua ſeſe ad pugnã excitet; ſeu ꝙ mordeat & humanũ ſanguinem leonum more ſorbeat.

Atqui quum ſolis radii omnium longe feructiſſi-

mi fuerint,horridos montes inquirendo accedit ſanguinis auidus,inſidias tendẽs mitibus pecudibus,uel Sai uel Moſychli montium iugis, quando iuxta proceras abietes,in agro ſtabulantes paſtores frigora captant,excubiis & officio ſuo relictis.

Saos & Moſychlus montes ſunt Lemni & Sami, tota enim Thracenſis Samos,Saos etiam dicta eſt:unde per hos duos montes utranq; inſulã accipit,Samũ & Lemnũ,Ita Nican. Interpres,probans hæc Antimachi & Eratoſthenis locis.

Caue hic,quantumuis audens fortisq́; uideare, ut contra furẽtem cenchrinẽ uel exeas uel pugnes, ne te inflammet,ac undiq; cauda ſua corpus tuum cædens te affligat,ſanguinemq́; tuum imbibat,ſorbeat,clauſuris utrinq; diruptis.

Clauſtra,uel ad percuſſum,uel ad draconẽ ferientem referũtur,ceu frena & retinacula habeat,quibus os eius cohibeatur, quæ eũ ſanguinẽ ſorbere uolentem reſoluere oporteat.

Draco aſpera ſpinæ loca fugit. Semper autem fugito, non rectam, ſed obliquam ſemitam obſeruans, ut ita per obliqua tu fugiens, infringas beſtię curſum. Siquidẽ ille nexib⁹ belle curuatis, multumq́; intricatis acanthi læditur,quum rectam ſemitã celerrimo curſu tranſeat. Talis itaq; ſerpens tantusq; Threiciis inſulis appropinquat.

XVI. *Aſcalabus. Ceres mœret ob amiſſam filiam.* Illic & uani etiam inuiſi morſus,ſunt aſcalabi. Fama eſt,quòd mœrẽs Ceres huic damnũ dederit,quando compages pueri læſit iuxta puteum Callichorũ, quum Celei therapnis locis illis ad hoſpitalitatẽ cõuenientibus inclyta & prudẽs Metanira deam hoſpitio excepit.

Aſcalabus

Aſcalabus feles eſt, quē & Attici ἀσκαλαβώτην nominãt. Videtur lacerta eſſe. Amplificat aũt aſcalabi hiſtoriam, tali fabula, ποιητικῶς: Ceres in ſui curam receptũ Celeum, filij loco educauit, quem immortalem reddere uolens, crebro in ignem proiecit, idq́ꝫ tãdiu fecit, donec à quodam ſublatus eſſet. Hinc nõ immortalem ipſum conſtituit, ſed frugum ſationem illi demõſtrauit. Porrò cõtigit, ut quadam uice Metanira Cererem hoſpitio domi ſuæ exciperet, ubi cũ filius Abas, præſentẽ ad uictimã Cereri deſtinatã præſens eſſet, ægre tulit filius Cererẽ à matre intromiſſam, iamq́ꝫ ſtãs ad aram, irriſit ſacrũ illud, ac quiddam impij in deã deprompſit: quãobrem indignata Ceres, ſuper eũ, quod in cratere remanſerat libaminis, effudit, eoq́ꝫ modo in aſcalaboten mutauit.

Quin & alii cinopeta tamẽ reptilia paſcua carpũt, XVII.XVIII.
atq; latitãt in ſyluis, nemoribus, lucisopacisq́; luſtris,
quos elopes, Libyas coronatosq́; myagros dicunt, & XIX. XX. XXI.
quotquot iaculis ſunt muniti, atq; moluri, tum & ocu XXII.
lis orbi, non lædentes tamen, feruntur.

Epilogus eſt & peroratio deſcriptionis uenenatorũ. Elopes ſerpẽtes ab imbecillitate dicti, ἀπὸ τοῦ ἐλλείπειν, hoc eſt à deficiẽdo. Libyes, in arena uerſantes, quaſi arenoſæ, in Libya enim taliũ eſt copia. πολυστεφέας μυάγρους. i. multis coronis & lineis inſignes muriũ uenatores, qui & rophiæ dicũtur. Acontiæ, qui ſpiculis, qbus muniti, currunt. Et alia ſunt animalia ἀκοντίαι, q̃ inſtar iaculorum currunt. Typhlopes ſunt, qui alio nomine τυφλῖνοι, qui etiãſi calcent, ſilent & quieti manent. Moluri, quaſi cauda ingredientes.

Elopes. Libyes. μύαγροι i. muriũ uenatores. Acontiæ. Typhlopes. Moluri.

Aduerſus quorũ inflictas plagas ego herbas medicas, & propulſatoria morborũ, & folia, & tempus quo radices erui debeant, recenſebo & ſuccinctim & uerè, quarũ herbarũ & medicinarũ opera uſus, poteris mederi acceleranti ægritudinis triſtitiæ.

Decerpas autẽ herbas operępretium eſt, recentes, dum plaga adhuc recenter ſcaturit bullit ue, id enim omniũ eſt præſtantiſſimũ, eo loci, ubi cnopesper floridam ſyluam pabula quæritant.

Serpentũ figurũ, & letali ictui, nunc pulchro ſanè ordine antidota ſubiungit: reddit aũt attentũ auditorẽ, quũ ſeſe tradı̃turũ aduerſus uenenata iſta medelas & antidota promittit ac proponit.

Cnopes, uenenatorũ ſpecies ſunt. Scholia.

De herbis quæ aduerſus plagas & morſū uenenatorū animaliū ualent: nunc ſpeciatim differt, principio de chironia.

1. Primā aūt Chironis ſalutarem herbam euelle, quę idē cum Centauro Saturni filio nomē ſortita eſt, quā olim Chiron in niuali Pelio deprehendens, eminētia ſua perpendit: Cuius patula iuba ſimilis eſt amaraci, flores uero aurei. Radix ſuper terram eminet, nec in imū admodū defixa, ſyluoſum in quo herbæ creſcāt, locū tenet. Quā tu uel ſiccā, uel interdum uiridē mortariotuſam, boni uini admixta cotyla bibes: cuilibet enim tantū ſatis: quā & alio nomine panaceū uocāt.

Prima aduerſus læthalē ſerpentium ictū medela ex Chironia, uel Centaurio, quæ hoc nominis retinet, quod à Chirone Achillis præceptore optimo medico ſit inuenta. Chironis Phillyridæ magnifica mentio eſt apud Pindarum odæ 3. Pythiorum, ibi medicam eius artem lyricorum ille princeps miris laudibus effert. Pulchre ergo exordiū ducit ab ea herba, quæ à cum omnium primo tum optimo medico eſt reperta. Dioſcorides. Panaces chironium & à Græcis & à Latinis appellari dicit. Naſcitur inquit, in Pelio mōte Chironium pręcipue. Folio amaraci eſt, aureos habet flores, radicem gracilem nec profundam, & in guſtu acrem. Bibitur contra ſerpentum uenena radix &c. Quod caput de panace Chironio Dioſcorides ex Nicandro tantū nō deſcripſit. Amaracus eſt, quæ aliâs ſampſychum nominatur. apud Latinos maiorana.

2. Teratur etiā ariſtolochia umbroſis locis gaudens, folia hederæ & periclymeno ſimilia ferens, flores ut hyſginū rubentes habens, unde grauis odor expirat. Medium fructū ceu apii cernes, uel myrtadis, uel pyri, uel etiā Bacchæ. Radix fœminæ acumine quodam rotundatur. Mari prolixa eſt radix, cubitalis profunditatis, colore ſimilis Horicio buxo. Hanc aduerſus echios & echidnæ uehemētem morſum eximium iuuamen decerpes, uenaberis, acquires.

ἐντέρ.

Ariſto

Ariſtolochiam, Romani pariter Græcis plerunq; ariſtolochiam uocāt, quæ ideo ſic appellata eſt, quòd puerperis egregie opitulatur: ita Dioſcorid. Plinius malum terræ, alij malū erraticū, à Latinis dici uolunt. Dioſcorides hanc latiſſime & exquiſitiſſime pro more ſuo tractat. De periclymeno interpres Nicādri ait: Q. periclymenon perinde ac ariſtolochia ſit herba, folia hederæ non diſſimilia gerēs. Dioſcorides Romanis inuolucrū maius eſſe tradit. Breuis, inquit, frutex eſt, folia per interualla habet eum ueſtiē tia, albido colore, hederæ figura. Habet & ſecus germinationes quaſdā, in quibus ſemen hederæ ſimile eſt. Flores ut hyſginū rubentes. Hyſginum herba eſt, ut docet interpres, coloris flaui, unde & hyſgino tincta dicunt, quibus ab ea planta color eſt mutatus. Hermonax in Creticis dictionibus, ſylueſtrē apion eſſe dicit achrada. Iam apios in multa diuidit: etenī bacche dicit & myrtas. Alij achiada ſylueſtrē raphanū dicūt eſſe, Bacchen autē uitem uel myrtū. Porrò buxū Horinū.i. Cretenſem appellat ab Horico, quæ eſt ciuitas Cretæ Apollini ſacra, ubi buxus naſcit, quę propterea etiā Horicia buxus dicitur. Hæc ſcholia.

Hinc drachmæ unius pōdere pars quædam in Cirrhæi uini potione miſceatur, deturq; morſis à ſerpentibus, non parum enim conducet.

Κιῤῥάδα οἴνην, nigram uitem appellat: & per μετωνυμίαν uitē pro uino, quòd ex uite oritur.

Præterea trifoliū ſume aduerſus uenenata remedium, ſiue in excelſo loco, uel abrupta ualle illud deprehendens, quod alius minyanthes, alius tripetelon appellat. Comā habet loto arbori ſimilem, rutam uero odore æquiparat: at quādo flores omnes adeoq; plumas enatas habuerit, ueluti bituminis odorē eructat. Inde ſemina colligens ſume, quantū cymbiū ad menſæ uſum factum capere poteſt: quæ ubi concauo uaſi intriueris, pro antidoto aduerſus ſerpētes bibito. III.

Quæ Dioſcorides de trifolio habet, eadē hic Nicander recenſet, nimirū quod habeat foliū ſimile loto, odorē rutæ, dū primū ſeſe creſcendo exerit, ubi adoleuerit uero bituminis odorem emittat. Cymbium, menſuræ genus, quod Græci aliâs σκύφον, poculū quo ad intinctus utebanť, hinc metaphorice

taphorice quæuis alia teretia uaſa inſtar acetabuli ſignificat, ut hoc loci. Per κάρδοπον hic non arã panariũ, ſed μεταφορικῶς ὅλμον, mortariũ accipit.

Age nunc iuxtà morborũ expultricia remedia do cebo. Thrinaciã thapſi radicẽ corpori medẽtẽ ſume, miſcens cũ exuberanti agni (cui albi flores) ſemine.

Hactenus ſimplicia pharmaca tria cõtra uenenata præſcripſit. Nũc cõ poſita ſimul remedia aduerſus eadẽ ſubiungit. Thrinaciam thapſi radi cẽ accipit pro ipſa thapſia, quã Romani ferulaginẽ uel ſyluestrẽ ferulam nominant, ut Dioſcorides refert. Thrinaciã eam à Sicilia, quæ à tribus pro montorijs Trinacriæ nomen habet, ꝙ illic in Sicilia primũ ſit reperta tha pſus: huius ſucco aduerſus ſerpentes utitur Nicãder. Eſt aũt uiridioris co loris, unde uolẽtes uirides & morbidi uideri, hac faciẽ ſuã inungunt: aiunt hanc Crateuã in inſula Thapſo una Sporadum reperiſſe, quæ eſt inter Ar cuſen & Phœnicẽ. Thapſus ergo Nicandro & Thapſia Dioſcoridi idẽ ſunt.

Nerin item & rutam effuſe germinantem, humi liſq́; thymbræ germen decerpe, quæ iuxta ſyluam, ſo loſq́; ſerpilli ramulos creſcit. Sume etiã florentis ha ſtulę regiæ, aliàs radicem, aliàs caulem antherico ma iorem. Sæpius etiã ſemen, cuius fibra ſeorſim creſcit. Vel helxinen etiã, quã clybatin aliàs dicũt, aquis gau dentem ſemper, uel paludibus, ramuliſq́; florentem. Has omneis herbas bibe, ubi antea intriueris in coty lam, ex qua uel aceto uel uino miſtas hauries: quòd ſi acetũ uel uinũ deſit, facile aqua triſte fatũ effugeris.

Nerin hic Nicãder, quã Dioſcorides nerion appellat, alij rhododaphnẽ, Latini pariter cum Græcis rhododendron. πήγανος, quam poeta πηγάνιον dixit, & Peloponeſii ῥύτην uocant, ruta eſt. Thymbra, cunila, ſatureia Latinis eadem eſt, ut ſuprà commemoratũ. πτόρθακας propriè ſunt pal marũ termites, nunc ſimpliciter καταχρηστικῶς pro ramo uſurpauit ramos ſerpilli &c. Seorſim creſcit. Non eñ inquiunt ſcholia, perinde ac in erebyn tho accidit, quodlibet ſeminis granum cuilibet fibræ ſeu uaginæ impoſi tũ. Quidam legunt ἀμφὶς pro ἀμφὶ, ut ſit circũ ſemen. λοβὸς enim omnis cortex uel pileolus in quo ſemen eſt, uel granum ſeminis, uel cutis, uel co rium, quod alioqui τὸ λέπος dicunt. Helxine herba eſt, cui nomen παρὰ τὸ ἕλκω

ἑλκτικὴν εἰς ἑαυτὴν, hoc eſt quòd ſit attractiuæ uirtutis: odor enim eius uim attrahendi habet, ſiue quòd prohibeat, ne iuxta ſe alia herba creſcat. Helxine, clybatis, ſideritis, parthenium, perdicium, eandem herbam ſignant.

Obſerua & ut acquiras circũſpice, bonã Alcibii, quę aduerſus ictum uiperæ ſalutaris eſt, radicem, quã ſemper ſpinoſa ambiũt folia, flores uiolæ ſimiles, circum eum uertuntur ſparguntur'ue: ipſa uero facilis & ramoſa radix in profundo ſolo creſcit. Porrò quum Alcibium uipera in extremo inguine percuſſiſſet, quũ in antro iuxta profunditatem egeſtate areæ lumina ſomno declinaſſet, protinus ab eo malo ui & fortiter reſpirauit, idq; hoc pacto contigit. Expgefactus enim dolore è terra ſtatim radicẽ euulſit, quã dentium ſuorum mox ſepto contriuit, itaq; ſuxit, uel ſuccum maſticando expreſſum bibit: ſiliquas uero cũ ſemine & caule ulceri ſuperpoſuit.

Echij, quod Latini ab inuentore Alcibio, Alcibiacum uocãt, ſuprà facta mentio. Huius deſcriptionem ex Dioſcoride petere facile eſt. Echiũ appellatur ab echide. i. uipera, contra cuius morſum ualet. Quæ uero de inuentore referũtur Alcibio, à Nicandro ſunt plana, nec ulla egent προσθήκης μῦθος. *Echium Alcibiacum.*

Præterea uiridantis marrubii ramis cõciſis uti poteris aduerſus ſerpentes, ſi ſplendenti uino biberis. *III. antidotũ. Marrubium.*

Marrubiũ Græcis πράσιον eſt, Eupatorion, phyllophares, tripedilon, camelopodion, philopæda, Labeonem, aſterionem, acyrberſiam, tauri ſanguinem, aphedron, hori genituram apud uarias gentes eandẽ herbã appellari Dioſco. autor eſt. Nicãder etiam meliphyllũ & melictænan appellari tradit, ut in ſequentibus planum fit.

Quæ herba ſobolem ſuã non amantis uitulæ, quæ recens peperit, ubera diſtenta reddidit: atqui marrubio ſumpto, prolem ſuam admittit, quod & μελίφυλλον *Marrubium lactis copiam generat.*

paſtores dicunt, alii melictænan, nam ad huius folia, melleo odore apes delectatæ, non ſine ingenti impetu circumuolitant.

Alia marrubij uirtute antidotū hoc amplificat. Enimuero aīaduertendū, quod μελίφυλλον uel μελισσόφυλλον à praſio ſeu marrubio ſecernant, Dioſcorides, Plinius, Virgilius Marcellus, eſſeq́; meliphyllon uel melictænā, quā Latini apiaſtrum & citraginem dixere. Nicāder quę de meliphyllo adfert ſuperioribus ita connectit, ut cum ijſdem uel idem eſſe poſſint uel diuerſum. Certe interpres Nicandri μελίφυλλον δὲ τὴν μελίκταιναν eandē facit cū marrubio, dū ea quæ poëta de melictæna dicit, de πρασίῳ intelligit, inquiens: μελίφυλλον δὲ καὶ μελίκταιναν τὸ πράσιον οἱ ποιμένες καλοῦσι, διὰ ὀσμὴν μέλιττες ἔχει αὐτό. Num uni interpreti, uel potius clariſſimis pluribus autoribus adnibēda fides, οἱ ῥιζοτόμοι dijudicent. Quod ſi de apiaſtro intelligatur, erit antidotum non omnino redditum, & ab autore perfectum. Quanq̄ ex ſuperioribus cōpleri poſſit, apiaſtrum cū uino bibendū. Nam & Dioſcorides, Bibuntur, inquit, utiliter apiaſtri folia contra phalāgiorū, ſerpentū, & rabidi canis morſus: unde nihil periculi ſi à praſio cum præclaris medicis & autoribus ἡ μελίκταινα ſeparetur. Ego in hoc ſum ut cēſeam referri ad marrubiū per amplificationem, quæ de μελικταίνα dicit, id quod exactius rimanti ſingula, patebit, cum poëta ſtatim poſt marrubij antidotum ſubdiderit: ἤτι καὶ ἀσέργοιο κατέψυσα οὔθατα μόσχου, ἤ τι, ſubaudiendū βοτάνη πράσιον. Sed hic eruditiorum calculo libenter ſubſcribam. Pręterea quod marrubiū & μελισσόφυλλον idē ſint, ipſe Nicander teſtatur clarius Alexipharmacis, ubi ait, In antipharmaco hauſti aconiti, reſeca fruticis abrotani caulē, uiridisq́ marrubij, quod iam μελίφυλλον dicunt.

hoc eſt, paſtores marrubium meliphyllū etiā & melictænā appellant, propterea qđ melleum odorem ſpiret.

IIII. Quinetiā cerebri auis domeſticæ, quæ eſt gallina, tenues panniculos ſumito. Interdum etiam pſegma, decerpes polycnemon & origanū. Vel ab hepate apri ſummā cutem radito, quæ è menſa enaſcitur pēdetq́; prope fel atq; alimoniæ portas. Et hæc quidem ſimul miſta dato bibere, bifariam cędens tundens'ue, uel ex aceto uel uino: quanq̄ plus ualeat ſi ex uino recipias.

De polycnemo Dio. c. 99. l. 3

Pſegma, interdum fruſtū, interdum herbā ſignificat, cuius Apollonius meminit in herbario ſuo. E menſa naſcitur. Per mēſam & portas partes quaſdam ex hepate pendentes accipit, atque per hæc anatomices ſcientiam breuiter ſtudioſis Nicander commendat.

ψῆγμα πολυκνήμου. Pſegma herba multis tibijs cruribusue conſpicua.

Sumito

Sumito etiam ſemper uirentis florem cypariſſi ad potionẽ,uel panaces,uel fibri pernicioſum ſibi teſticulum. Vel,recipe teſtẽ equi, quẽ Nilus ſuper fuliginoſam Sain alit,aruiſq; malã falcẽ admittit: ſiquidem hyppopotamus ille relicto cœnoſo fluctu, cũ iam ſegetes uireſcunt,recentẽ demeſſuit herbã: tantũ deſerta profunditate,circũambulans, quantũ maxillis, retrocedentẽ ſegetũ ordinẽ trahendo,edere poteſt. Huius teſtẽ drachmæ pondere æquato,illaq; ſimul aqua in concauo uaſe tundes pari menſura. *Cypariſſus.* *Sain.* *Digreditur ad hippopotami naturam.*

Sais urbs Aegypti,hippopotamis abundans, ἀιθαλόεσσαν .i.fuliginoſam eam urbem dicit,ob nigrũ eius agrum. *Sais urbs Aegypti fuliginoſa quare?*

Neq; tu abrotoni obliuiſcere, neq; tenuioris lauri baccharũ. Plurimũ etiã amaracus profuerit,in hortis fluuiorũ irriguis uirens. Impone item coagulum petulantis ętateq; florentis leporis,uel catuli capreę,uel hinnuli(antea tamẽ purgatis ſtercoribus)uel cerui aluum,quã iam echinum appellãt,alii reticulũ uiſcera continens. Ab his duarũ drachmarũ pondus in quatuor cyathos deiice,uetere remeto miſcens. VI. *Abrotonum.*

Echinus,proprie bouis aluus,hic ceruo applicat. Tres admonet aluos eſſe animalium Interpres,priorem κεκρύφαλον,παρὰ τὸ τὴν τροφὴν κρύπτειν. Alteram,ἐχῖνον,διὰ τὸ ἔχειν τὴν τροφήν. Poſteriorem ἀπεχερτικώ. *Echinus quid*

Neq; te ueteris utilitas cedri clàm ſit,uel arceuthos fructusq; platani latis foliis ornatæ: cuius comæ ęſtiuo tẽpore umbraculũ præbere queant, ſeminaq; bupleuri & Idææ cypariſſi. Vel ſummã etiã ceruini uerẽdi ſeminantẽ partẽ reſeca:omnia enim illa medebuntur VII.

tur,grauemq́; laborem abigent.

τὴν ἀρκευθον.quæ iuniperum interdũ ſignificat, Scholiaſtes hoc loci fructum cedri eſſe,quem ſupra Nicander κεδρίδα appellauit,utrũ ſit accipiẽdum,naturæ rerũ peritis permitto.Porrò quũ in hoc uerſu,

Μυδ' σύ γ' ἐγχραίσμῃ πολιοῦ λάθυ ἢ κέδροιο.

Quum πολιοῦ ad κέδρον refert ἐπιθετικῶς,cauſam relinquit,cur dubitemus de eius conſtructione κατὰ τὴν ἑρμηνείας:quanq̃ eñ per metaplaſmon,qua ſupra atq; iterum uſus eſt,excuſari poſſit,non abſurde tamen πόλιον ſubſtantiue ſeparatim à cedro pro polio intellexeris,cuiꝰ & ſub ingreſſum huius operis meminit,quod & aduerſus uenenatorum morſus utiliter bibi, Dioſco-

Platanus. rides lib.3.tradit. De platani arboris excellentia Plinius hic conſulendus. Dioſcorides uirides platani pilulas ſerpentũ morſibus ſuccurrere docet.

Bupleurum. Bupleuri ſemina.Demetrius Chlorus bupleurũ arborẽ eſſe dicit, ſed falſò,inquit Scholiaſtes,ſed olus eſt,cuius meminit Nicander in libro quem inſcripſit Hyacinthum,& Epænetus de oleribus. Antigonus & Liconẽ ait mentionẽ eius oleris feciſſe.Cypariſſum Idæam,pro montana poſuit,pro cuiuſq; montis loci'ue cupreſſo.

VIII. Aliud nunc mortis effugium,contraq́;eam robur & propugnaculum cõſidera.Sumptam ergo polybateam in rotundo mortario tere,cotylam ptiſanæ infunde,atq; duos ueteris uini cyathos, quinetiam pinguis olei æqualem partem:quæ ſi ita miſcueris,à uulneribus tuis uenenum auulſeris.

Polybatea herba, à ruborũ multitudine dicta, ut ex uocis etymologia claret,παρὰ τὸ πολὺ καὶ βάτον.

IX. Sume ad ſextam cotylę partem graueolentem picem:atq;à uiridis ferulę medio umbilicũ decerpe,uel

Ἱππεῖον μάραθρον. equini fœniculi impone creſcẽtem radicem. Semina item,cumq́; cedri fructibus paluſtris apii ſemina intere. Hic aũt referta oxybaphi profunditas:quo iniicies equini apii ſemina,myrrhęq́; amarę duo drachmarum pondera:incidesq́; fructũ ſpicas habentis cymini,certo põdere librãs, quò tum uiperã, tum id quod

malam

malam in te conſtitutionẽ parit, tollatur è medio.

Quæ ſi ita mixta fuerint, tres cyathos ex uino eius confectionis bibes.

Fœniculum equinũ eſt, quod alias hippomarathron appellat, Romani erraticũ fœniculũ dicunt, ut autor eſt Dioſcorides. Theophraſtus, inqt ſcholiaſtes, uult hippoſelinon, hoc eſt, equinũ apiũ eſſe, quod in ſaxoſis locis naſcitur: quod ſic nominarunt, ob ſui magnitudinẽ, uel quia ad equos ſtranguriã faceret, quod & Smyrnæũ & Compſæũ uocãt, ut Anacreon in Rizotomice ſua. Fœniculum equinum.

x. Recipe nardi probati drachmã unam, ſimulq́; intere octipedem è fluuio extractũ ſpoliatumq́; cancrũ cum recens mulſo lacte: iridemq́; quã Drilon & ripa Naronis aluit. Sidonii, Cadmi eiusq; uxoris Harmoniæ fundamentũ, qui & illic in duos horribiles dracones tranſmutati, per pabula errant.

Irin Romani radicẽ maricam, gladiolũ, & conſecratricẽ dicunt, à cœleſtis arcus ſimilitudine, qui Græcis iris eſt, planta hæc etiã iris dicta eſt. Illyrica quoq; iris appellatur: Nã Drilon fluuius eſt Illyriorũ & Naronũ, qui ſegregat Illyricos & Liburnos: illic Cadmus & Harmonia habitarunt, qui in ſerpentes ſunt permutati.

xi. Sume etiam florẽtem foliaq́; ſua explicantẽ ericẽ, Erice. quam apum repens examẽ pro paſcuo quærit. Sume etiam myricæ tenerũ fruticem, honorificũ inter uiuẽtes uatẽ, per quã Apollo Coripæus, cum oracula reddidit, tum iura quibus homines gubernẽtur, oſtẽdit. Miſce item conyzæ uiridem plãtam, atq; lenes actes Aſte. caules: tũ multas alas atq; flores ſampſuchi, cytiſum Thymalis & ſucculentas thymalides.

Erice herba, cuius folia hederæ ſimilia, longiora tamen & aſperiora: ità ſcholia. Dioſcorides inter arbores collocat, dũ inquit: Fruticoſa arbor erice eſt, tamarici ſimilis, multo tamen breuior. Coma eius floresq; ſerpentum

Myricæ. morſibus illiti, medentur. Myricæ ramũ, honorificũ inter uiuentes uatẽ, appoſitio eſt, qua poëtice amplificat. Myricæ pretiũ & dignitatẽ indicat ποιητικῶς. Scholia ſic interpretantur. Quòd Apollo legẽ tulerit, ꝙ myrica ad uaticinia ſua uates uterent. Herodotus in 4. & multis alijs locis, & in Europa q̃ſdã p myricã uaticinari ait. Sedet in Leſbo Apollo, myricæ ramos habet, unde & Myricæus cognominat. Metrodorus de Cõſuetudine, uetuſtiſſimã eẽ plantã ait myricẽ Aegyptios in Iouis ſolẽnitate myrica coronari, magos eadẽ apud Medos ornari. Corypæus, i. Theſſalicus, à Corype Theſſaliæ oppido: quidã legunt ὠρώπιος, Oropia ciuitas Bœotiæ, ubi nobiliſſimũ Apollinis tẽplum fuit. ἀκτή, iuxta Theophraſtum, denſa plãta eſt, cui ſint uirgæ ſexcubitorũ. Thymali. Myćten in libro de Rizotomicis, de thymalidis ait, Tres eſſe ſpecies crateæ, uocari primã quidẽ maſculũ, à quibuſdam uero cobũ, eſſeq; rubũ habẽtem uirgas rubras. Alterã eſſe myrinen. Tertiã thymalida. ὀπογαλακτίας ἀντὶ τοῦ πολὺν ὀπὸν ἔχουσαι, ἢ γαλακτώδεις, hoc eſt, ſucci multũ habentes, uel lacteas, uel lac uber reddentes.

Corypæus Apollo.

Atq; ea omnia in mortário tunde, inq; acetabulis ſeu recipientibus uaſis admiſcens merum, ad decimã partem choos. i. cotylæ menſura, & parũ ultra.

χεῦς. Quid chûs, in ſuperioribus oſtenſum.

XII. Hoc eſt, uiuentes ranæ. Adhæc † ranarũ germinum ſtrepitus, maxime uero minorũ talium ranarum parentes optimi ſunt, cocti ex intinctu edantur.

XIII. Sæpe etiam hepar uiperæ uino ſchedio, id eſt, non adeo forti ſumptum, prodeſt.

Schediũ uinũ quid ſit. Vinũ ſchedium, pro uulgari accipit, uel illud à Schedia Aegypti urbe, quæ eſt prope Chereum, uinũ illud appellat. Demetrius uinũ ſchediũ Cercyreũ, ab inſula Cercyra intelligit, ut Scholiaſtes habet.

XIIII. Vel malũ uiperæ caput: quod ſi à puellis à uenenatis animalib' læſis ſumat, in uino tũ acceptũ proderit.

XV. Neq; tu elichryſi fulgentis florem relinque corcorũq; inflexũ, panactẽamq; conilam, quã & alio nomine Herculeum origanon dicunt.

Elichryſus. Elichryſus herba eſt, cuius Theocritus in hederacei poculi deſcriptione in

in primo Idyllio mentionē facit. Plin. hederæ ſpeciē tradit. Dioſcorides cū aſpiratione legit heliochryſus, & helichryſus, eāq; chryſanthemon, aliâs amaranthū uocari, Romanis helichryſum eodē cū Græcis noīe dici teſtat. Corcorus, oleris ſpēs uilioris. Vnde prouerbiū, Corcorus inter olera: cuius & Hephæſtion meminit. Eſt aūt ſp̄ cōcluſum, ideo ἄμυδον autor uocat. Corcorus.

Cunilam, quā in ſuperioribus agnouimus πανάκτειον per epitheton dici qdā putant, quaſi πανάκεον. i. oībus medentē, eſſeq; τ interpoſitū p̄ ἐπίκτειον uerſus gratia. Petrichus in Serpentario ſuo: Conilam ſic ab inuētore Conilo noīatam, memoriæ prodidit. Diocles aūt tradit, à quibuſdā Heracleū origanon, à qbuſdā ſylueſtrē origanon appellari. Hæc Nicādri interpres.

Leuiga etiam & tere cum onophyllo origanum ipſum adeoq; thymbræ teretem fructum: ſunt enim ea mali expulſiua morbi. XVI.

Aſini foliū, herbā Interpres eſſe docet, quæ ὀνόφυλλον aliâs dicatur. Nicander ὄνου πετάλειον uocat. Thymbræ fructū στρομβεῖα. i. rotundū fructū appellat. Eſt aūt thymbræ fructus ſpica flore plena, colore uiridi, autore Dioſc.

Præterea accipe minoribus papaueribus ſimilem rhamnum, rore conſperſam uuidamq;, circa quā ſemper candentes flores creſcunt, quā alio nomine philetærim homines appellant, qui iuxta Gygæ monumētum, quod eſt ad Tmolum montē, Parthenii iuga incolunt, quo loci per Clezon montem otioſi equi paſcua decerpunt, Caiſtrusq; originem trahit. XVII.

Rhamnū fruticē eſſe ſpinoſis & aculeatis folijs Dioſcorides tradit, qui aliâs Perſephoniū, leucachantha, ſpina cerualis & atas dicatur. Nicandri Scholiaſtes, plantā eſſe ſpinoſam ait, quæ apud Myſos & Lydios philetærus. i. ſocialis, amans ſociorū nominetur. Gyges rex Lydiæ fuit, cuius illic monumentū relictū, quod autoritate Hipponactis Scholiaſt. confirmat. Rhamnus. Gyges.

Tmolus mons Lydiæ, Partheniū promontoriū. ita Nicander circūſtantia ubi, uel topographia amplificans hoc antidotū, oſtendit ubi locorum rhamnus frutex ille naſcatur. Tmolus. Parthenium.

Agedū iam tibi radices, quæ aduerſum ſerpētium morſus ualeant, dicamus. Atq; hic utrunq; echiū cōſidera, quorū alterum ſpinoſo folio ſimile eſt anchu- Tāetſi radices hic ſe traditurū promittat, nō ſolas tamen radices, ſed &

ſæ,

ipſas herbas deſcribit. Proinde uiſum eſt prioribus cõpoſitis antidotis hęc etiã adnectere. XVIII. ergo eſt ordĩe qđ nunc tractat.

ſæ paruam & modicã in terra radicẽ tendens. Alterũ foliis & ſemine, altum & uiride, modico circũcirca floſculo purpureã ſpeciẽ præ ſe fert. Eſtq; ipſum uiperæ forma germẽ, durũq; ſupne caput habet. Ab hoc utroq; æqualiter reſecta parte utere. Nã ligneo cõcauo uaſe, uel mortario, uel lapidea pila tuſa proderit.

Anchuſa. Anchuſa herba eſt, cuius tres ſpecies enumerat Dioſcorides, atq; alterę anchuſæ (cuius ſunt exiles ramuli, in quibus purpureus, inclinato ad puniceũ colore flos eſt) Folia uenenatorũ præſertimq; uiperarũ morſibus ſuccurrere dicit, imò & radicibus eundem eſſe ualorẽ ait: in quẽ, inquit, uſum comeduntur, bibuntur & alligantur, tantaq́; eſt uis ut ſi quis cõmanducatam in uenenati animalis os expuerit, mori id ferant. Interpres duas Echiei ſpecies facit, quæ propter utilitatem ſuam hoc nominis inditum habẽt, quòd à uiperis lancinatos curent, atq; Numeniũ in theriaco, duas echiei ſpẽs q̃q; numerare teſtatur, qui alterã ſaltẽ cõmodare dicat. Enuero ſecundũ Nicandrũ nunq̃ ualet aduerſus uiperarũ ictus, unde & nomẽ eſt ſortitũ, quorũ alterũ minus uidelicet ocymo ſimile eſt folijs. Quid uero Dioſ. de echio ſentiat, in ſuperioribus auditũ. βλαστὸν δ᾽ ὡς ἔχιος, ramus alterius echij eſt ueluti echios ramus. Interpres monet hic ἔχιν herbam eſſe. Porrò de echie hiſtoriã nobis pauloante Nicãder optime & pulcherrĩe recẽſuit.

XIX. Vel tu eryngi, medicantiſq́; acanthi radicẽ tunde, ſumasq́; æquale utriuſq; pondus, ac pendẽtis in montiũ radicibus erini, ac ſimulac contriueris, bibe.

Eryngum. Eryngum, Hiſpanos centũ capita, Romanos capitulũ cardui appellare Dioſcorides tradit, eamq́; herbã cum uino ſumptã, aduerſus uenenatorũ morſus & epota uenena ualere, idem ſcriptũ reliquit. *Erinum.* Erinon Diocles in Rizotomico ſuo ait ſimile eẽ ocymo: ualet aiũt cõtra uenenatorũ plagas: naſcitur iuxta flumina & fontes & apricos locos & ualles. Scholia.

XX. Recipe eucnemi montanæ grauem comã, ac ſemẽ Nemeæum ſemper folia retinentis apii, ac aneſi radices duplici pondere, ad nutantẽ lancẽ grauẽq; ſuſtolles. Atq; hæc uno quodã uaſe rite confeceris, ut aliàs pernicioſa uiperarũ dãno, aliàs ictui ſcorpionũ, aliàs

uero morſibus phalangis medeare: unde ſi cuipiam antidotũ dare uolueris, triũ obolorum pondere partẽ in uinũ iniice, ſicq́; libratum tinctumq́; bibituro laborãti dabis.

Eucnemus montana, ſpecies herbæ eſt, eſt aũt duabus uocibus pro una uſus, εὐκνήμοιο ὀρείνης, ita ut prius uel poſterius, uel herbæ nomen, uel herbę epitheton eſſe poſſit, ut εὔκνημον ſit inflexiles ramos habentis ὀρείνης uel eucnemi montanæ. Et ſemen ἀσίραλος, neutrũ hoc loci primæ cõtractorũ, ὁ ἀσίραλος τῶ ἀσιράλος. Quod aũt apium ſemen nemeæum appellat, ideo fit, ꝙ Nemeis præclariſſimis ludis & certaminibus apud Græcos Nemeorum luctores, apio coronabantur, ut apud Pindarũ in Nemeis liquet.

Aneſum, Romani pariter Græcis aneſum dicunt, contra oĩa quæ ictu morſu'ue uenenum relinquũt, accõmodatum eſt: Dioſcor. Dioſcorides per ι ἄνισον, Nicander ἄνησον per η legit.

Perpẽde radiantẽ etiã chamęleonẽ atq; montanis locis gaudentẽ. Sũt aũt duo ſeorſim chamęleones, alter caliginoſa ſpecie ſcolymo nõ eſt diſſimilis, rotũda effuſa coma. Radix huic eſt dẽſa & cãdẽs, quæ ſub aſpis & opacis locis, ſolẽ fugiẽs in nemorib⁹ creſcit. XXI. *Duæ chamæleonis ſpecies.*

Reperies alterũ chamæleonem ſemper foliis contumacẽ, qui medio capite, humilis planè & à terra nullo aſſurgens caule naſcitur, radice ſubalbicante, quæ guſtu tamen melleũ ſaporem præbeat: horũ nigrum tu quidẽ declina, albi aũt aqua mixti, drachmã bibes.

Duas chamæleonis ſpẽs deſcribit, quarũ alteram albam in uinũ, duntaxat utilẽ pro theriace docet. Scolymus cui ſimilẽ facit albũ chamęleonẽ, herba eſt, cuius & Heſiodus in ἔργοις meminit, dũ inquit ἦμος δὲ σκόλυμος ἀνθεῖ. *Scolymus.*

Porrò Dioſco. à Romanis chamæleonẽ carduum minorẽ: nigrum uero uernilagium, uel etiam carduum minorem appellari tradit.

Recipe itẽ alterã Alcibio ſimile nomẽ gerentẽ herbã, manipulo manũ tuã replens, quã ex modico uino XXII. *Amplificat in uctione Alcibij*

bibes. Atq; hanc uenator quidam repperit, dum in Phalacræis ſcopulis, per campũ Crymnes, perq; Graſum & per Equi prata, canibus Amyclæio mandãs, latratũ canis animoſi pernicioſum concitauit. Ibi tum canis capræ curſum, in ſyluæ auiis ueſtigans, ictũ uiperæ ſuſcepit in cantho lachrymis uuido. Reiecit ergo procul à ſeſe facto ſtrepitu & eiulatu ſerpentẽ, protinusq; herbæ folia commanducauit, cruentã ita mortem deuitans.

Superioribus antidotis duorũ echieorum meminit, cuius prioris inuentionem Alcibio cuipiam tribuit, hiſtoriam illic totam inuentionis recenſens. Alterius tum formam quidẽ item deſcripſit, ſed ab Alcibio hanc quoq; repertam, hactenus non indicauit. Hic ergo alterũ echium repetit, quod ſupra purpureo modico flore dixit, atq; inuẽtionis huius hiſtoriã quoq; adijcit. Alcibiacũ ergo herbam hãc uocat, non quod ab Alcibio hæc altera ſit reperta (nam cani uenatico huius inuentionem refert Nicander acceptã) ſed enim quòd primæ ſpeciei echio ab Alcibio reperto, non ſit admodũ diſſimilis. Dioſcorides alterum echion non habet. Veruntamen quæ de ocymoide quã Romani ocymaſtrũ dicunt, refert, huc pertinent. Nam illi eſt ocymoides, quod Nicandro alterũ echion. Ocymoidis aũt ſeu ocymaſtri, inter reliquas & hanc uirtutẽ connumerat, quod ſemen eius in uino potum

Duo hirqui. uiperarũ & aliarũ ſerpentum morſibus medeatur. κάνθος, ut Heſychius,

κάνθος eſt oculi circulus uel angulus. Interpres Nicãdri partem eſſe ſub nare, qui

παρώπιος. canthos dicatur, docet. Enimuero ut ex eodẽ colligitur, duo ſunt hirqui, alter ad naſum recedens, qui κάνθος, alter ad aures, qui παρώπιος Græcis dicitur: ῥαντῆρα uero κάνθον, quod ſparſorẽ ſonat, quod lachrymas ex ſe manantes, hirqui ſpargant canthi. Nam quũ ῥαντὴρ ſit actiuæ ſignificationis, ſparſorem rectius ſignificabit, quàm quod Nicandri ſcholiaſtes (tametſi & id nihil ſenſui repugnet) paſſiue exponens dixit, κανθὸς ῥαντὴρ dicunt, quod lachrymis adſpergatur: τὸ μὲν πρὸς τὴν ῥῖνα μέρος ῥαντὴρ λέγεται, ὅτι ῥαίνεται τοῖς δάκρυσι.

Phalacra Troiæ promontorium. Crymne & Graſus ſunt campi Troiæ. Per equum, ligneũ iſtũ à Græcis extructũ in gratiam Palladis intelligit.

XXIII. Recipe uiridem corticẽ oleoq; plenam crotonis, quem ſimul cum foliis aſperi meliſſophylli miſcebis

Vel

Vel ramũ ſolis conuerſionibus ſimile ferentẽ nomẽ,
quæ herba Hyperionidæ retrouertentis ſeſe oſtendit
ſemitas,oleæ foliis par. Sic etiã iam radicem cotyledo
nis,quæ luctuoſis ulceribus frigore in pedibus natis
ruptisq; medetur. Iamq; uel teneræ pyritidis uirentia
folia ſumito, uel demeſſũ ſcolopẽdrii caulẽ accipito.

Croton, inquit Scholiaſtes,ſpecies eſt plantæ, ſimilis pinui:utitur au- *Croton.*
tẽ poëtica heliotropij circuitione, ramum ſolis conuerſionibus ſimile no *Heliotropium.*
men ferentẽ appellans:eandẽ & ſcorpiuron & iſchiuſan dici Interpres mo *Scorpiurus.*
net. Heliotropion ideo,ꝙ ſolem uertendo ſe ſequatur. σκορπίουρον,ꝙ radix *Iſchiuſa.*
eius ſimilis ſit ſcorpionis aculeo,ſpicea exiſtẽs. Iſchiuſa.i.ualens, ideo ꝙ in
Aegypto planta eius talem habeat uirtutẽ,ꝙ cum eam quiſquam attige
rit,ſtatim exareſcant folia:q̃ primum aũt reliquerit,refloreſcant. Folia ha-
bet oleæ ſimilia heliotropium,ut Nicãder ait. Hyperionides ſol à poetis
dicit̃,Hyperionis gigantis filius, ſiue παρὰ τὸ ὑπὲρ ἡμᾶς ἰέναι.i. q̃d ſuper nos cur *Hyperionides.*
ſum ſuum habeat,ab oriente in occidentẽ &c. deuoluẽs ſeſe. Cotyledon
ſpecies herbæ,cymbalo ſimilis,in ſepibus naſcẽs,quam qui comederit,in INTERP.
pedibus ex frigore ulcera habens,ſanetur. Crateuas in herbario ſuo addit: *Cotyledon.*
Q. ſi quis ouibus agnas ſuas non amantibus hanc herbã aquæ intritam
dederit,eas tũ affectum amoris cõſequi. Dioſcorides cotyledona, Latinis
umbilicum Veneris eſſe ſcribit. Sonat aũt cotyledõ acetabulum, ꝙ folia
eius in orbẽ,acetabuli figura ſint circũacta. Pyritis herba eſt,quæ aliâs &
πύρεθρον uocatur,ꝙ aſpera ſit:ab igni nomen potius gerit,ꝙ urentẽ uim ha *Pyritis.*
beat,cuius meminit Iolaus,eã conferre dicens. Eſt & altera quædam pyri
tis,quã ad cuiuſq; generis morſus ualere teſtatur Crateuas. Scolopendri *Scolopendrios*
os herba eſt,quæ ſic dicta,ꝙ folijs ſcolopendræ ſerpenti ſimilis ſit:ſtypti-
cæ naturæ eſt,ſuccurrit à uenenato morſis.

Sumito etiã Phlegyeiũ panaces,quod primus Ae- xxiiii.
ſculapius ad cœrulei fluminis ripam euulſit,Iphiclis
Amphitryonidæ ramũ curans,quando cum Hercu-
le noxiam cremabat hydram.

Panaces & pæanicũ ſpecies plantæ,quam Phlegyæam dicit, ꝙ apud
Phlegyas gentẽ Phocidis naſcitur. Iphiclis Amphitryonidæ ramum cu-
rans,eſt periphraſis: Iolaum enim Iphiclis filiũ intelligit, qui ab hydra dũ
Herculi opem ferret,eſt ſauciatus. Romani,ut Dioſcorides refert,hãc her-

bam pariter cũ Græcis panaces Aſclepium dicunt. Contra ſerpentes, inqt idem, flores huius panacis cum uino bibuntur, & ex melle inunguntur.

xxv. Cæterũ ſi catulum felis, aut rapacem matrem recentem deprehendens cutem ei detrahe ſupra aridi radiantisq́; ignis uaporem, ex hac omnia inteſtina & ſtercora uentris proiiciens, ſale & ſulphure tempera, ac ſeorſum à ſole areſac: ne aliqua ex parte acute & uehementer prodiens ſol, recentem corporis felis formam aridam planè reddat. Sed enim quando te neceſſitas urſerit laborantem, tum cultello areſactum corpus tere, ac in minutas partes ſeca, perinde ac molle ſilphium, aut orbem aridi ſanè lactis, in uinũ inferens. Hoc enim oĩm erit & præſentiſſimũ & præſtãtiſſimũ antidotũ, quo cuncta ſimul mala amolieris.

τὸ σιλφίον, herbæ naturam & uires, cuius etiam ſuprà meminit, Dioſcorides lib. 3. ca 85. explicat, Plinius laſerpitium uocat.

xxvi. Audito iam marinæ teſtudinis auxiliatricem uirtutem, erit enim auxilio aduerſus morſum longorũ, quotquot etiam animoſos homines læſerint, ſerpentium: ea enim magno tibi remedio fuerit. Porrò quando noxiam teſtudinem ſuper litora ponti ad aridam traxerint piſcatores, eam tu ſupinam arreptã æreo cultello neci da, animamq́; eripe, ſeu uitam à capite tolle, infringe utrumq;, cruorem effunde in fictile uas, recens è camino productum: liuidam autem, quę in imo reſedit ſanguinis aquoſam humiditatem, in fabrefacta mactra mortario'ue excolato, defeca-

χελώνης.

toq;. In qua ſubinbe mactra in grumos confractum cruorem arefac, quatuor drachmarum pondere. E cymino uero agreſti duas drachmas, eq; leporis coagulo, quartam duarum drachmarum partem iniice. Hinc drachmæ pōdus reſecans, ſiue eximens, in uino bibere da ei, qui morſus fuerit à uenenato. Et hæc quidem aduerſum ſerpentes antidota reperies.

Epilogus & cōcluſio ſerpentū

De phalangiis. Opera iamnunc noxii conſidera phalangis, ſignaque eius morſus. Primus itaq; ſplendidus, rox appellatur, niger planè, accumulatis pedib⁹ prorepens, medium uentrem ore & dentibus ſeptum habens: cui ab hoc inflictum uuln⁹ fuerit, perinde corpore apparet, atq; ſi nihil quicquam ſauciatus foret: oculi uero inferiori parte rubeſcūt, frigus iuxtà in corpore adhæret, infigitur, ſtatimq; color, & membra hominis à ſupernis ad ima uergere uidentur: neq; penis ſemine uuidus demittitur: ſed lumbos occupans ita frigus, genuum nexus diſſoluit. *Rox.*

Hactenus ſerpentum figuras & antidota contra illorū ictus tradidit, iā ſe ad phalangiorū & formā & uenena confert. Numerat aūt 7. phhlangiorum genera, quorū primum rox dicitur, à ſimilitudine acini uuæ, qui ῥὼξ etiam Græcis nominatur, II. ἀσέριον, ab ἀσὺρ. i. ſtella, ꝙ micātes corpore ſuo ſtellarum inſtar uirgulas & lineas habeat. III. κυάνιον, à nigro colore. IIII. agroſtes, quaſi uenator muſcarum, culicum & œſtrorū. V. λύσδυρι. i. difficilis pugnę, uel σφήκειον, hoc eſt ueſpicum, ut ita dicam, ueſpis ſimile. VI. μυρμήκειον, formicis ſimile. VII. κανθαρ. λανιδικαλον, ſcarabeis ſimile.

1. ῥὼξ. 2 ἀσέριον, 3. κυάνιον. 4 ἀγρώστης. 5. λύσδυρι. 6. μυρμήκειον. 7. κανθαρ. λανιδικαλον.

Aſterion ſecūdū phalangiū. Aſterion iam ſecundū obſerua, in cuius dorſo pinguia quædam relucent, ac lucidæ in corpore uirgulę. Percuſſum ab hoc inexpectatus horror cum flamine

quodam adoritur,caput uero ſomnus grauat,genuũ & membrorum nexus & imbecillitas fit.

III. Cyaneum. Cyaneum aliud ſublime crinitum & aſperum æqualiter eſt, difficilem corpori infert illud puncturam, quodcunque labefactauerit, corq; graui languore ſuccumbit. Nox & caligo tempora circunſtant,uomitumq; edidit è collo lubricum,ab araneis non multum diſtantem, adeoq; tãdem interitũ ſubminiſtrat.

De colore cyaneo Dioſ. l. 5. c. 60. & Scholia in Ilia. Home. Cyaneum à nigro uel cæruleo colore,qualis eſt rudis metalli,quemadmodum aſterion ab aſtris,à ſplendidis,& inſtar ſtellarum micantibus uirgulis. Vomitũ lubricum,araneoſum dicit,quod tenuis eſſet inſtar telæ araneorum,ſiue quod araneis ſimilis uideatur.

IIII. Agroſtes. Ab hoc alius eſt agroſtes, qui ſpecie ſua lupo eſt ſimilior, muſcarum interemptori, qui apum obſeruator eſt, culicum qui pſenes dicũtur & œſtrorum,& omnium quæ ad telam ipſius puenerint. Hic imbellẽ plagam & uanum uulnus homini infligit.

ψῆνες,ſunt culices,quales olynthi naſcuntur, Heſychius.

Dyſderi. V Reſtat aliud genus,quod dyſderi,aliàs ſpheceũ appellant,rutilum ſatis,ueſpæ crudis ueſcenti perſimile,quod iam fortem ex equo generationem ſuam indicat: Etenim equi ueſparum, tauri uero apum ſunt productores: naſcuntur enim feroces ueſpæ putrefactis equorum cadaueribus. Hic ſi quempiam uulnerarit,ingens è uulnere tumor erigitur,morbi etiã quidam ad genua,aliàs etiam neruorum cordis,& uenarum languẽtium trepidatio, aliàs uirium deſtitutio,

παλμὸς.

ut per

ut percuſſum ſæpius domet atq; interimat. Extremi maleficii animal, ſomnum adferens, qui hominē qui eſcere ab huius ſeculi laboribus faciat. κωνσίφων.

Age iam formicarium conſideremus, quod formicis planè ſimile eſt, collo quidem rutilum, reliquum corpus nigredini ex putredine factæ, par eſt, undiq; latum ſtellatum dorſum punctiſq; diſtinctum gerens, cui ſubcinericium tempus, ad modicam etiam ceruicem attollitur. VI. μυρμήκειον.

Sextum phalāgiorū genus, μυρμήκειον, ἀπὸ τῶν μυρμήκων, à formicis, quaſi dicas formicarium.

Atq; ex hoc phalangio dolores priorum ſimiles uenenatorum ueniunt. Enimuero ubi homines manu euellētes circa falcē legumina, aliáq; id genus è terra media parte adhuc uiridi, creſcētia colligunt, tū cumulate flāmeo reperta colore, ſcarabeis ſimilia, phalangia parua, carpunt paſcua. Circa huius cruciātem morſum, tubercula & puſtulæ exurgunt, cor oberrās furit, lingua incondite ſtrepit, oculi etiam ſubuertūtur. Perpende iam animo tuo, quas ſalubris Aegypti terra beſtiolas nutrit phalænæ ſimiles, quam circum lucernas cum impetu uolitantem, nocturnum cęnæ tempus abegit, cui alæ ſunt anguſtæ ſqualidæque, nō uirides, qualia ſunt conilæ folia, imò cinereæ ſunt, ſi quis ea contrectauerit. VII. genus φαλάγγιον, paruis ſcarabeis ſimile. Enallage numeri. Phalena. περιπυριπνίζ

Septem phalangiorum genera hucuſq; tradidit, nunc ad Aegypti ſeſe uolatilia quædam & reptilia conuertit, ac primū ea τῇ φαλαίνῃ ſimilia facit. Eſt autē phalæne uolatile, quod ſub lucernarum incenſionem apparere

rere ſolet, appellant aūt hodie φαλαίναν, pſoram uel pſychen, uel pyrauſtē, uel candyloſbeſten: φαλαίνα eſt Rhodiorum uocabulū. Nam ſic illi uolantes circū faces beſtiolas appellant.

Craniocolaptes.

Huic non diſſimilis in perſeæ foliis educatur, quē cranocolapten dicunt, cuius horribile ſemper caput inceſſanter nutat, uterus aūt grauatur. At enim quod ſtimulo, qui ceruici adeoq́; ſummo capiti infix⁹ inflixerit alicui uulnus, facile ſanè, citraq́; omnem laborem, & mortem & interitum tibi admiſerit.

Quod in perſeæ folijs educari phalangium, Nicāder ſcribit, nomine nō exprimit. Enimuero Dioſcorides cranocolapten appellari teſtatur in perſeæ arboris deſcriptione dum ſic inquit: Perſea arbor eſt in Aegypto, fructum ferens eſui accōmodum ſtomacho, conuenientem, in qua phalangia, quę cranocolapta uocant, inueniuntur, potiſſimū uero in Thebaide. Virtutē habent folia eius, ſicca contrita, ſanguinis fluxū, ſi inſpergātur, ſiſtere. Tradiderunt quidā in Perſide lætalē fuiſſe arborē, in Aegyptū aūt tranſpoſitā, & eſui aptā & ſalutarem factā, ταῦτα ὁ Διοσκουρίδης. Cranocolapten ſcholia κεφαλοκρούσην quoq; appellari memoriæ produnt, quod idem ualet cum τῷ κρανοκολάπτῃ. Soſtratus autor eſt, cranocolapten oleo ſuffocatum, aduerſus uenenata antidotū prębere. Eſt aūt περσεῦς gtīis Aeolicus .ʒ. cōtractorū à recto περσεύς, ſicut βασιλεὺς βασιλέως καὶ βασιλεῦς. Soſtratus in libro de morſibus, perſeam quam rhodacineā uocant, ab Aethiopia in Aegyptū tranſplantatam eſſe ait. Cæterū Rholus Democriticus Perſis lætalē ingt fuiſſe arborē, quā in Aegyptū tranſmiſerūt, ut per eā q̄plurimi intoxicarent, & interirent, ſed eam permutatā, fructum producere dulciſſimum, qui hodieq́; cernatur.

Scorpionum genera.

Agedum aculeo dolorifico armatum ſcorpionē canam, eiusq́; tetricum genus, quorum primus albicans, neque ſonticus neq; lætalis eſt.

II. Sed cui rutilæ genę micant, calorem flagrātemq́; mortalibus œſtrū incuſſit, quo malo homines horrore concutiuntur & frigore, perinde ac qui febri diuexantur & acri ſiti incenduntur.

Qui

Qui luridus eſt malam trepidationem & motionem tribuit homini quem cęciderit, qui ceu attoniti & uani & ſtulti rident. III.

Alius uiridante colore, qui ſimul ac corpus hominis concuſſerit, tremores & frigora ilico admittit, acriſq; grando talibus uidetur circunſtare, etiamſi ſol ardentiſſime radiis ſuis flagret. Talis tantaq; eius ſtimuli afflictio, cuius uertebræ nouem iuncturis cõnexæ apice ſuo nocent. IIII.

Alius liuido colore, ingẽtem aluum geſtat latũq;: Herba enim ueſcens, ſemper inſaturabilis manet, corpus etiam hominis exedẽs, inguini inſolubili ictu nocens. Tam uehemens eius genis & ori morſus inſitus infixusq; eſt. V.

Deprehendes itidem ſimilem ſcorpionem litorali ſeu marino cancro, qui albẽtes algas, fluctumq; maris decerpit paſcendo. VI.

Alii rurſus incuruis æquales planè paguris uidentur, corpore grandes, chelis & forcipibus æque ſolidi, atq; paguri, qui in ſaxoſis cauernis demorantes ſibi timent: quinetiam è paguris tales ſcorpiones, genus & ortum ſuum ducunt. Nam quum rupes tenueſq; multum ſtrepẽtis maris reliquerint algas, eos ex mari ineſcantes piſcatores extrahunt. At paguri ſe peti ea uenatione ſentientes, murium rimas & nidos ſubeunt, ubi prolem perditricem habent, ibiq; è mortu- VII. φοβεύμενοι.

is tandem paguris,ſcorpii nocēter per foramina iſta generantur.

viii. Poſtremo melichlorus tibi animaduertendus, cu ius ſummum uerticillum prænigrũ eſt inextinctãq; noxam infligit,hominibus certe inſenſiſſim⁹ ille obliquo greſſu corpus flammæ ſimile cõmouens: pueris uero & natu minoribus celerem interitum adduxit:quibus & circũ terga denſæ alæ expandunt, locuſtæ fruges rodenti non diſſimiles,quæ ſuper ſummas ſpicas uolantes,extritam ariſtam abſumunt,per mõtana & hederæ tricas inambulantes.

Enallage numeri.

Octo ſcorpionum genera. 1. λευκός. 2. πυρσός. 3. ζοφοειδής. 4. χλοάων. 5. ἐμπέλιος. 6. καρκίνῳ εἴκελος. 7. παγούρῳ ἴκελος. 8. μελίχλωρος. ἐννεάδεσμοι.

Octo ſcorpionum genera cõmemorat,quorũ figuras & ictus morſus ue ſatis aperte Nicander expoſuit. Primũ λευκόν,album à colore,cuius morſus non eſt lætalis.Secundũ rutilũ,qui & tremorẽ & ſitim ictis à ſe infundit.Tertium ζοφοειδέα appellat,ab opaco & obſcuro colore.Quos hic percuſſerit,continuo corporis motu concitantur,ac rationis impotes rident; & fatui ex eo dolore fiunt. Quartus ſcorpio à uiridante colore, χλοάων appellatur. Si quem hic cęciderit,frigore eum quaſſat, adeoq; intenſo gelu torquet,ut in ſolis feruentiſſimo calore,tamen congelatã grandinem per ſentiſcere ſeſe putet. Porrò cum Nicander χλοάεντα uertebras nouem nexibus glutinatas habere dicat in apice ſtimuli,Scholia monẽt nonariũ accipiendum pro multo,quẽadmodum alibi Nicander duos aculeos habentem,nouem ſtimulis munitũ dicit.Neq; igitur quòd nouẽ nexus habeat, τ ἐννεάδεσμοι dixit,referente Antigono, neq; propter nouẽ uertebras, ut inquit Demetrius:non plures eñ q̃ ſeptem uertebras habere ſcorpio cernit, & eas quidẽ raro,ut ait Apollodorus.Fortaſſe igit̃ & hic per nonariũ duobus aculeis armatos ſcorpiões intelligit. Quintus ἐμπέλιος,quaſi πελιδνός, liuidus:cuius genis ingens uirus & triſticia,quã efficit in eo quem percuſſerit, βόσρυσιν, uirus appellans, quæ dictio alioqui alimoniam ſignificat: eſt & uolatile quoddam, cuius meminit ſuprà in baſiliſci deſcriptione.

Sextus cancro ſimilis. Septimus ſimilis eſt paguro.Eſt aũt pagurus cancri genus, cuius rationẽ & naturam Nicander & eleganter & ſcite deſcribit. πάγος locũ aſperũ & inacceſſum ualet, ἐρύειν ſeruare, cuſtodire: hinc pagurus,cancer ille nomen ſortitus eſt,παρὰ τὸ τοὺς πάγους ἐρύειν καὶ φυλάττειν. Nam talis fama eſt de paguris,qualẽ & Nicander hic literis prodidit, pagurum, ſi à piſcatoribus ſe peti intelligat, foramina ſubire, illicq; tan-

dem

demem emori. Ex cuius corpore ſiue cadauere, tandem hoc genus ſcorpij naſcuntur, paguri ſpeciem præſerentes. Octauus melichlorus appellaẗ, quod melleo ſit colore conſpicuus, uel cereo, uel flãmeo: atque huius, quas tergo gerit, alas locuſtæ ſimiles dicit. μάσακι ἐικελίγκια. Quanquã enim Homero μάσαξ os ſignificet & maxillam, παρὰ τὸ μάσασθαι, hic tamen Nicãdro locuſtã eſſe Scholiaſtes uult. Eſt em̃ μάσαξ πολύσημον. Pedaſa, montana ualet, mõtis Pedaſi proprio ad appellatiuũ tranſlato. Locuſtæ inquit, montana & hederis uirentia loca peragrant. Scholia πήδασον montem faciunt. Stephanus de urbibus, πήδασα, Cariç ciuitatẽ ſcribit, monetq́ue eam urbẽ per g ſcribendam πήγασα, non πήδασα, multitudinis numero τὰ πήδασα.

Atqui aduerſus horum iacula & ictus remedia cõficere noui. Noui item, quo pacto ex montanæ bẽbicis aut apis uel ſolo aculeo, mors immineat, quãdo hominem circa aluearia, uel agros defatigatos infixo ſtimulo pupugerit, adeo ut ſtudioſe ipſa aculeũ ſuum in uulnere reliquerit. Porrò aculeus apis & uitam præbet & mortem. *Bembix, Apis. Bembicis et apis aculeus letalis*

Inſectorũ quorundã uenenatos aculeos nunc adducit, primũque bembicis, quod nigrũ corpore tradunt, aculeoq́ue inſtar ueſparum, cuius & Parmenion in Iambis meminit. Quod aculeus apis & uitã & mortẽ adferat, ad apes eſt referendũ. Nã apes relicto in uulnere aculeo, poſtea interit, tũ uitã præbet examini, à quo uim abegerit. Animaduertendum quod ſcholia apũ maſculæ ſtimulũ, ſeu aculeatã proboſcida tradant.

Compertum eſt quoque mihi, quæ patret iulus, neque non pernitioſa ueſpa. *Iulus. Veſpa.*

Iulus eſt ſpẽs ueſpæ, aut uermis, cui nomen multipedi, Græcis μυριόποδα.

Modicaq; pemphredon, bicepsq́; ſcolopendra. *Pemphredon. Scolopendra.*

Pemphredon inſectum eſt ſimile api. Falſò dicit, inquiunt ſcholia, bicipitẽ ſcolopendrã, reuera em̃ non eſt gemina caput. Cæterum ut Ariſtoteles tradit, ſæpius retrorſum ſerpit, quod fit, ut ſpeciẽ ſui præbeat, quaſi biceps ſit.

Cuius cuntis alæ, ut remi nauis, feſtinant.

Id eſt, ut naualia, ſeu remi nauis feſtinant & aguntur celeriter, ita duo ſcolopendræ capita mouentur. Vel quòd pedũ multitudine ſcolopendra, ut nauis remis agatur. Scholiaſtes.

Cæcam noui etiam mygaleen, quæ horribilẽ ho- *Mygalea mus araneus.*

 mini

minibus perniciem adducit, ac ad rotas plauſtri inter moritur.

μυγαλῆν τὴν ἐκ μυὸς καὶ γαλῆς γίνεσθ.

Adſert Scholiaſtes Amyntã, qui mygaleen ex mure & fele naſci tradit. Et qa cæcæ ſunt, ideo quũ improuide in rotas currus ceciderint, cõterunt.

Seps.

Sepem item, corpore demiſſo exiguis haud diſſimilem lacertis, declinabis.

Seps ſerpens eſt humilis & modicæ ſtaturæ, lacertæ ſimilis. Nomẽ habet à σήπειν.i. putreſcere, quòd ij qui ab hoc morſi fuerint, putreſcant.

Salamandra.

Præterea ſalamandræ doloſus & ſemper inuiſus morſus eſt, quæ per inextinctum adeoq; clare ardentem ignem iter faciens, indefeſſa citraq; dolorem per ipſum impellitur, neq; quicquam ardẽs ei flamma obeſt, uel rupta cute, uel membrorum ſummitate.

Salamandrã ſcribũt eſſe animal quadrupes, neq; cutẽ neq; ſquamas habens, breue, lacertæ in modũ, adeoq; ſimile terreſtri crocodilo, cũq; frigidũ natura exiſtat, ubi in caminũ inciderit, ignẽ extinguit, ipſum perſeuerat inuſtũ. Ruptã aũt & poroſam cutẽ habere dicit, q; per fractã ruptãq; ſalamandrę cutẽ ſudor diſtillans, ignẽ extinguat. Per ſumma membrorũ, genuum membra indicat. ita ſcholia.

Præterea, quæcunq; maris profunditas fluctib' ſuis uolutat noui, inter quæ, murçnæ hoc mirandũ factum: nam ea ſæpius è uiuario prodiens, laborioſos piſcatores in ſalum fugiẽtes, mordens è nauibus in mare pronos deiecit. Fama eſt, ſi modo uera, muræmam maris paſcuo relicto, in continenti cum uenenũ eiaculantibus uiperis coire.

Muræna

Amplificat

Murenæ cum uipera mixtiõe

Ad maris iã uenenatas beluas, morſu hoĩes pimẽtes, murçnã potiſſimũ & trygonẽ ſeſe Nicander conuertit. Scholia Archelaũ adſentiri Nicandro dicunt, quòd muræna cũ uiperis coeat: Andreã uero id refellere, neq; muræmã in terrã prodire, nec uiperã ſubire pelagi fluctus.

Trygon.

Draco.

Trygonem itidem maleficum, mareq; uaſtantem draconem arcere noui. Dolore autem ſic hominẽ adficit

ficit trygon, quum oblongis ſagenis, defatigatum piſcatorem aculeo ſuo ceciderit, uel etiam ramis arboris infixus fuerit, nam tũ arbor ea fit obſcurior ignobiliorq́;. Siquidem ab huius morſu, ceu ſolis ęſtu, eius & radices perditæ, unà cum foliis flaccidæ reddunt & areſcunt: homini uero caro putredine imminuit. Ferũt quòd olim Vlyſſes, triſti marino tali ſtimulo pũctus, interierit. *Hiſtoria amplificat.*

Trygon marina belua, piſcatorẽ ſagena piſces deprehẽdentẽ aculeo ſuo lædens, & arborẽ à ſeſe tactã arefaciens: noxia ſanè belua, cuius contactu arbori folia, & ſuccus, & uigor decidant: cuius aculeo læſus homo, putredine corrũpitur interitq́;. Animaduertendũ autem, quòd poeta Vlyſſem, quorundam traditione, trygonis morſu obijſſe recenſeat, inquiens: λόγοι γε μὲν ὥς ποτ' ὀλωλεν. &c.

Aduerſus quorum omnium morſum, ægritudinemq́; morſum inſequentem, antidota nunc morborum expultricia narrabo.

Phalangiorũ generibus ſeptẽ, ſcorpionũ octo, inſectorũ quinq́;, reptiliũ minorũ quatuor, marinarũ beluarũ duobus hactenus expoſitis quo ad figurã & lætalẽ morſum, nunc antidota aduerſum illa, & ægritudinẽ contra, ab eorũ morſu artẽ ſubijcit, ut ſuprà in ſerpentũ generibus fecit.

Sumito itaq; anchuſæ, lactucæ ſimilem cæſariem, aliàs quinquefolium, aliàs modicos bati flores. Itẽ arctium, oxalidesq́;, ac late ſeſe in terra ſpargentẽ lycapſum, cicamaq́; & undiquaq; ſe extollentem ordilum, chamæpityn, & phagi altum corticem tundes. *Antidotum.* I.

Simul autem caucalides & ſtaphylini ſemina metes ac trimithi nouum multiformem fructum. II.

Quinetiam miſce iam rubentem maris phucum ſeu algam, purumq́; adiantum quod nõ madefit plu-

uia: cuius foliis uel nymbo decidente, nec tantillum quidem humoris inſidet.

rur. Age nūc Smyrneum ſemperſurgēs, aut herbæ leu cadis eryngi'que ſpiceam radicem ſeca, ęqualiterq́; cū libanotidē cachryn ferenti miſce, neq; id abnuas.

v Nec ad uſum tibi abſit multos rubos gerēs ex omni parte graue papauer tam quòd parua quàm magna capita geſtat.

Varia ex herbis antidota contra uenenatorꝝ ictū profert. Miram dei clementiā, qui miſeris mortalibus tot aduerſus intoxicationes & nocumenta, produxit è matre terra auxilia. Rem oīm lachrymis deplorandam hominē, tantæ ſtaturæ, roboris, & induſtriæ aīal, à tantillo inſecto, uel phalāgio uel trygone interire. Enīuero tanq̃ noluerit oīm terreſtrium aeriarūq́; creaturarꝝ parēs tellus, aliquā ab alia perire, uarias easq́; ſalutares herbas protulit, quibus mortaliū genus, & contra hæc mala, & alia innumera in ſuo corpore ſurgentia, mederi poſſet. Primū ergo anchuſæ folia ſumenda præcipit, quæ poëtica periphraſi ἐριλακίνων χαίτην appellat, ꝙ ſint lactucæ folijs ſimilia anchuſæ folia. In ſuperioribus duo anchuſę genera ex Dioſcoride oſtenſa: Alterius aūt anchuſę uires eſſe has, ut morſis à uenenatis proſint, conſtat.
Anchuſa. Verba Dioſcoridis ſunt. δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τῶν φύλλων θηριοδήκτοις βοηθεῖν. μάλιστα δὲ ἐχιοδήκτοις ἐσθιόμενα καὶ πινόμενα καὶ περιαπτόμενα. κἂν μασσώμενος τις εἰς τὸ στόμα τοῦ θηρίου ἀποπτύσῃ, ἀποκτενεῖ αὐτό. i. Vires ſunt lactucæ & folijs eius, à beſtijs uenenatis percuſſis opem ferre, potiſſimū uero à uipera morſis, ſi edantur & bibantur uel alligentur. Quod ſi quis ea mandens dētibus, in os uenenati expuerit, morietur illud.
Quinquefoliū Quinquefoliū poëta πεντάπετηλον appellat, uerſus cauſa: alioqui Græcis πεντάφυλλον dicit. πέταλον em̄
βάτος, ſentis. & φύλλον ſunt ſynonyma. Dioſcorides uulneribus folia huius mederi teſtatur. Baton, Latini ſentem, rubū, ſeu mora Vaticana dicūt, preſteris morſibus ſuccurrit, inquit Dioſco.
Arctium. Arctium alij arcturon uocant, cuius uanæ uires à Dioſco. li. 4. numerantur.
Oxalis quarta rumicis ſpecies numeratur à Dioſcoride in ca. de Lapatho uel rumice. Oxalis, inquit Schol. appellaī aliâs etiā oxilapolis & anaxyris. Videāt hic ῥιζοτόμοι an'ne lycapſus & lycopſis idē ſint. Interpres ideo ὁρμηθέντα à poëta dici lycapſum ait, ceu ἀπὸ τοῦ ὁρμᾶν, hoc eſt, ab impetu latius eundi, & quod in terra ſeſe ſpargat, inq́; altum aſſurgat. Vt interpres certe Nicandri lycapſum, & Dioſcorides lycopſin deſcribit, apparet eandem herbā eſſe. Sonat aūt λύκοψις, lupinum aſpectū, lupi faciē: λύκαψος lupi compagē. Ordilum ſemen quoddā eſt, oleri ſimile, uel olere onuſtum.
Cicama, Heſychius habet cha Cicama, inquit Heſychius, olus eſt cauli non diſſimile.

Cha

Chamæpitys terreſtrẽ pinum ſonat. Romani hanc cupreſſ·nã, Virg. Mar- mepitys,
cello autore, & thus terræ appellant. Vtunt hac, Dioſco. teſte, in Heraclea
Pontica, pro antidoto aduerſus aconitũ, huius decoctũ propinantes. φη-
γὸς, phagus, nomẽ habet παρὰ τὸ φαγεῖν, à ueſcendo, quod huius fructu ante pa-
nis uſum homines ueſcerent. Caucalis olus eſt ſalſuginoſum, cuius me- *Caucalis.*
minit Chryſippus in lib. quẽ de oleribus ſcripſit. Staphylinũ agrion, Ro *Staphylinus.*
mani paſtinacã ruſticã uel carotã appellãt, autore Dioſ. Aduerſus uenena-
torũ & morſus & plagas pota ualet, eodẽ referẽte. Trimithon Interpres *Trimithos*
arborẽ eſſe terebinthũ adfirmat, cuius fructus uaricolor. Phycon thalaſ- *Terebynthus.*
ſium, Romani phycũ marinũ & algã maris dicũt. Nicander, inquit Dioſco *Phycus mari-*
rides, puniceũ phycũ aduerſus uenenata ualere dicit. Quo loco & alijs ſa *nus.*
tis indicat Dioſco. quàm diligenter ſit in Nicandro uerſatus. Adiantũ, quare *ἀδίαντον.*
ſic appelletur, quaſi inirrigabile, Nicander & ſcite & elegãter docet, quòd
ἀχραὴς poëta i. purũ & impollutũ etiã uocat: Interpres callitrichon & poly
trichon & hyppomanes quoque dici teſtaẽ, cui & Dioſco. aſtipulaẽ, qui addit,
hãc à Romanis cincinnalem, terræ capillum & ſupercilium terræ appel-
lari, atque uenenatis aĩalibus percuſſis ſuccurrere, & emplaſtri modo, plagis
uenenatorũ imponi. Smyrneũ ſimile eſt, inquit Interpres, magno apio, *Smyrneum.*
quod hypposelinon appellatur. Smyrneũ παρὰ τὴν σμύρνην i. à myrrha, quã
odore æquiparat, ἡ δὲ ῥίζα πινομένη ἑρπετοδήκτοις ἁρμόζει, Dioſcoride autore.
Eryngi natura ſuprà percepta eſt. Neſcitur, inquit Scholiaſtes, de utra hic *Eryngium.*
leucade loquaẽ, adducens Antigonũ, qui λευκάδα μὲν habeat. Dioſcorides
duo genera leucadis facit, alterã montanã, alterã ſatiuam: Montana effica
cior, inquit, eſt ſatiua, quæ aſperiorem, acerbiorẽ, orisque ſapori minus gra
tũ fructũ. Emplaſtri mõ utraque leucas impoſita, uel ex uino ſumpta, ua-
let aduerſus nenenata, potiſſimũ marina. Libanotis duorũ generum eſt. *Libanotis.*
Fœcundæ fructũque cachryn ferentis, libanotidis radices cum melle ulcera
purgant, καὶ θηριοδήκτοις ἁρμόζουσι σὺν οἴνῳ πινόμεναι. De cachry iampridem di- *Cachry.*
ctum. Papaueris, quod multis rubis circũfuſum & graue dicit, duo ſunt *Papaueris duo*
genera ſecundũ Nicandrum: qui alterũ thylacida, alterũ ἱππόμηλα appellat. *genera.*
Scholia alterũ minores utriculos in quibus ſemen, appellaturque θυλακὶς, al-
terũ maiora capita geſtat, cui nomen facit ἱππόμηλα. Dioſcorides tria gene
ra recenſet, lib. 4. ca. περὶ μήκωνος ἡμερου.

Abſcinde item prægnantem ſylueſtris ficus clauã aut ipſos caprifici coccygas, qui ante alia poma alioſque ficus incurui, florentes apparent. vh

τὴν δὲ κράδην κυέουσαν ἀποτμήξαιο κορύνην· κράδην, inquiunt ſcholia, agreſtem
ficũ, quæ apud Perſium caprificus diciẽ, appellat. Per clauam prægnantẽ,
nondum repletos, & ad cõſummatam magnitudinem perductos ramos
intelligit. ἢ αὐτοὺς ἐρινεοῦ κόκκυγας. Aut ſume inquit, ipſos caprifici coccy
gas.

gas. ἐρίνεος hoc loci & ἐρινὰς diminutiua forma, caprificũ ſignificant. Sed quur coccygas caprifici, ſcholia illud explicant: Groſſas, inquiũt, ficuum coccygas appellat, ꝙ uerno tpe prodeũte coccyge, appareant: ergo per κράδην & ἐρινάδα apud Nicandrũ idẽ ſignificatur, iuxta mentẽ Interpretis, ſatiſq; claret ex ipſis Nicandri uerbis. De ficubus maturis Dioſcorides: ὀπὸς τῆς ἡμέρου καὶ ἀγρίας συκῆς, σκορπιοπλήκτοις καὶ τοῖς πλανγῖς ἐπισταζόμενος, καὶ ἰοβόλοις καὶ κυνοδήκτοις βοηθεῖ.

VII. Sumito item pyracantham, phlomiq; maſculi florẽ, quibus æqualiter miſceto ægilypis, chelidoniiq; folia, dauceum etiam unà cũ radicibus bryonidis, quæ & ephelin, & fœmineo corpori inuiſam leucen, abſtergere & curare conſueuit.

Pyracantha. Pyracantha herba eſt, quã aliàs Græci ſcolymon, Aegyptij cnus, Rom. ſtrobilum: &, ut Virgilius Marcellus autor, carduũ dicunt, cuius deſcriptionem apud Dioſco. eſt cernere. Phlomum Latini uerbaſcũ & fœminalem uocãt, cuius duas ſpecies Theophraſtus recenſet, ut Schol. quæ tamẽ ſecundũ Crateuã ſint inter ſe diuerſæ: altera eñ habet folia ſimilia fœniculo, lõgiora & ſubtiliora: altera ſimilia coriãdro: de cuius uirtutibus & hãc Dioſcorides numerat, ꝙ τοῖς σκορπιοπλήκτοις βοηθεῖ. Quã ægilypon uocat Nicander, an ſit quam cæteri ægilopa, Romani auenam dicãt: hanc rem gnaris iudicandum relinquimus. *Aegylops.* Chelidoniũ herba eſt, quæ aduenientibus hirundinibus prodit, & uiret: abeuntibus eiſdem, marceſcit, autore interprete & Dioſcoride: unde ab hirundinibus, quas Græci χελιδόνας appellãt, χελιδόνιον, quaſi hirundinaria dicitur. Daucium, quã alij Daucum, uocat. De quo Dioſcorides: ἀρήγει δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις ποθὲν σὺν οἴνῳ. κρητικοῦ δὲ ῥίζα μάλιστα πρὸς τὰ θηρία πίνεται μετ᾽ οἴνου. Bryoniæ herbæ uires ipſe exponit, dum aduerſus ephelin & leucen, quæ ſpecies ſunt ægritudinũ: ἔφηλις, lepræ ſpecies: leuce alterius mali. ita interpretatur Scholi. Bryonis aũt diminutiuũ eſt, bryonia aliâs nominatur. Dioſcorides uitem albã & nigram bryoniã quoq; nominari lib. 4. ca. 176. & 177.

VIII. Folia periſtereonis etiam admiſce.

περιστερῶντα πέταλα, folia periſtereonis. Vocatur περιστερεὼν quaſi columbaria: Nã περιστερὰ colũbã ſignificat, ꝙ ſiſſis folijs creſcat, quæq; pedũ columbarũ non ſint diſſimilia. Dioſcorides duas huius ſpecies numerat, periſtereona rectum, periſtereona ſupinum. Interpres Virgilius Marcellus, uerbenacã rectam, uerbenacam ſupinam uertit.

IX. Aut ramos ſtringe execrationes arcẽtis rhamni: ſola enim illa ieiunis data, ab hoĩbus interitũ repellit

Rham-

Rhamnus frutex eſt, quem ἀλεξίκακον uocat, nedum quòd à ſerpentibus morſos ſeruet, ſed quòd aduerſum præſtigia & effaſcinationes & dæmoniorum apparitiones faciat. Vnde & pro foribus in uictimis & ſacris eam ſuſpendũt, cuius Euphoriõ & Sophron meminere. Scholia. Eius tres ſpecies Dioſcorides. li. 1. ca. 104. ſcribit. Rhamnus.

Præterea parthenii recens decerptos ramos, corcorum item, aut petalitin cũ Lemnia milto ſępius ſtringe, quæ omnis mali eſt propulſatorium quoddam. x. Corcorũ olus eſt.

Parthenium eſt helxine, iuxta mentem Interpretis. Porrò Dioſcorides inter multa huius herbæ noĩa, parthenion etiã collocat. Helxinen, inqt, alij elitẽ, alij canocerſæan, alij amelxinẽ, alij euſitẽ, alij amorginẽ, alij ſucotachos, alij pſychuacos, alij melampelon, alij cittampelon, alij ciſſanthemon, alij anatetamenon. Romani bulutulalaparu. Aegyptij, hapap, alij parthenion, alij ſideritin. Quidam Heracleam, quidam agrian, quidã clibodion, quidam polyonymon, uocant. Parthenium.

Petalitis ceu foliatã dicas, à πέταλον quod folium ſonat, iã quũ πέταλον & φύλλον ſint ſynonyma, herbã intelligit quã Deoſcorides phyllitin uocat. Petalitis.

Lemnia miltos, eſt minium. Lemnium, uel rubrica Lemnia, uel terra Lemnia, de qua ſic Dioſcorid. δύναμιν δὲ ἔχει ἀντιδότον θανασίμων φαρμάκων ἔξοχον πινομένη σὺν οἴνῳ. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν θανασίμων ἰοβόλων πληγὰς καὶ δήξεις &c. Lemnia terra.

Iam & agreſtis cucumeris amaram radicem ſecato. Quin & uentrem mœrore grauem bene muniti paliuri fructus ultus eſt, & iuuit. xI.

σίκυος cucumis. τὰ φύλλα αὐτοῦ, inquit Dioſcorides, σὺν οἴνῳ καταπλασθέντα θηριόδηκτα ἰᾶται. Paliurus frutex eſt ſpinoſus, cuius inter commoda illud quoq; numeratur à Dioſcoride, quòd morti ob infixum uirus obnoxijs, ac uenenatorum morſibus, ſuccurrat. σίκυος, cucumis. Paliurus.

Idẽ facit ſpinas producẽs coma, recẽtesq; orobãchi. xII.

Ἀκανθοβόλος χαίτη, eſt periphraſis poetica, qua ſpinam ſignificat, cuius etiam frondes ſunt aſperi & ſpinoſi. An ſpinam albam intelligat, peritiores dijudicent. Certè Dioſcorides huic tribuit, quòd uenenatorum morſibus ſuccurrat. Orobanche coliculus eſt, qui quia inter legumina ortus ea creditur ſtrangulare, nomen inuenit, quaſi erui angina, ὀροβάγχη, Dioſcoride authore. Quòd ſi quis propterea orobanches diuerſum eſſe putet, quòd Nicander multitudiuis numero, maſculino ſexu tertiæ declinatiõis uſurpet: oribanche autem à Dioſcoride fœminino, & ſimplici proferatur, multas alias herbas, quas aliter, atq; Dioſcorides Nicander effert, diuerſas iudicabit. Quid alienius à terebintho quàm trimithos, & Interpres tamen

terebinthum eſſe monet, idem hic nouos orobanchos hæſitat, an'ne uerſ ad ſequentem uerſum σίδης, referre debeat, uel ab eo ſeiũgere: putatq́ malorum punicorum frondes eſſe erobanchos, quas cytinos appellari Dioſcorides tradit. Cęterum quod ad inſequentem uerſum incommode aptẽtur orobãchi iſti, disiunctiua ἤ, facit quur credam. Sin quis Interpretem ſequutus, malit traducere orobanchos ad ſequentem genitiuũ σίδης, p me ei liberum erit. Sed enim, quum poëta σίδης ἤ ait, nouam ſententiam, & à prioribus ſeiunctum antidotum orditur. Ego hũc uerſum per zeugma intelligo: Spinæ albæ folia faciunt ad uenenatorum ictus, & recentes orobanchi itidem animalium uenenatorum morſibus ſuccurrunt.

XIII. Recipe etiam mali punici hyſgino ſimilia ueluti cæcutientia ceruicem habentia germina, ubi albi undiq; flores rubeſcunt.

Germina ceruicem habentia, cæcutientiaq́ ceruicem tenentia, ſunt ſummi rami, extremæque frondes quæ folia tenuere, quas cytinas Græci uocant: quos αὐχενίους, quaſi (liceat ita mihi dicere) collares, uel ceruicales, longam ceruicem gerẽtes pullulatiões: quæ apertis ueluti oculis ſunt, dum folia & frondes retinent: paulopoſt cæcutiunt & clauſos oculos habent, dum eis folia deciderint: atq; per hanc periphraſin & metaphoram nihil aliud agit, atq; quòd mali punici pullulaſcentiam germinationẽq́ intelligat, ut ſcholia monent. Per ceruicem habentia germina, id eſt germinantes ramulos intelligit, è quibus poſtea flores prodeunt. ὁλόχους αὐχενίους .i. totas ſummitates, & ſummos ramos, qui quemadmodum ceruix caput, ſic cytonos ſuos geſtauere: ab ὅλον & ἔχω. ῥοιὰ eſt arbor & fructus mali punici. κύτινοι ſunt frondes, σίδιον cortex, ut eſt apud Dioſcoridem.

XIIII. Interdum hyſſopus & multos angulos habẽs onoſis, foliaq́; Telephii, nouusq́; in palmite botrus, aglithes dehinc, unà cum fructu in montibus naſcentis coriandri proſunt. Vel ſalubria teneras frondes habentis conyzæ folia.

XV. Sępe etiam nouum piper tundens uel naſturtium Perſicum, æqualiter miſcens.

XVI. Quin floribus cumulatũ pulegium, ſtrychnum,

γλήχων. atq; ſinapi te malo adfectum & ueluti exanimem, uictumq́; ſeruare queãt.

Hyſſo-

Hyſſopus duplex, montana & hortẽſis, ut Dioſ. Adijcit Interpres ſimilẽ *Hyſſopus.*
eſſe herbã συμφύχῳ. Quum onoſis neq; apud Dioſco. occurrat, neq; Nicã- ὄνωσις.
dri Interpres huius mentionẽ faciat, interim accipiendũ quòd Heſychius
annotauit, Onoſin eſſe leguminis ſpeciem: tametſi Heſychius in penulti- ὄνοσις.
ma o ſcribat, ὄνοσις Nicander ω, ὄνωσις. At quũ poetas in ſyllabarũ menſura ὄνωσις.
oporteat eſſe ſemper oculatiores, auſim ferè dicere, Heſychium Nicãdro
orthographia debere aſſentiri: quanq̃ facile accidere potuerit, ut librario
rũ incuria dictio iſta per o paruũ ubiq; ſit exarata: ſed hæc eruditioribus
iudicanda relinquo. Ego interim iſta malo ſentire, q̃ quòd dicã poetã per
ἔκτασιν o in ω mutaſſe. Conſimilẽ ad modũ cũ τῆ ὄνωσιν πολύγωνον dicat penul-
tima per ω, ab angulo malui deducere, quẽ γωνίαν, quàm à γόνυ, quod genu
dicunt Græci: quũ non poſſit eſſe propriũ herbæ, quæ πολύγονον, uel πολυγό-
νατον aliâs appellet. Nã etiamſi ἔκτασις admittatur hoc loci, πολύγωνον pro πο-
λύγονον legẽdo, prohibet tñ neceſſaria τῶ πολύγωνος cũ ὄνωσις cõſtructio: quã
doq; dẽ oporteat hic epithetõ, nõ propriũ eẽ, niſi appellatiue accipiat ono
ſin geniculatã eſſe, & multa genua nodos'ue habere. Telephiũ, alij agre τηλέφιον.
ſte ſedum, alij agreſtem portulacã uocant. Romani, illecebram. Aegyptij, ἀείζωον.
anoth: Aphri atirtopuris. Dioſcorides. νεόν τ' ἐν βότρυσι κλῆμα. Sume etiã, in- ἀνδράχνη.
quit, nouũ in botris palmitem. Hypallage eſt: nã palmes non eſt in botro, κλῆμα.
ſed botrus in palmite. Vel, botrus nõ palmitẽ producit, ſed palmes botrũ.
Aglithes, ſpicarũ in allio diuiſionem ſignificat, id quod Dioſcorides in al ἀγλῖθες.
lij deſcriptione docet: κεφαλῦ σε δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ῥάγας ἀγλῖθας. Coriandrũ notũ *Coriandrum.*
eſt. Græci κόριον & κορίαννον appellant. Conyzen, (de qua ſuprà) λεπτόφυλλον i. *Conyſa.*
tenera folia habentem nominat. Cardamon Latini naſturtiũ uocant, Ni *Naſturtium.*
cander Perſicũ adijcit, ad differentiã Babylonij. Pulegiũ, quod Romani *Cardamum.*
ſic uocant, Græci glechona, quidã βλήχωνα mutatis literis, à balatu: βληχᾶν, *Glechon.*
enim balare eſt, quòd à pecudibus guſtatũ, quũ floret pulegium, balatũ
in eis q̃primum concitet, authore Dioſcoride. Strychni quatuor ſpecies *Strychnus.*
numerant à Dioſcoride ca. 69. 70. 71. & 72. lib. 4. Latinis eſt ſolanum.

Sumito uiride præcipuum porrum, & interdum XVII.
nociuum urticæ ſemen, qua ludere ſolent pueri, ac
ſcyllę pariter niuale caput, aridaq; bolborum ſemina,
& coliculum herbæ, cui idem cum dracone nomen,
fruticoſæq; rhamni aſparagos, & quęcunq; agreſtes
pinus, in ſyluoſis uallibus protulerunt.

ἀγρέσιος στρατίης χλοερὸν πράσον. Quod ſi uertas, ita ſonabit: Recipe uiride mi
litię porrum. Iam quid militiæ cum porro cõmune? Niſi per metaphoram
pro forti, pro pugnaci accipias: ueluti indicare uelit, quod ſit melius por-
rum altero quod ἀμπελόπρασον appellatur. Enimuero durior æquo eſſet ta

lis apud iſignem poetã metaphora. Nã ſi pro Arcadiæ urbe στρατίη accipiat, cuius Stephanus & Homerus in catalogo nauiũ meminere, neſcio qd abſurditatis ſequetur: quũ eñi porrum ubiq; gentiũ naſcatur, cur ſolum porrũ Stratiũ adduceret? quanq̃ ſuprà naſturtiũ Perſicũ Babylonio præpoſuerit. Porrò cũ duæ ſpecies porri numerent, & utrũq; ſit theriacon ſiue aduerſus uenenata ualeat, eſt cur nibil piaculi admitti credã, ſi legatur: ἄγρει ἢ, σταφυλῆς χλοερὸν πράσον: accipe uiridẽ uuæ porrũ: quaſi poetica periphraſi, ampeloprasum porrum quod in uinetis naſcatur, intelligere uelit: quanq̃ κεφαλῆς etiam legi poſſet conſimili ratione, pro capitato porro. Sed nolo temere optimi autoris uerſum alterare, citra exemplaris alterius ſuffragiũ. Eruditiores hæc æqua lance trutinabunt. κνίδη, alias etiam ἀκαλύφη Græcis dicitur, urtica eſt, qua pueri ludere ſolent, urere ſeſe mutuo urtica tentantes, hoc eſt quod ait, ἥν τ' ἐπὶ ἴπταιτο κόροις. Scyllæ niuale caput dicit, etenĩ ſcylla herba frigidę eſt uirtutis & efficacię, uel inſtar niuis alba: ſcyllæ eñi fœminæ caput albũ eſt. Per ſicca ſemina bolbo℞, ſemina ſcyllæ accipit, nã multo membrana℞ amictu contecta ſcylla intra tunicas, ueluti in tenebris & caligine ſemina condit. Scholia. Caulem draconis &c. Herbã cũ dracone idem noĩs ſortitam, dracunculũ uocat, πολυφρασμοῦ. Eſt aũt dracũculus, quẽ Latini colubrã uel ſerpentariã dicũt. Dioſcorides dracunculum maiorẽ & minorẽ recenſet. Aſparagos hic non herbã, ſed germina, quæ aliarũ quarundam ſint planta℞, uocat. Rhamni Thamyntidos, aſparagos, Thamyntidẽ rhamnũ à loco fortaſſe Thamynto, niſi legendũ ſit θαμνίτιδος à θάμνος, quod fruticẽ ſonat, θαμνῖτις quaſi fruticata, ut ita dicam. Nã etiãſi à θάμνος θαμνώδης fruticoſus ſit, nihil prohibebit θαμνῖτις etiã inde deduci, ſicut à πέταλον πεταλῖτις. Quũ ſcholia eñi ſileant, diuinandũ interim eſt in huiuſmodi locis. Niſi eñi locus ſit Thamyntus unde rhamnus Thamyntis dicatur, uel à θάμνου i. frutice θαμνῖτις, non uideo quõ ſit hic locus intelligendus, libere q; meæ inſcientiæ teſtimoniũ dico.

Margin notes: κνίδη, urtica. — Scylla. — Draco uel dracunculus. — θάμνος θαμνῖτις.

XVIII. Porrò fortis herbæ uiridem radicem, uenenato ſcorpii aculeo ſimilem reſecabis, uel ſidas pſamatheïdas, quas terra educat, & Copææ, iuxta paluſtrem aquam enutriuerũt, qua parte Schœnei Cropiq; aluei & fluxus feruntur. Adiicias etiam quæcunq; ad Indũ fluxum non parum murmurantis Choaſpi piſtacia amygdalis ſimilia cum ſuis germinibus uident: caucalides item, unà cum calentibus ſtypticiſq; myrtis. Stipulas horminii ſimul & muſcoſi fœniculi, & ſylueſtris

ere

erebinthi ſemina, cum uirentibus fruticibus ſalubri-ter adiicies,& baryodmen herbam. *Graueolens ꝑpriũ herbæ.*

Fortis herbæ &c. Scorpiuron, aduerſus ſcorpij morſum ſalubrẽ herbã, periphraſtice intelligit. *Scorpiurus.* σίδαι itemq; atq; itemq; ſuprà poeta uſus,& pauloantẽ pro malo punico, hic uero Interpres ſemel ſidam deſcribit, qualis ſit, & ubi creſcat, id quod libet hic ſimul ſubijcere: Sida, inquit, planta eſt, quæ ſecundum Theophraſtũ iuxta Orchomenũ naſcitur in aqua, radicem papaueris ſimilẽ ferẽs: habet & rubentia grana, inſtar mali punici, ſed rotũdiora. *σίδαι quid, & ubi naſcatur.* Pſamatheidas aũt dixit à Pſamathe in Bœotia loco, uel fonte. Vel ſcribendũ eſt, ἀμαθηίδας .i. arenarias, ἄμαθον em̃ arenã iuxta flumina, ψάμαθον arenã iuxta mare dicũt. *Pſamatheis.* Eſt aũt perſimile malo punico germen, aiuntq; cibo nõ inidoneas ſidas. κωπαῖται Bœotiæ ciuitas, quæ & κῶπαι dicit. *Copæ.* χοινὺς & Cnopus ambo ſunt fluuij Bœotiæ. *Schœneus.* Eſt autem Cnopus qui aliâs Iſmenus, q̃ ſic ab Apollinis filio Cnopo dictus eſt. *Cnopus.* Quin & locus ĩ Bœotia eſt, per quem Iſmenus fertur. Choaſpus Indiæ fluuius. *Choaſpus.* De piſtacijs Dioſcorides hæc tradit: Quæ in Syria naſcuntur piſtacia, inquit, nucleis pinuũ ſunt ſimilia, ſtomacho cõmoda, ſuccurrunt à ſerpentibus morſis, ſiue manducentur, ſiue è uino intrita ſeu conciſa bibantur. *Piſtacia.* Iam quod ἀμυγδαλίδοντα uocat & Dioſcorides σφονδύλους ὅμοια, uariãt inter ſeſe. Cæterũ hæc medicis naturæ interpretibus enucleanda dimittemus. Caucalides piſtaciorũ cortices appellat, uel alterius ſpeciem herbæ. Scholia. Quid herbæ caucalis ſit, in ſuperioribus explicatũ. *Caucalis.* Per myrta fructũ myrrhæ accipit. *Myrta.* Orminiũ Romani geminalẽ uocant, duas eius ſpẽs, alterã ſatiuã, alterã ſylueſtrẽ Dioſ. habet lib. 3. ca. 136. *Orminium.* Erebinthũ Romani cicer uocant. de cuius generibus Dioſcorides lib. 2. cap. 95. *Erebinthus.*

Ad hæc ſiſymbra ſunt morborum & ægritudinũ demulcimenta, ac iuxtà recens meliloti corona. Et quæcunq; alba laxæ œnanthes folia paſtores conterent. Et quæcunq; intra ſuum ſemen tenue augeſcũt, nimirum lychnis, rubens thryallis, roſæ & uiolæ. De mete ſimiliter polygonum ab hirſutis ſuis ramis, tũ pſilothrum,& fructum, multum deplorati Hyacinthi: quem Phœbus profecto luxit, quando inuitus adoleſcentem primæ pubertatis Hyacinthũ ante Amyclæum fluuium deprehendens occidit, quum diſcus *XIX.* *Amplificat fabula poetica, Hyacinthi facto.*

lapideus abactus temporibus pueri incidēs, extremā ei cerebri & cranii membranam frangeret.

Siſymbrium. Siſymbrij duo genera numerat Dioſ. prius alij ſerpillū, alij Veneris coronā, Romani auſteralē uocant. φύλλα ἐπιπλάσσεται πρός τε σφηκῶν πληγὰς καὶ μελιττῶν. ca. 117. lib. 2.
μελίλωτον. Melilotū Romani eodē noīe dicunt, & aliâs ſertulā Cā-
Sertula Campana. panam nominant, cuius deſcriptio eſt apud Dio. l. 3. c. 43. Quod poeta recētem meliloti coronā dicit, florē eius croceū & odoratū intelligit, quo ſeſe ornarunt aliqn̄ Attici, Cyrici & Chalcedonij, apud q̄s probatiſſimū naſcit̄.
Oenanthe. Oenāthe, Latinis labruſca uitis eſt. βρύα οἰνάνθης, hic folia labruſcę accipit.
Lychnis. Lychnidos duæ ſunt ſpēs, altera ſtephanomatice. i. coronaria, quam Romani genicularē uel bellariā, altera lychnis agreſtis, quā Romani agreſte intybū uel ſerin uocant: utraq; ſcorpionū ictibus medet̄ iuxta Dioſ. Nican-
Thryallis. dri Interpres ἀγρίαν λύχνιν intelligi monet. Thryallis herba eſt, ė qua lucer-
πολύγονον. narū funalia fiunt Heſychio referēte. πολύγονον ſanguinalē Latini appellāt: duæ eius ſpēs, altera maſcula, altera fœmina. Maſcula ſuccurrit uenenatorū morſibus cū uino pota, autore Dioſc.
φίλωθρον. φίλωθρον herba eſt, quę & carci-
Hyacinthus. nothron & clema appellatur, ut Scholia. Hyacinthus herba eſt, cui nomē factū ab Hyacintho Amyclæi & Diomedis filio, perinde ac ipſe Nicander etiā adijcit, qui Apollini adeo uehemēter cordi fuit, ut & colluderet & ſimul cum eo ſeſe exerceret corporis progymnaſmatis Apollo: unde cū diſco luderent, Apollo projciens diſcū, inuitus occidit longė ſibi dilectiſſimū puerū, ibiq; ex ſanguine herba enata eſt, cui fecit nomen Hyacintho.
Solus. Solus lapis eſt, qui & diſcus appellat̄, quo in Olympicis ludis, & reliquis
Diſcus. Græciæ ſpectaculis, inter ludorū & certaminū gn̄a, ut eſt uidere paſſim in Pindaricis: quē Vlyſſes etiā apud Alcinoū regē iaculat̄. Scholia in Iliad. ψ. diſcrimen faciunt: διαφέρει δὲ σόλος καὶ δίσκος, ὅτι ὁ μὲν δίσκος πλατύς ἐστι, καὶ κοιλότερος. ὁ δὲ σόλος στρογγύλος καὶ σφαιροειδής.

xx. Tuq; trifolium opiq; lachrymas mitte, tribus obo
xxi. lis ſuum pondus iuſtum habentibus æque librās. Vel ſerpillum cornubus ſimile, ſæpe etiam crethmū, aut cypariſſum herbam decerpens, ac unà cum iſtis anneſum, Libycasq; radices potui intere. Quę tu omnia æque in unum aliàs mixta, aliàs ſeorſum terens in poculum, bibes: potes autem uel cum aceto miſcere, ſæpe cum uino, uel aqua, proſunt etiam in lac intrita.

τριπέτηλον uel τρίφυλλον, trifolium eſſe ė ſuperioribus tenemus. Opi Cyrenaici

naici ſuccum Interpres, per lachrymas opi intelligit. Herbæ hic nomẽ eſſe apparet. Liquor ſilphij ſeu laſerpitij, liquor Cyrenaicus eſt, ut in 4. ixiæ antidoto Alex. pharmacorum eſt uidere.

ὀλλαῖς pro ὀβιλαῖς, ut in ſuperioribus uiſum, Doricũ. Crethmus, oleris ſpecies, ut Scholia. Dioſcoridi, Plinio & Hermolao batis eſt. Aniſum contra quæ ictu morſu'ue uenenum relinquunt, accommodatum eſſe Dioſcorides teſtat. l. 3. ca. 58. Per Libycas radices ſilphium quod in Libya exuberat, intelligit.

σὺ δὲ πάντ' ἀμμίγδην. Quæ tu omnia. Hactenus uariarũ herbarũ, fruticũ & arborum ſpecies, aduerſum uenenata minime inutiles, enumerauit, uariaq́ antidota ex iiſdem conficere docuit. Cæterum nondum, quo pacto uel conteri, uel ſumi debeant, præcepit. Hic generalem inſtitutionem adijcit: Singulas prædictas herbas, uel ſigillatim aliis uſurpari poſſe, uel alias in unum mixtas, ea ratione uidelicet, quòd τῷ κισσύβῳ, hoc eſt in poculũ paſtorum uel aliud interantur, exiq́ eo admixto uel aceto, uel uino, uel aqua uel lacte, bibantur.

Sin te iter conficientem, uel ſiccis nemoribus grauis uenenati ictus deprehendat, celeriter aſſequat, ſtatim herbas tibi obuias quaſdam, uel ſemen apud ſemitas uireſcens, maxillis tuis mandas, expreſſo uero & reiecto ſucco, ſemimanducatam conuiuii ſeu cibi interturbationem, plagæ tuæ apponas, ut calamitatẽ & pernicioſi animalis fatum, ſeu mortem à uenenati animalis morſu tibi imminentem, effugere queas.

Antidotum 1. pro uiatoribus qui à uenenatis læduntur.

Orph.

Quid ei faciendum, qui dum uiator nemus tranſit, & interim à uenenato læditur: is inquit obuiam ſtatim uel qualemcunq́ herbam uel ſemen decerpet, dẽtibus maſticabit, exputo'q́ ſucco, maſticatum ipſum reliquũ recenti uulneri imponet, & proderit.

Præterea æreum cucumerem lætali uulneri admoueto, ut uenenum, & ſanguinem ſimul omnẽ coagulatum extrahas, adeoq; plagam eo uacuam reddas.

IA

σικύαν χαλκήρεα. Cucumerem quidẽ σικύα ſignificat, cæterum ne quis Cucumerem pomum intelligat adiecit χαλκήρεα, inſtrumentum ergo ferreũ, uel cultellus eſt hoc loci σικύα, qua chirurgici cruorem & ſaniem è uulnere extrahunt & excindunt. Secundum ergo antidotum, quo docet cruorẽ & saniẽ inſtrumento uel cultello chirurgico, extrahendã excindendãq́.

Vel ſt.

III antidotum Vel ficus lactium liquorẽ ſuccum'ue inſpergito.

IIII. Aut ferrum ardenti camino ignitũ factum, in pectora ſiue in medium uulneris iniice.

Quartum eſt antidotum chirurgicum, quo candens ferrum uulneri admouendum præcipit. Per pectora autem, uulneris medium μεταφορικῶς intelligit.

V. Aliàs paſcentis capræ pellis uino plena proderit, tum ſcilicet, quum uel talum uel manum cæciderit uenenatum. Fortiter autem medium tuum cubitum uel talum uel plãtã pedis intra utrem tenebis, adeoq́; manus caprino uaſe illo circunligabis, uſq; dum uini uis & efficacia dolorẽ ex corpore ſeu plaga extraxerit.

Paſcentis capræ pellis uino plena, poetica eſt utris è caprina pelle facti periphraſis, quem ſtatim ſubinde ἀσκοδέτην appellat. τημοῦτος compoſitum eſt ex τῆμος & οὗτος. tantum ualet quantum τηνικαῦτα, ſibiq́; mutuo correſpondent, τημοῦτος ἐπεὰν. i. tunc quum.

βουβῶνας inguina apud Lucianum ſignificat: hic podicis tumorẽ, uel abſceſſum circa inguina & quaſcunq; corporis parteis. Interpres Nicandri proprie de fœmoribus accipi, & τὰς κατάχειρας manus ſignificare ait.

Saturabis etiam hirudines, uulnere ipſo paſcens.

VI. Vel ceparum liquorem inſtillabis. Aliàs uini uel aceti fecem unà cum caprino fimo miſcens, uulneri cum recenti fimo impones.

πύρεθρος ἢ πράσον ſynonyma ſunt monente Scholiaſte, quum dicit Nicander, ἄλλοτε δ' οἴνης μύγδην ἐν πυρέθροισι χέας ζύγα φυράσσαιο ἢ ὄξους παλαιοῦ δὲ πάτῳ τῷ δὲ τύφειν ἰάζειν Tametſi hæc quæ pro uiatoribus adiecit, diuerſa eſſe appareant, ut certe ſunt, Nam qui hirudines admouerit, non habebit opus utre caprino: Sic qui caprinum fimum cum aceto impoſuerit, non habebit opus ceparum inſtillatione, mea quidem ſententia, tamen Scholiaſtes ſic omnia, ueluti omnia ad unam ſint uſurpanda plagam, ſic colligit & in unum redigit faſcem. Summa, inquit, & ſcopus omnium ſuperiorum talis eſt: Cucurbitula ſanguinem extrahe, ficiq́; lacteum ſuccum in uulnus inſperge, ferro plagam adure, utremq́; percuſſæ parti circumliga, cæparũ liquorem inſtilla, uini & aceti fecẽ, recenti caprino fimo admiſcẽs, turba, & impone. Adijcit aliud antidotum Interpres, quod ſubſcribere nõ abre

re uiſum eſt. Id quoq; ſcitu dignum, inquit: Quòd ſi quis uinum cineri candenti infuderit, conturbaueritq́;, & uulneri deinde impoſuerit, ſanabit percuſſum.

Tum uero antidoto aduerſus omnia mala parato, tutò confidere poteris, quando has ſimul omneis herbas tuá manu tuuderis. Sint ergo tibi præſto ariſtolochia, iridis nardiq́; radices, unà cum aridis pyrethris: daucium ſaluberrimæq́; bryones & laxæ recens effoſſæ glycyſides radiculæ. Puluerem item ellebori nigri, admixta æqualiter ſpuma nitri, ſimul cuminũ infundẽs conyzęq́; germen, ęquo põdere agreſtis uuę admixto cortice, ęqualiter item lauri baccas, cytiſum tritamq́; chamelen, equinum lichenem & cyclaminũ colliges, recẽtis etiam papaueris liquorem, agniq́; ſemina, & cinami adiicies, & balſamum pariter cũ ſphõdylio, mariſq́; plenam cymbam, ęque admixtis coagulo & cancro, cæterum hic ſit leporinus, ille in ſinu oſis fluminibus commoretur. Atq; illa quidẽ omnia in concauitatem proiiciens ampli mortarii, lapideis contere piſtillis. Ac protinus ſuper ſicca ſuccum fundens, ſimul commiſce beneq́; tempera. Faciaſq́; inde rotulas drachmæ pondere, ad trutinam harum pulchre menſuram, æque trahens apparans'ue. Dehinc rotulas iſtas in duas cotylas repone, uino rurſum cõterens, uſurus quando fuerit opus: non immemor iuxtà eius qui hęc tibi Theriaca cõſcripſit Nicandri, quẽ Clari uiuale oppidum educauit.

Antidotum aduerſus omnia uenena generatim ualens poſtremo ſubÿcit, ex uariarum rerum miſtura, herbarum, radicum, ſeminum, animalium craſi. Proinde ariſtolochiæ & iridis in ſuperioribus facta mentio.

Nardum alteram Syriacam, alteram Indicam eſt uidere apud Dioſcoridem capite 6. lib. 1. Chalbaneu ſuprà perſpeximus. Pyrethron herba eſt quã alÿ doricnion, alÿ pyrinon, alÿ pyrotõ, alÿ pyrothrũ, alÿ arnos: pyritẽ Romani ſaliuarem dicunt, ut refert Dioſcorides lib. 3. cap. 78. βρυώνην, ſuprà βρυωνίδα nominauit. Glycyſide, Pæonia eſt Dioſcoridi lib. 3. cap. 148.

Bryoni.
χαμαιμῆλα.

De nitro & ſpuma nitri eſt apud Dioſcoridem lib. 5. cap. 84. & 85. Cythiſon, alÿ telinen, alÿ lotum magnum, alÿ triphyllon, Romani trifolium nominant: ita Dioſcorides lib. 4. ca. 108. χαμαιμαὶ quid herbæ ſit, mihi non cõſtat, niſi fortaſſe ſit χαμαιμῆλα. De balſamo Dioſcorides libro. 1. capite. 18.

Lichen equinus, ſiue lichenes equorum, ſunt calli, inquit Dioſcorides, in equorum genibus, & ſupra ungulas inflexu earum partium durati. Poti comitialibus proſunt, & aduerſus omnia uenenata. Cyclaminus rapum ſiue umbilicum terrę eſt, quam Dioſcorides libro 2. cap. 158. deſcribit.

Sphondylium uerticillarem herbam, Romani etiam rutinalem herbam dicunt, ut eſt apud Dioſcoridem libro 3. capite 81. Aparine herba, de qua Dioſcorides libro 3. capite 95. Bibitur contra phalangiorum & uiperarum morſus utiliter cum uino expreſſus ex aparines ſemine, caulibus & folÿs ſuccus. Claudit autem poſtremo hæc theriaca uoto, optans ne ſui obliuiſcantur cum Hermeſianax, tũ reliqui lectores, qui aliquam uel uoluptatem uel commoditatem ex hoc ſcripto ſint recepturi, inquiens:

Καί κεν ὁμηρείοιο καὶ εἰσέτι νικάνδροιο
μνῆστιν ἔχοις, τὸν ἔθρεψε κλάρου νιφόεσσα πολίχνη. Id eſt:
Hæc tibi qui ſcripſit, memori fac mente reponas
Nicandrum, genuit Clarus hunc gelida atq; niualis.

Quem ferè ad modum etiam Alexipharmaca ſua finiuit, ſui apud ſtudioſos poſteros memoriam fore cupiens. Sed felix ille, cuius memoria eſt apud deum in libro uitæ, in catalogo credentium, qui ſanguine ſunt redempti Chriſti, cui honor & gloria per omne æuum, cuius præſenti numine & hunc Nicandri libellum Latinis auribus familarem fecimus: cuius ductu & auſpicio ad Alexipharmaca quoque nos conferemus.

THERIACON FINIS.

NICANDRI ALEXIPHARMACA, AD PROTAGORAM CYZICENUM.

QVanquàm mœnia ſua non coniunxerint Aſię urbibus maiores noſtri, quorum de germine & nos propagati ſumus, optime Protagora: & quanquam non parum ſit inter me am tuamq; patriam interualli, nihil tamen impedit, quò minus tibi aduerſus uenenatas potiones, quæ mortales, ubi contigerint interimunt, auxilia præſcribā. Etenim tu proxime horriſonū mare, ad umbilicoſam urſam demoraris, qua parte, Lobrines thalami, adeoq; Attę ſacra fiunt: Ego uero, ubi filii beatæ Creuſę fertiliſſimū cōtinētis ſolū partiti ſunt, iuxta Clarios Apollinis tripodes habito.

Corporū et locorū diſtantiā nō ſeparare animorū coniunctionem.

Propoſitio.

Topographia amplificat, & Protagoræ & ſuæ patriæ ſitū exponens.

Quia medicas potiones, & aduerſus hauſta uel pota lætalium herbarum & animalium uenena, hoc libello deſcribit Nicander, Alexipharmaca eum nominauit, quod ſonat, propulſatoria ueneni, uel prǽſentia, aduerſus uenena remedia auxiliáue, id quod ipſe interpretatur, dum inquit: ῥεῖα δέ τοι φράσσαιμι ἀλέξια φαρμακόεσσαν ἀντία, hoc eſt, Facile tibi adiutamenta aduerſus uenenatas potiones dixerim. Primum enim herbas toxicas, & animalia uenenata deſcribit, deinde quo dolore, hominem pota afficiant, quæ ſigna hauſta uenena ſequantur. Deinde quid ſit præſentiſſimum remedium, aduerſus ſumptum huiuſmodi potu uenenū, ut ſubinde in aconito planum fiet, & reliquis aduſq; finem libri. Deſcribit autem ſitum patriæ Protagoræ: Tu, inquit, habitas prope urſam. Cyzicum urbem Propontidis inhabitauit in Cherſoneſo collocatæ, quæ Stephano autore, urſarum inſula etiam eſt appellata. Vmbilicoſam urſam poeta uocat. i. mediam. Eò quòd urſa in medio ſtellarum circumeuntium ſit poſita.

Lobrines thalami. Circumſtantiis locorum amplificat Cyzici ſitum. Sunt autem Lobrines thalami, ut Scholia tradunt, ſubterranei ſacri mea- *Λοβρίνης θάλαμοι*

Εἰς ἀΐδην ἰθεῖα κατήλυσις, εἴτ' ἀπ' ἀθηνῶν
στείχοις, εἴτε νέκυς νίσεαι ἐκ μερόης.
μή σέ γ' ἀνιάτω· πάτρης ἀπὸ τῆλε θανόντα
πάντοθεν εἷς ὁ φέρων εἰς ἀΐδην ἄνεμος. Et aliud:
κάτθανον, ἀλλὰ μένω σε, μενεῖς δέ τι καὶ σύ τιν', ἄλλοι
πάντας ὁμῶς θνητοὺς, εἷς ἀΐδης δέχεται.

Apud Acheronē ergo fluuium hiatus eſt Eubulei ſeu Plutonis, hoc eſt, ad inferos uſq; deſcēſus & aditus quiſpiam, atq; illic ſunt urbes Priolai ſubuerſæ, Priolaus Lyci Mariandenorū regis filius fuit, ut Scholia docēt, qui obijt in Heraclea Pontica, Hercule aduerſum uicinos belligerāte, cuius nomine pater urbem Heracleæ uicinā appellauit: ſubuerſæ ergo Priolai urbes, bello ſcilicet iſto Herculeano.

Huius amara potio os, dētes, rotundū mentū palatū & gingiuas adſtringit, ac ad præcipuū corporis mēbrum cor ipſum ſtatim conuertitur: colligit ſeſe, nō optimo errore grauans hominem corde mœrentem. Adflictione porrò ſummum, patens, & ſublatum inferioris uentris os laceratur, quem aliqui cor uocant alii receptaculum uaſis ſtomachi. Porta autem obfirmantur primum præcipua mēbra, in quæ omnis hominum cibus abunde infertur: ac ſemper ex hominibus humens ſudor deſtillat: aluus turbata plurimos uentorum ſurſum leuat, pleroſq; etiam infra, ſupra medium umbilicū collocat. In capite inuiſum onus percipitur, temporibus frequens palpitatio adinfertur. Et quæ uidentur oculis, duplicata apparent, perinde ac ei uſu uenire ſolet, qui uino caput infrenanti noctu domitus & ſuffuſus fuerit, ceu quando agreſti expreſſa uua, Sileni cornigeri Bacchi altores, primū, ſpumante potu mentem ſuffuſi, adeoq; temulenti, oculos uariis modis uertunt, ac nutantibus membris

Patens uentris os ſtomachū dicit, atq; hæc anatomica rōne intelliguntur. Ventrem inferiorē uocat, qđ treis medici uētres in humano corpore conſtituant, ut eſt uidere in Anatomico ope Carpi. Bononien. & Alexan. Benedicti.

per Nyſſæi montis decliuia, ſapientiæ rationiſq; inanes, cucurrerunt. Haud ſec9 iſti mala pernicie grauati, hebetiori ſunt uiſu.

Qua ratione potum uel manducatum aconitum hominis incolumitatem turbet, perdat, deſtruat, ordine oſtendit: Os, labia, mentũ, palatũ, gingiuas conſtringit, inquit: cor mordet, os uentris, id eſt ſtomachum lacerat, colum & inteſtina ciborũ receptacula claudit, ne quid alimoniæ in ſe ſe recipere queant: uentos excitat, qui tamẽ cum exire nequeant per clauſos lactes, ſatis intelligitur, quantum doloris generent. Caput degrauat, tempora palpitatione diuexat, ſudorem cit, uiſum hebetat, ut omnia duplicata appareant. Atq; eum locũ pulchra Silenorũ cõparatione ornat: Vt Sileni, inquit, expreſſis uiuis poſtea tortiuo iſto ingurgitantes ſeſe, greſſu nutant, oculis caligant, per Nyſiæum montem citra rationem feruntur: ſic qui aconitum ſumpſerũt, greſſu inſtabiles, uiſu languidi ſunt &c. Iam obſeruandum eſt ꝙ Scholia monẽt: Veteribus Silenos fuiſſe, quos nos hodie ſatyros dicimus. Appellat aũt Dionyſiũ κέραον. i. uel cornutum, uel poculo ẽ cornu facto utẽtem. Nam priſci cornibus utebanẽ in ſympoſijs poculorum & cyathorũ uice: uel metaphorice per cornu robur intelligitur. Cornutus Bacchus. i. robuſtus. Nã uinum & robur habet, & fortitudinem bibentiũ animus indit. Sileni ἀπὸ τοῦ σιλλαίνειν dicuntur. i. à conuiciando. σιλλαίνειν, λοιδορεῖν. θωρηχθέντες armati ac ueluti thorace induti, apud Home. ſæpius. Hic, ut Scholia monẽt, temulentiã ſignificat: Hippocratem τὸ μεθύειν, θωρήσσειν appellare indicantia. Nyſſa Eubœæ ciuitas, ubi uitẽ aiunt uno eodemq; die gemmas emittere, & botros eius matureſcere, ut Stephanus de urbibus tradit. Meminit eius Nyſſæ Homerus in hymno, εἰς Διόνυσον. Per Nyſſæa ergo decliuia, montes Nyſſæ urbis intelligit. Dij boni qui non Sileni illic exhilarentur, quũ in dies ſingulos habeant florentes uites, maturas uuas: quũ quotidie uindemiã colligant, uuas torculari calcent? An'ne ꝑ Nyſſæos montes ſaltarent ſatyri ſiue Sileni iſti, qui tã feliciter Bacchũ colant? qui adeò plenis & fœcundis botris uineæ ſuæ quotidie præſto ſunt. Quid mirũ ſi illic Bacchus ſit cornutus, & cornua & uires exerat, Sileni inſaltent, ſatyri lætitiæ quoddam ſpecimen præbeãt, quũ in ſterili noſtra patria, ubi nedũ in ſingulos dies, ſed ne per ullos unquã annos, uites (quas ſolũ illud non fert) ut plantari non poſſunt, ſic nihil fructus producunt: tot, tanti, tamq; uani ſint temulenti ſiue ſatyri ſiue Sileni, tot Bacchi inſignes, & alumni & altores? Sed ad Nicandrũ noſtrũ nobis redeundum.

Sunt qui illud ipſum myoctonon appellant: ſiqui dẽ fœdos paſſim circa fontes lingẽtes mures, ꝑdidit.

πιδακηδὸν paſſim circa fontes reddidi, ἀπὸ τοῦ πᾶν κατὰ πηγήν. maluiſſem autem

Comparatio Sileni.

[illegible], qua ſi mures occidens, qđ lingẽtes ipſum mures enecet.

tem πλημπτολίν. λιχμήρεις ὕρακας, lingentes mures. Scholia monent ſuē Grecis ὗν, χοῖρον, & Aetolis ὕρακα dici: hic uero mures ὕρακας propterea appellauit, quod roſtro ſuibus non ſint diſſimiles. Scholia.

Sunt qui pardalianches nominant, poſtquam beſtiis illis monſtroſis & bubulci & caprarii interitum ſtruxere, in iugis Idæ in Phalacræis uallibus. Sæpe etiam thelyphonon & cammoron, inq; Aconæis iugis fœmineum aconitū germina ſua producere aiūt.

Pardalianches.i.pardalies ſuffocans, & ab effectu & euentu dicitᷣ, quod pardalies guſtato aconito eo ſuffocentur enecenturq́: quibus tñ ne intereāt, humanū ſtercus adminiculationi eſt: unde non antea ueſcuntᷣ aconito, quàm præſens oletū perſpexerint, quo ueluti antipharmaco utantᷣ. Paſtores id intelligentes, oletū ex arbore ſuſpendunt, tam altè, ut pardalies aſſequi nequeant. Quare conſpecto hoīs fimo, etſi in alto, tñ confidens ſeſe eo potiturū, aconitū edit. Statim deinde ad oletū magno impulſu proſilit, ſed cū propter altitudinē non attingat, uel moritᷣ, uel uiribus deſtituitᷣ. Idæ mōtes ſeu uertices ſunt quatuor: Phalacra, Lecton, Sigeum, Gargara. Idæ ergo promontoriū Phalacra eſt, cuius Lycophron etiā meminit dū inquit: αἱ Φαλακραῖαι κόραι. Id eſt. Phalacrææ uel ex monte Phalacra nymphæ. Sed quur thelyphonon appellatᷣ. θῆλυν fœminam, φόνος cædem ualet: hinc θηλύφονον fœminas occidēs: ideo, ut ſcholia, quod quorūuis fœminei ſexus animaliū genitalibus admotū, eodē die ſcd̄m Theophraſtū, interitū eis adferat. Cammoron, quaſi καμμόρον. ὃ κακῷ μόρῳ ἀναιροῦσα, malo fato, malo interitu perimens. Aconæos montes, ſeu excelſa loca, ubi ἀκόναι aconæ.i. cotes naſcuntur, uocat, quas alij in Heraclia Pontica, alij Hermionæ, alij in Tanagra naſci ferunt. Dioſco. fere eadem aconiti noīa recenſet lib. 4. c. 75. qui adijcit illud de aconito memorabile, quod radix huius ſcorpioni admota, corpore eū reſoluat, & è diuerſo, admotū ueratrū excitet. Enecare itē aconitū pantheras ſuos lupos beſtiasq́ omnes inſperſum carnibus, & illis in cibo appoſitū teſtatur: cuius alterā etiā ſpeciem eo loci deſcribit.

Pardaliāches.

In Idæ iugis.

Telyphonon.

Cammoron.

Aconæi mōtes

Huic malo antidotum erit, calx inextincta, quantum manus capere poteſt, quam è catino rubenti uino mixtā, ſumes: qui catinus cotylæ menſurā capiat.

Remedium aduerſus cibo uel potu ſumptū aconitū iam ſubijcit: eſt aūt planū: Sumes, inquit, calcem inextinctam uino rubente cotylæ menſura. τίτανον calcem inextinctam uerti, quod Scholia doceant, τὴν τίτανον ἄσβεστον. νέκταρ ...., rubrū uinū appellat. ἀφύσσαι pro ἀφύσας accipiendū

Scholia

Scholia doceãt: & ubi textus μαλθακὸν aduerbium, Scholia legũt μαλθακόν. Vnde apparet μαλθακὸν quoq; ſcribendum. Quanq̃ non magni referat ſi μαλθακῶ legatur.

II. Simul autem fruticis abrotani caulem reſecato uiridiſq́; marrubii, quod iam meliphyllon dicunt. Ac herbidæ neq; non ſemper florentis chamelææ florem, rutamq́;, in alucaris liquamine bibas.

Obſeruandum quod hic, ut ſuprà in Theriacis, eandem herbam marru-
Marrubium. bium & meliphyllon dicat. Chamelæam Romani citocacium, oleaginẽ aut oleaſtellum appellãt, autore Dioſcoride.li.4.ca.166.

III. Extinguens etiam candens ferrum genis forcipis, uel ferream fecem, quam intra caminos conflatorios ignis flamma ſegregauit.

Scoriam ferri melle extinguendã, & aduerſus aconitũ bibendã docet.

IIII. Aliàs & auri nouam maſſam igni fouens, uel argẽti, in turbidam potionem tingas.

Auri & argenti liquamen hauſtũ ualet aduerſus aconitũ.

V. Sæpius etiam pauca foliorum chamæpityos, quantum dimidia man⁹ capere poteſt accipe, ipſumq́; mõtanæ onitidis ſuccum, uel recentem polycnemi uirgã terens, quatuor cyathis melliti uini propina.

χαμαίπιτυς herba quæ etiã onogyros & σιδηρῖτις dicitur. Per onitida origanum intelligit, cuius plures ſpẽs recenſet Dioſco. Polycnemon uero herba quæ aliàs τρίκνημον dicit̃. Dioſcorides hanc etiã πολύκνημον uocat, uariaq́; huius apud uarios noĩa adĳcit; clinopodiũ, polygonatõ, Iouis colũ, echeonymon. Scdm Romanos puteolagonthriam. Dio.li.3.c.99.

VI. Præterea temperatiorem potum, ceu medullarẽ tenebis, ex aue domeſtica, paſſerculo nimirum, quando in olla denſa ignis flamma membra eius contrita & elixata fuerint.

VII. Atqui uitulæ recentia cornua pinguedine exube-

rantia

rantia liquefacies coquendo, eaq́; offa hiãtem aluum tuam exatura.

κεραίης, cornua Nicander, ut Scholia interpretanẽ, periphraſtice tñ, πρὸς τὸ νέον καὶ ἄγνυμι. quaſi nuper inflexa ſeu fracta, quæ recens è frõte ꝓdierint.

Ad hęc balſami liquorẽ, lactis equę, ſeu hominis fœminæ guttis miſceto, datoq́; bibere. Qui potus profuerit, ſi ſumpturus, antea indigeſtum cibum per guttur effuderit. VIII.

Tametſi Nicander habeat, ἄλλοτ' ἐν σταγόνεσσι γάλακτος θηλυτέρης πώλοιο χέαις ὀπὸν, ἄλλοτε νύμφαις. Quod ita uerti queat: Aliás balſami liquorẽ ſtillis lactis equę fundas: πώλοιο enim equorũ etiã eſt. Porrò quod adijcit νύμφαις, non uideo quo pacto ſententiæ conuenire poſſit, niſi νύμφης legatur. Quod enim ἄλλοτε & ἄλλοτε coniũgit, indicat diuerſa eſſe πώλων & νύμφαις. Sin νύμφης legaẽ, tũ dependebit ab ἐν σταγόνεσσι γάλακτος νύμφης. Eritq́ꝫ ſententia, qualem ſuprà in antidoto reddidimus. Quæ quantumuis minutula, propter ſemigræculorũ tñ audaciã (ut ſunt multi, qui, ubi primũ Græcam aliquã grãmaticã audiuerint, totius Græcæ linguæ cenſurã, ſi dijs placet, ſibi uẽdicãt) indicauimus. Indigeſtũ cibũ ꝑ guttur effundere, periphraſis uomitus, ꝓ euomere.

Sæpe item catuli inter dormiendum uidentis, uel etiam hinnuli coagulum reſeces, prębeasq́; uino temperatum bibendum. IX.

Σκύλακος δερκευνέος πυτίδα. Catuli ĩ lecto uel ſomno uidẽtis coagulũ. σκύλαξ uel catulum, uel ἐπιθρωσκῶς, ſaltatoriũ, ſalacẽ. Scholia leporẽ hac periphraſi intelligunt, is enim patẽtibus oculis dormit: idem aũt & leonibus & ſcorpionibus cum lepore cõmune eſſe, Scholia teſtanẽ. Porrò πυτίδα, dubitare quis poſſet quidnã ea inuſitatior reliquis autoribus uox ſignificet. Ego mea quidẽ ſententia, opinor eſſe πυτίδα (nã Aldus π legit, non γ) per epenthеſin eſſe pro πυτίδα. qua ut in ſuperioribus Nicãder aliqtties uſus, id eſt coagulum Nicander per υ in prima ſcribit, Dioſcorides in priori ι, in ſecunda υ habet, ſed hæc duarũ literarũ permutatio, ſignificatũ non mutat. De coagulo aũt leporis & reliquorũ aĩalium eſt apud Dioſco. l. 2. c. 65. Pares inquit ille, uires habent hœdi, agni, hinnuli, dorcades, capreæ, quã à latitudine cornuũ platycerota dicũt, dorci, cerui, uituli & bubuli coagula, oĩa contra aconitũ poti, in uino ſumpta: & in aceto cõtra concretũ ſanguinẽ.

Interdum & purpurei ſicamini radiculas in lapideũ uas ſeu mortariũ, iniectas ac tuſas, uino coctas, unà X.

cum laboribus apis dato bibere.

Antidotum planũ eſt. Niſi quod labores apis, poeta peripraſtice mel ap pellet. Quas ego poeticas phraſes ideo in uertendo ſeruaui, ut Græcæ literaturæ neophyti, ſi modo in hunc noſtrũ laborẽ inciderint, me, quantũ fieri potuit, in poetæ uerbis permanſiſſe uideant.

Quod ſi feceris, dominantem & inuiſam ab homine ægritudinem amoliri queas, ut rurſum ualentibus pedibus iter ſanus faciat, & quo uoluerit eat.

DE PSIMMYTHII, QVAM CERUSSAM Latini dicũt, uenenata, ubi ſumptũ fuerit potum'ue, NATVRA.

CERVSSA Secundo iam pernicioſæ & candicantis ceruſſæ inuiſam conſidera potionem, quę per omnia ſpumanti adhuc lacti, quum uerno tempore, pingue & recẽs in mulctras expreſſum emulſum'ue fuerit, colore ſuo ſimilis eſt. Porrò ceruſſæ ſpuma ſuper genas & gingiuas adſtringente ui ſcandit, adeò ut gingiuæ ſpumæ frigore areſcant, & ueluti in rugas contrahantur, ac linguæ iuxtà longitudo aſperetur atq; ultima proxime guttur pariſthmia exiccentur. Aride etiam tuſſiens oculisq; nutans grauitate, dũ crebros ructus egerit, nõ ſine labefactatione ſui, oppletur: hinc fit, ut capite non parum turbetur, quinetiam animo ſuo nauſeabũdus, prę triſti labore gemit. At ſępiſſime in ipſa luce, uanum phantaſma, quod re ipſa nullum ſit, cernit. Aliàs ſomnolentus friget corpus, neq; ut antea

membra,potiſſimum man⁹ & pedes, officium ſuum faciunt adeò,ut ni ei ſuccurratur, eo tandem dolore domitus ſuccumbat pereatq́;.

Alterius uenenatæ potionis,qua ceruſſa cuipiam propinari queat,naturam & maleficia deſcribit,ubi omnia ſunt plana,neq; quicq̃ lucis eget. Pariſthimia aũt circa guttur patens,quas Latini tonſillas,Græci ἀντιάδας etiã uocant,ut ex Galeno,Virg.Marcellus in Dioſcoride docet. Statim autẽ remedia,quibus intoxicato potui ſuccurri poſſit,ſubnectit.

Contra hoc ueneni,premadies oleæ, uel orchadis uel myrtines pinguedinem,extemporariamq́; apparationem ex poculo bibendũ præbeto, ut lubrica aluus mala pharmaca rurſum effundat. i.

Premadie,orchas & myrtine, oleaꝝ ſpẽs ſunt,ut Scholiaſtes.

Aut pinguia tu lacteq́; diſtẽta ubera mulgens,potum conficias,è liquida lactis anu, quem languentibus bibere dabis. ii.

φαρβὸ ἀποσκίνυς γρῆυν.i. Aufer liquidam lactis anũ. Lactis concretã ſupficiẽ ſeu rugoſam lacteã cutẽ,è qua butyrum fit,anũ uocat propterea,ꝙ inſtar anus rugis cõtrahatur. Periphraſis rugoſæ cutis lacteæ.

Seu maluæ ramulos uel folia reſecans, eorum tenaci ſucco,languentem ſatures. iii.

Scholia unũ admiſcendum monent.

Sæpe uel ſeſama tunde, eq́; uino dato bibere. iiii.

Seſami deſcriptio è Plinio l.18.c.7.petenda: Dioſcorides ſtellionũ & ceraſtarũ morſibus mederi teſtatur.li.2.c.90.

Vel,cruorem palmitis calentem, aqua lauato,ac ſordes illas per ſinus recens texti calathi colato:ſiquidem recipiet calathus retinebitq́; cœnum, adeoq́; cineris materiam. v.

Duræ Perſeę arboris nuces liquido oleo contuſas, datum damnum reſartient,& malo ſuccurrent. vi.

Plerique in Perſea duræ corticē os appellant, quòd nuci nō eſt diſſimile. Theophraſtus in 4. de plantis, nucē appellauit. Dicunt autē nuces, quæcunque ligneum corticem habent.

Quam olim Perſeus pedibus ſuis Cepheide terra relicta, ubi gladio ſuo fœcundam Meduſæ ceruicem amputaſſet citra laborem Mycenææ terræ iutulit, noua Cephei dona, qua parte gladii capulus decidit ad ſumma iuga Melanthidis, ubi Langæa nympha, potionem illam Iouis filio Perſeo oſtendit.

Amplificat fabula, quomodo primū hæc potio, nucis Perſeæ fit inuēta. Perſeus enſis ſui capulū quærens, iuxta fontem Argi, cui nomen Langea, in nucem Perſeā incidit. De Perſei rebus geſtis apud Pindarū, & Ouidiū in Transfor. quō caput Meduſæ amputarit &c.

VII. καρύη, nux. ἀτάλυμνος, atalymnus. πτελέας, ulmus arbores. Sæpe quoque Gerræi thuris liquorem, ramis circum fuſum toſto hordeo intriueris. Neque nucis nō lachrymas, uel atalymni, uel ulmi, quando non parum gūmi ſemper in ulmi ramis relinquitur: quæ tepido ſimul potu pro antidoto liquefacies: ut quædam euomat, quædam balneis ſolutus digerat, ubi corpus ſudore madidum fuerit. Atque malo eo laborans interdum cibos recipiat, interdum pinguori uino ſaturet: ſic fiet, uti durum tandem interitum effugiat.

ἑψητὰ ὕδατα, per aquas coctas, peripraſtice balneas intelligit.

III. Veneni potio cātharidis. Ne cantharidem fruges edentem, cuius odor liquidæ piceæ ſimilis, ullo pacto cōcipias potu: ſiquidē picea grauedine naſum trahit: dentibus id exiſtens, quod nuper manducatæ cedri partes ſunt. Proinde ſi cantharides humida potione ſumātur, morſum in labio parant, aliàs circa extremum uentris os, aliàs & medi-

Qualē dolorē in homine excitent ſumptæ cātharides.

us uenter doloribus laceratur: ueſſica abſumitur: pectoris anguſtiæ hominem comprehendunt: tũ ſtomachi inteſtinum, in imo uentris reſidet. Porrò uehementer impatientes redduntur, ac alii mores hominem iamiam animo uacantem permutant, ut intẽtu iſto, miſere deplorateq́; pereat, inſtar cardui florum, qui appropinquante aura procelloſa, auolant. *De cãtharidũ letali ueneno, & antidoto ex Dioſco. l. 6. c. 1*

Cui malo obuiaturus, ſæpe pulegium fluuiatilibus nymphis replens, ſumes, indeq́; faciens pharmacum, languenti dabis in poculo quodam apparãs letalem ieiunæ Cereris potionem, qua olim Ceres guttur ſuum, Hippothoõtis oppidum irrigauit, ad ludicros Threiſſę Iambes rhytmos. *Antidotum 1. Fluuiatiles nymphæ, eſt periphraſis poetica. i. aqua.*

Proſerpina à Plutone rapta, mater eius Ceres ieiuna & ſobria circũit eã quærẽs: recepta eſt aũt hoſpitio in ędib⁹ Hippothoontis, q erat fili⁹ Neptuni, ex Alope Cercyonis filia, ab uxore ei⁹ Metanira. Quæ Metanira ei menſam inſtruxit, miſcuitq́; uinũ in adflictiõe ſua. Quod dea tñ non recepit, ſibi non fas eſſe adfirmans, bibere uinum ob amiſſam ſuã filiã: ſed iuſſit ut e farina ſibi potionem appararet, quã acceptam bibit. Iãbe uero Metanirę ſerua uidẽs mœrentẽ deã, ridiculos ſermones, & ſcõmata quędã, qbus Ceres ad riſum permoueret, pronuntiauit: erant aũt quæ ab illa dicebantur, Iambis rhytmis compoſita, quæ primũ tũ ei protulit. Ex qua Iambi nomẽ ſuũ primũ ſortiti ſunt. Iambe uero filia fuit Echus & Panis, Theocrita gñe.

Præterea ex capite ſuis uel agni etiam æquali põdere lini tereti ſemine mixto, uel recẽs cornibus inſignitis capellæ temporibus. Vel ex anſere potum in olla confice, quo adusq́; uomitum ſatureris. Atq́; ea ſimul omnia ad inferiora mittas, digitis in guttur impoſitis, attingẽs indigeſtæ dũ, ĩ ipſa porta, pollutas dapes. II.

Pharmaca aduerſus uenena parata ſumere iubet, deinde immiſſo gutturi digito, uomitum ciere.

III. Sæpenumero & per clyſterem recens ouis lac mulſum immerge,ſicq; uentris recrementa plurimũ euacuabis.

IIII. Quandoq; & lac pingue potu ſumptum languenti proderit.

V. Seu uirides uitis ramos recentibus foliis graues amputatos melle miſce & contũde.

Subaudiendum eſt,datoq; bibere.

VI. Vel tu paucas radiculas & aculeatas è petroſa terra reſecans,quibus ſemper aculei,apum labore,mande. Herba autem earum radicum inſtar molothuri altis ramis floret,cui gracilis eſt caulis.

Apũ labor,poetica periphraſis,pro melle.

Radicibus molothuri in monte creſcentis cũ melle utere aduerſus cãtharides.Molothurus herba eſt perpetuo florẽs. Vnde & Euphorion inqt

πτῶκες ἀεὶ χλωροῖσιν ἰαύουσιν μολοθούροις.

Dormitant lepores uiridi ſemper molothuro.

VII. Ad hæc quatuor drachmarum pondus terræ Partheniæ ſumito,quam Phyllis in ſaltibus produxit iuxta niualem Imbraſidem terram, quam cornutus agnus Cheſiadicis indicauit puellis,ſub iunco abundãtibus gelidi Carceti ripis.

Hæc omnia nihil aliud ualent,q̃.Recipe terræ Samiæ drachmas quatuor.Nã q Partheniã appellat,& inuentionẽ uel primam eius originẽ adducit,amplificatiõe poetica hoc facit.Parthenia uero nõ tota Samos,ſed quędã in ea inſula inuenta terra dicitur. Phyllis ipſe locus uel fodina terrę Samiæ:appellat & eandem terrã per ἀσύνδετον & congeriẽ Imbraſidẽ terrã, ab Imbro inſula,quæ in Samo ſita fuit. Adijcit aũt eam terrã inuentã eſſe à cornuto agno,κατὰ χρύσης & περιφράσις.i.ab ariete:agni enim nõ ſunt inſignes cornibus,ſed arietes:tandem Cheſiadibus puellis indicatã ab ariete terram eã,ab antiqua Sami gente ſic uocãs nymphas.Cheſienſes eñi primũ Samũ incoluerũt,poſtea Aſtypalæẽſes.Dioſcori. Samię terræ duas ſpẽs facit,meliorem & cõmodiorẽ,quã aſtera dicant,uarias eius contra uenena uires & uirtutes recẽſens. Carcetus Sami fluuius,apud quẽ ab ariete ter

ram

rani illam Samiam, Samijs puellis indicatam tradit.

Cæterum cum uuæ paſſæ decocto duplicem potionem para, ſimulq; rutæ ramulos interes, pingui roſaceo miſcens: ſępe etiam irineo pigmentum temperes, nam id ualde, morbum curabilem reddit, adeoq; plurimum confert.

Duplicem potionē .i. octo drachmarum pondere. Monēdi ſunt Græcæ linguę neophyti, hic συραίοισι male legi apud Nicandrū pro σιραίοισι. Eſt autem σίραιον uuæ paſſæ decoctum, uel uinū coctū, interprete Heſychio.

Quod ſi qui noxium difficulterq; curabilem coriandri potum inſipienter, ex inuiſis poculis guſtarint, dementia percuſſi, ceu uæſani, uehementer in populo clamāt, attonitarūq; modo Baccharū acutū ſonāt melos, ingenti œſtro mente ſua icti. Coriandrum. Signa.

Quartam ueneni potionē, e ſumpto coriandro docet. Interpres duas ſpēs coriandri facit, alteram ſatiuā, alterā ſyluestrē. Virg. Marcellus cū Dioſcoride, aduerſus Nicandri interpretē unū duntaxat ſatiuū genus eſſe ſentit. Cæterum coriandri maleficia & uenena, & antidota Dioſ. l. 6. c. 9. habet.

Aduerſum hoc ne præbeas dulcis uitis poculū Pramnio meraco uino plenum, pinde ut ex toculari expreſſum eſt, cæterum aqua temperabis marinæ aquę infuſa cymba. Antidotum I.

Sæpe & gallinaceorū tenero euacuato partui, ſpumam ſuperinfundas, qua uelox cepphus ueſci ſolet. Qua & uitam ſibi ſuam ſeruat, & interitū aſſequitur, quando fraudulenter diram perniciem adferentes piſcatorum liberi natantes, auiculam ineſcant, ita ut in puerorum iſtorum manus, ea incidat, dum recētem albicantemq; ſpumæ fluxum ſequitur. Tener gallinaceorū partus, eſt ouum ὑπη-φρασμῶν

Cepphi

Cepphi, marinæ auis, laro ſimilis, hiſtoria ſcd̃m antidotum amplificat. Docet aũt oui gallinacearũ putamina, cũ muria ſorbenda eſſe, id quod & Dioſcorides uult, cũ inquit· ὥστε κελύφη ὠῶν τὰ αὐτὰ καὶ λειωθέντα σὺν ἅλμῃ ῥοφούμενα. Quod Marcellus hunc in modũ uertit: Bibuntur contra coriandrũ utiliter etiã ouorũ putamina in ſeipſa confracta tritaq́ꝫ, & cũ muria diluta. Eſtq́ꝫ inſignis hic de cepphi auiculæ comprehenſione hiſtoria aĩaduertenda, quõ aquam maris refundentes ſpumã proferre cogunt, quã dũ ceppho doloſe prætendunt, auicula ſpumã appetens, in manus piſcatorũ illabitur.

III. Quinetiam tu intoxicatum, in amarum intingas mare, quod uentis ſubiecit Neptunus, unà cum igni. Siquidem ignis inuiſis flatibus domatur: adeoq́; ignis ſemper uiuus, & liquida lympha, uentos timuerunt. Cæterum ſalum incomptum & incultum procelloſumq́;, dominatur cum nauium, tum in mari intereuntium nautarum. Sed ſylua inuiſo igni, iuxta naturæ legem obtemperat.

Amplificat digreſſione hoc antidotũ elemẽtorũ, mare & ignẽ elemẽta, uentis obnoxia prædicãdo: ſic rurſum naues & mercatores mari, ſylua, igni morem gerunt.

IIII. Oleum non paruo labore paratum uino mixtum, uel potio niuis, muſto temperata, dolorem auferet. Quando ſub falce uinitoris onuſtam undiq; uindemiam cędũt, adeoq́; ex ramo uitis Pramnię dulce muſtum exprimunt, tum quum agminatim apes, pemphredon, ueſpæ, & mõtanæ bembyces, tortiuo & gaudent & ſaturantur, in acinos uuarum incidentes, quãdo ſucculẽtiorẽ botrũ callida uulpecula lędere ſolet.

Antidoti ſumma eſt: Oleum uino mixtũ, uel nix muſto tẽperata, eſt dãda ei qui coriandrũ biberit. Deinde à muſti tpe & uindemia dilatat. Pemphredon, ut Scholia tradunt, aĩal eſt de ueſparũ numero, formica maius, ape minus, pennarũ albore nigroreq́ꝫ uarie coloratũ· hoc in montanis cõmorans, à fruticibus qui ſunt inter ualles, omnigenos flores decerpit, ac in concauas fertur quercus. Porrò βομβύλαι ſeu βόμβυκες, ſpecies ſunt apum, quæ uindemiæ tempore maturas uuas depaſcunt.

V. Proinde noxiam cicutæ obſerua potionem, ſiqui

dem

dem ea pota capiti uehemẽter officit, tenebroſam no
ctem adducens, oculis uertiginem & gyros adferens,
adeò ut ueſtigiis nutent, & in plateis ſoliciti manibus
prorepant: mala item ad poſtrema iſthmia ſtrangula *Cicuta.*
tio, adeoq́; anguſtum gutturis præſtringunt iter. Sũ *Tonſillas quas ſupra pariſthmia nõiauit, intelligit.*
mis membris etiam frigent, uenæ intus in corpore
fortes contrahũtur: ille autẽ modicum aerẽ trahit, ac
ſingultus ducit, uix reſpirationis cõpos, ceu planè ſit
exanimis: anima uero imminentẽ Plutonẽ intuetur.

De cicutæ ueneficio, & antidotis aduerſus eam, Dioſcor. lib. 6. cap. 11.

Hunc tu uel oleo ſatures, uel non diluto uino, ut *1. Antidotum.*
eructare ſeu euomere queat malã doloroſamq́; aten.

Hoc eſt, primum uino & oleo, uomitus eſt parandus.

Vel tu clyſteris adorna, ut immittas, inſtrumen- *II.*
tũ. Sæpius etiam uini meraci potionem, uel Theſſalæ
lauri, uel dauci caules amputans, ei adferas, quæ laurus
prima Delphicam Apollinis comam coronauit. *III.*
Seu piper, urticæq́; ſemina tuſa ei tribuas: ipſumq́;
uinum liquore acerbo temperes, ac bibere dabis.

Per liquorem, Cyrenaicum ὀπὸν intelligi Scholia monent.

Iam & odorati irinei menſuram porrigas, laſerpiti *IIII.*
umq́; albo oleo intritum, ac dulcis melicrati potum,
cui & lactis ſuperiorẽ congelatã cutem addas, quã ua-
ſculo quodã ſuper ignẽ calefactã, quiete bibere dato. *VI.*

Protenus etiam lætalis toxici dolorem & malum *Toxicum.*
abigere diſcas, quando ſuis cruciatibus hominẽ com
prehenderit. Lingua eius qui hauſerit toxicum, infer *Signa hauſti toxici.*
ne craſſior redditur. Sed labia intumeſcentia, os pla-

nē pondere ſuo degrauant, ac aridum prorſus ſputū
regerit, inferioriq́; parte gingiuæ diffunduntur, eáq; ſu
is ſtationibus mouentur. Sępe etiam cordi ſtuporem
iniecit, omnisq́; ſenſus conſternatus eſt, ſontico iſto
malo perturbatus. Ac laborans eo, & balat & mugit,
innumeras nugas fabulasq́; prę inſania edens: ac ſine
Comparatio. intermiſſione dolens, uehementer uociferatur, inſtar
hominis, cui caput, totum corpus compingens, enſe
demeſſum amputatum'ue ſit. Vel quemadmodum
craterifera ſacras res tractans ipſa Rheæ ſacerdos, no-
na menſis publico appropinquans itineri, longū ore
Montana. ſuo rumorem & clamorem edit, quem horrendū in
montanis latratum audientes ſibi metuunt: Sic ille ra
bie, mente ſua turbatus errans eiulat, ac lupi inſtar fu
gitiue ululat, obliquisq́; pupillis taurinum uidens, al
bumdentem acuit, dentibusq́; ſuis deſpumat.

Toxico nomē inditū ἀπὸ τοῦ τόξου i. ſagitta, Dioſcori. l. 6 c. 20. putat, dū in-
qt: Credit ideo toxicū appellari, φ barbari ſagittas telaq́ȝ ſua quæ τοξεύματα
nominant, eo inficiunt. Cuius hauſti ſigna, & maleficia, & antidota cōtra
idem eo loci cōnumerat. Porrò quòd clamorē per toxicū in rabiem acto
homini æquiparat, cui enſe caput demeſſum ſit, non ſic cū cauillo acci-
piendū, φ is cui reſecta ceruix caputq́ȝ, porrò clamet: ſed cōmuni loquen-
di more, quo & uulgo dicere conſueuimus, perinde clamas, ac ſi tibi collū
κερνοφόρος. reſectū eſſet: Du ſchryeſt eben als wen dyr der halſs ab wer. Κερνοφόρος
Rheæ matris deûm ſacris prefectam, κερνοφόρον uocat. i. craterīferā, ſeu lam
ζάκορος. pada ferentem: ea eñ ampla uaſa, in quæ lucernas ponūt, κέρνους Græci ap
βωμίστρια. pellant, ut Scholia. ζάκορον, hoc eſt, ædis ſacræ cuſtodē. βωμίστριαν ab ara, βω-
μὸς eñ aram ſonat. Hinc βωμίστρια aræ curā gerens. Atqui nona die menſis,
ſacra Rheæ agebant. - οἶδε τρίοδοισιν ἰδαίοις ἐρυγηλόν. Idęæ pro montanæ terræ,
uel Idææ ab Ida monte, per catachreſin, inquit Scholiaſtes, omnis mons
Idæ nomine accipit. Taurinū, ταυρώδεα λεύσσων, inſtar tauri uidens, hoc eſt
torue & truculenter uidens. βρυχανάαται, hoc eſt, κλαυθμυρίζει. ὠρυδὸν, hoc
eſt lupi inſtar cum fuga, ita Scholia.

Hunc probe contextis nexibus ligans, uino thoracem eius prolues, ac uel inuitum eo ſaturabis, manſuete cogens hominem, mugiens eius os adaperiens, manu cũ tua urgens, ut malũ illud hauſtũ euomat. i.

Vel tu paſcua carpentis anſeris pullum, aquæ ingeras, ignisq́; flamma elixes. Aſperæq́; pomi ſylueſtrem corticem, montib⁹ natum reſecta primum pomi cute. Vel hortenſia noſtra poma ſumere etiã potes, qualia uernæ horæ ludicra puellis proferunt. ii. iii.

Aliquando etiam ſtruthia recipe, atq; ſtyptici cotonei Cretenſis germen, quod fluuiorum ripæ produxerunt: Atq; illa iam ſæpe unà malleo tuſa aquis irriges, recensq́; odoratum pulegium ſemine pomorum adiicias, ſimul omnia iſta temperans. iiii.

Struthia, ſunt qui pomorũ gña, & qui herbæ ſpeciem dicant, Scholia.

Adhæc, bene olens roſaceum lana hauriens, parum eius olei aperto hominis ori inſtillabis. Poteris & irineo unguento ad idem rei uti. Aegre tandem, ſimul ac multa ad multos dies pertulerit, nutãti, inq́; ſummo erranti greſſu, incedere poterit: incertum, attonitum errantemq́; uariè uiſum gerens. v.

Atq; hoc eſt, q̃d Dioſcorides planè ſentit, raro uel per oẽm uitã integre eos reſtitui. Quod ſi qui eius mali periculũ euaſerint, non niſi poſt longũ tempus conualeſcunt, & ex ſtratis ſurgunt, & cũ ſurrexerint, attoniti reliquo tempore uitam agunt.

Hoc Gerrhæi coloni ærea ſpicula, quiq́; iuxta Euphraten fluuium commorantur, arua tingunt: ſic enim immedicabilia prorſum uulnera infligunt tela, nigram carnẽ facientia, ſub qua amarũ uenenũ ſudo-

m a re ſup-

re ſupputreſcit, adeoq́; putris humore cutis, fathiſcit.

Gerrha. Gerrha Arabiæ ciuitas, cuius ciues, ſi qñ uelint hoc toxico uti, ac prædictis antidotis pductos ad ſeſe curare, hunc ad modũ alexipharmaca, ſeu antidota explorant: Pedis ſui partẽ quandã incidentes, ſanguinẽ dimittũt, ac ſtatim toxicũ ſanguini ſeu uulneri admiſcent: at ſimul ac uenenũ per ſanguinem diſcurrerit, q̃primum remedijs toxicũ detergunt priuſquã cor impetiuerit: Hæc Scholia. χραίνουσι pro βάπτουσι.

Sin Colcheidis Medææ infenſum ignem, epheme-
VII. Ephemerum. Signa. rum nimirum, potu quis ſuſceperit, ab eo tum labia humectata incuitabili intus attritu læduntur, ceu albo ficus liquore, uel aſpera urtica corpore perfrictus eſſet, uel ſcillæ ſeminali capite, quæ ſupra modũ teneram carnem incendit.

Scholia. Ephemeræ eſt uenenũ quod arte conficitur, barbari naphtham uocãt: quo qui uel inuncti fuerint, uel palliũ eo delibutũ geſſerint, uel aliud qddam, ſi aduerſus ſolem ſteterint, ceu igni inflãmati, abſumuntur. Eſt autẽ æſtuantis naturæ. Videtur aũt Medea huius confectionẽ reperiſſe, unde & Colchicũ dicitur. Sunt qui irin dicant, qui Pharicũ, quidã ephemeræ. i. diurnũ uel unius diei herbã, quę quo die naſcať, eodẽ intereat: mane eñi prodit circa fluuium Tanain, uel Colchida regionẽ, meridie perficiť, ueſpere areſcit. Seu quod qui biberint ephemerũ, eũ diem ſuperuiuere nequeant. De ephemeri uenenata potione, ſignis & antidotis eiuſdem, Dioſcorides lib. 6. c. 5. De ſcilla eſt apud Dioſcoridem lib. 2. c. 162.

Hauſti ephemeri grauedo circa ſtomachum ſedet, quem ad uomitũ prouocat, deinde lætali uſtione radicitus exulceratum reddit, ut perinde per ceruicẽ fœda eructet egerat'ue, atq; turbidum à carnibus liquorem cocus effudit: quin & aluus per inferna tetrica excrementa eiicit.

Antidotũ I. Proinde tu ſæpe teneram quercus comam, ſæpe fagi etiam æquali pondere glandes præbebis.

II. Vel tu mulgere queas recẽs lac in mulctram, quo

lab o

laborans eo malo,ſaturetur,quodq́; ore ſuo retineat.

Quercus,fagus,prinus,diuerſæ ſunt arbores, omnes tamen Δρῦς Græcis uocantur. Scholia.

Prętereapolygoni germina ſeu flores auxilio erũt interdum ſolæ radiculæ lacti intritæ. III.

Simul autem & flexiles pampinos aquæ miſcebis IIII. nec non æquali pondere rubi tundes ramulos. Tuq́; nouum corticem,adeoq́; delicatæ hirſutæ caſtaneæ tegumentum nudabis,ibiq́; interiorem carnem,iuxta ſiccam cutem, difficili cortice amictæ nucis,quam Caſtanis terra protulit,exues.

Caſtanearum mediam tuniculã potu dandã aduerſus ephemerῶ præcipit, id qđ & Dioſc. ſentit,dũ inquit:Prodeſt pariter & caſtanearῶ media tunicula cũ aliquo prædictorῶ ſuccorῶ pota. Porrò Caſtanis Theſſaliæ ciuitas eſt uel Ponti,ubi caſtaneæ abundant. *Vnde castaneæ dictæ.*

Facile & imam aluum ferula purgabis, quæ uitam V. amantis Promethei furtum habet. πίτυαν.

Ferulã aduerſus hauſtũ ephemerῶ facere tradit,eãq́; à furto Promethei cõmendat,quod ea ignem Ioui abſtulerit,& ad homines in mundũ tranſtulerit Prometheus. Frutex eſt de quo in Dioſcoride lib.3.c.82. Datur & cõtra morſus,inquit,bibenda cum uino.

Styptici item myrti fructum abunde decerpe. Seu VI. punici mali fructus tegumentum infunde, quod ubi cum myrto miſcueris bibes,ut ſtyptico eo potu,morbum ſæuientem diſpergere queas.

Nihil te etiam clanculum lætalis ixię potio fallat, VIII. quæ labiis tuis guſtata,ocymo ſimilem ſaporem præbet: hauſta, extremum linguæ tractum exaſperat interiora adurens, quinetiam corde ſuo turbatur ad inſaniam uſq́; qui ſumpſerit,ac linguam penitus den

tib⁹ lacerat. Porrò mente attonitus reddit, aluusq; te
Ambos meatus i. urinæ & excrementorum transitus occludit. mere ambos utrinq; meatus & liquidorũ & eſculento rũm obdurans, quæ & intrinſecus ſpiritum ſuffocãs, ſubmurmurat, ac modico tractu uolutatur, haud raro tonitru, nymbos demittentis Olympi ſimilis: interdum ſtrepentibus maris fluctibus, dum ad ſcopulos illiſi fremunt. Qui hoc malo angitur, ægre magnaq; difficultate reſpirat, adeoq; uenenata illa ixiæ potio, protenus excrementa eiicit, ouorum ſimilitudine, qualia domeſtica auis quæ cum pullis dimicare adſuetis, concũbit: aliquãdo grumos alui ſuæ indigeſtamq; & incoctã fœturã pugnãdo, humi effundit.

Octauam uenenatam potionẽ ἰξιόεν οὐλοφόνον πῶμα, hoc eſt, uiſcatiam penitus necantem potionẽ, uel, ex ixia potũ. Ixiã Interpres genus nigræ blattæ eſſe ait, quã Dioſc. l. 2. c. 35. circa molas & piſtrina reperiri tradit. Nicander è dictione οὐλοφόνον, iuxta mentẽ Interpretis, ἐπίθετον facit, quaſi ὅλως φονικόν, Dioſcorides uero propriũ, ixiam ulophonon quoq; dici adfirmans li. 6. ἰξίας δὲ, inquit, ὃς καὶ οὔλοφον καλεῖται. Ocimo ſimile quiddã in guſtu & odore refert. Breuiter aũt eadẽ ocimi ſigna quæ Nicander, enumerat: Facit grauem linguæ inflãmationẽ inſaniamq;. Cũcta etiã corporis excremẽta cõpeſcit, & cum defectu animæ, uiſcerũ inteſtinorũq; tumultus & ſtrepitus excitat, neq; quicq̃ tamen excernit. Cæterũ huc ſunt accerſenda, quę Virg. Marcellus in Dioſc. de ixia tradit, q ixiã & chamæleonẽ eandẽ eſſe radicẽ oſtẽdit. Porrò Dioſco. l. 3. c. 8. chamæleonẽ albũ & ſubinde nigrũ deſcribit. Chamæleonę albũ eriſiſceptrũ & ixiam appellari tradens, à Romanis aũt carduũ minorẽ, adijcitq; ixiam deriuatã à uiſco appellatione (nam ἰξὸς uiſcum ſignificat, hinc ἰξίας) chamæleonẽ ideo dixerũt, quòd uiſcum quibuſdam in locis ad radices eius adnatũ inuenitur, quo pro maſtiche mulieres utũtur, præterea nigrũ chamæleonẽ & ἰξίαν & οὐλοφόνον dici ſubdit. Diſſentit ergo Dioſcorides à Scholiaſte, licet uetuſtiſſimo Nicandri, dicente: ἰξία καὶ βούπρηστις σιλφίων γένη μελαινῶν. πινόμενα δὲ κατέχει τὰ ζοφερὰ ὡς ἰξός. Et rurſum: ἰξία γένος δεῖ τὸ σίλφης. ἐστι δὲ τῇ χροιᾷ μέλαν &c.
τυφλώσας. Τυφλώσας excæcauit, inquit, uenter ambos, & humidorũ, & ciborũ trãſitus, hoc eſt metaphorice, conſtrinxit, clauſit urinæ excrementorũq; ſeceſſus, ſiphones, ſeu inteſtina.

Dũ ſordes & excrementa, ouis teſta dũ carẽtibus, & nondũ ad plenũ maturis

turis, æquiparat, poetice rurſum circũit gallos gallinaceos, pugnaces pullos eos appellans. θρόμβος grumos uel ſanguinis concreti, uel alterius materiæ ſignificat. Hinc Dioſcoridi eſt θρομβοῦσθαι, in grumos concerni: quo uerbo & Nicander poſthac in taurini ſanguinis ueneno utitur. Oua per appoſitionẽ, uẽtris grumos, & ueluti congelata fruſta, partes'ue nominat, & à θρόμβω fecit θρόμβια, diminutiui formã, & per ἐπένθεσιν τοῦ ἦτα θρομβήια.

Hoc laboranti malo, diluti abſinthii ſtyptica po-
tio, cum nuper è torculari preſſo muſto, dolorẽ adi-
met. Reſinã itẽ terebinthinã, & piceæ ſæpe, triſtiſq; pi II.
nus lachrymas reſecabis, ad quã Phœbus cutẽ mẽbro
rũ Marſyę ſuſpendit, hinc ea undiq; cantatũ Marſyę
fatum gemens, ſola per ualles, inceſſanter imbellem
ſonitum lugubre'ue carmen edit.

Piceæ pinusq; emanantẽ reſinã ſumendã, aduerſus ixiã pcipit, muſto uidelicet. Marſię aũt paradigmate poetico amplificat, ut Apollo uictũ à ſeſe Marſyã carminib. & muſica ſtrinxerit, adeo q ei cutẽ detraxerit, deinde ex pinu ſuſpẽderit. Qđ reſpiciẽs D. Euricius Cordus nõ minus in literis, in poeſi potiſſimũ, q̃ medicina clarus, Academiæ Marpurgẽ. Aeſculapi⁹, & Chirõ, elegãs epigrãma luſit, qđ ob ſui uenuſtatẽ nõ pigritabor hic adſcribere: nõ q amico tanto adblandiar, odi eñi perpetuo ſcabẽtes ſe mutuo mulos, ſed ut quod in corde ſentiam, libere proloquar. Non eget is meo encomio, quẽ ſua hactenus cũ eruditio tũ uirtus, omnibus & bonis & doctis admirabilẽ reddidit. Sed epigrãma eius ſic habet:

EX EPIGRAMMATVM CORDI. VIII. LIB.

In Gallogræcum.

Nullum quòd ſcabie ſcateas cauſſabere uictum.
Eſt alia illius, quæ mihi cauſſa patet.
Temnere te noſtras audiuit Apollo camœnas,
Et Marpurgiacæ non bene uelle ſcholæ.
Id patiens ægre Deus, hæc qua crimina pœna
Vlciſcar, quis erit ſat cruciatus ait?
Quas ego, quas ſocius chorus & Tritonia ſedes
Incolit, et tanti, candida turba uiri,
Tu miſer infami conſpergis homuncio labe,
Et mea non alto pectore dona capis?
Dixit, & ex alta uoluit te glubere pinu,
Stultitiæ tulit hæc Marſya fata ſuæ.

Vide

Vidit id aſſiſtens, pro te'q; Minerua rogauit.
Ac fatuo, dixit, parce precor Babyi:
Tum Deus haud impune tamen mihi prorſus, abibit,
Seruatam uexet, peſſima pſora cutem.

ἀιάζειν eſt lugere: hinc Aiax à miſeria & luctu nomen habet αἰαι, ut eſt apud Sophoclem in Aiace flagellifero.

III. Satura laborantem etiam polii maſculi mures interimentis flore. Ad hęc rutæ humilia germina decerpe, nardum item, caſtoriſq; in fluuiis & paludibus uerſantis teſticulum abſcinde.

Scholia monent neminē antea poliū μυοκτόνον appellaſſe, nec mures occidere. In theriacis ſupra meminit polij Nicander, ſed ibi μυοκτόνον non appellauit, iudicent hæc naturæ antiſtites.

IIII. Seu cultello interdum cōteras reſeceſq; oboli mēſura parum de ſilphii liquore.

Silphium Romani laſerpitiū uocāt. Sunt, inquit Dioſcorides li.3.c.85. q caulē priuatim ſilphiū uocēt, radicē magidariū, folia ſ'o maſpeta. Liquor huius Cyrenaicus, Syriaco & medico præſtat. Liquor ſilphij, liquor Cyrenaicus uocatur, inquit, Scholiaſtes.

V. Haud raro ſicco tragorigano, aut lacte coagulato in mulctra cui recēs infuſum erat, ſaturetur.

Hircina origanus.

Tragoriganō, origanus eſt hircina, quā Dioſcorides lib.3.c.30 deſcribit. Scholia montanū eſſe origanū dicunt, qui ideo ab hircis nomē habeat, q eū guſtantes hirci, ima non ſumma, nō cacumina montiū petant. Porrò lacte nuper coagulato, recentē caſeum intelligi Scholia docent.

IX. Sin ex inſipientia quiſpiam atrum tauri ſanguinē guſtarit, mœrore ingemit ut nimio cruciatu tandem conficiatur: quando cordi appropinquans, ſanguis ille uerno tempore abundans, condenſatur, ac in medio alui receptaculo in grumos coagulatur, hinc & meatus ſpirituum obdurātur, halit⁹ intra impletum guttur ſuffocatur. Atqui tractibus & ſingultibus iſte adflict⁹, crebro humi, ſpuma coinquinatus, palpitat.

Taurini ſanguinis uenenata potio. Signa hauſti ueneni.

De

De taurino ſanguine eſt apud Dioſco.li.6.c.25. ἔαρ ſanguinẽ uocat, qui uerno tpe eſt abundantior. Tauri ſanguinẽ inquit Praxagoras, hauſtũ cõdenſari in pectore, adeoq́ in grumos concerni, deinde ſpiritũ & anhelitũ ſuffocantẽ, hominẽ cogere adusq́ mortẽ. μεμαρυγμένος pro μεμολυσμένος.

Aduerſus hunc, demetas ſucculentos fici ramos, aceto eos irrigãs, deinde aquam admiſcebis, lymphã ita, conſtringentemq́; aceti potum temperans. Antidotũ I.

ἐρινοὺς ramos fici interpretant Scholia, ἀποκραδίσσας, ἀπὸ τῆς κράδης κόψας. i. à ficu cædas. ἐμπίσαιο pro βρέξον, hoc eſt irriga.

Alui tuæ ſuſtentacula, purgationem'ue ficuscortice tibi conficies. Tuq́; mixturæ aptũ capreę ſiue hinnuli, uel hœdi coagulum ſubtilis ueli ſinu rimoſo colabis, uelocis leporis etiam ſumpto coagulo, ſalutarẽ laboranti opem adferre queas. II.

Vel bene contriti nitri, trium obolorum rectà mẽſuram prębe, quã ſuaui Bacchi potu temperabis. III.

Aequalem item partem ſilphii, liquorisq́; Cyrenaici ſumes, ſemenq́; braſſicæ, aceto ſatis permixtum.

Vel ſatia hoc malo infectum, uirga ſeu calamo uel culmo non bono cortice inſignis conyzæ. IIII.

Vel piper, uel rubi ſemina conteras. Hoc enim pacto congelati taurini ſanguinis copiam, nullo negotio diſperſeris, uel in uentris receptaculo conſiſtẽtes grumos diſiiceris. V.

Nec te clam ſit, adfligens, inuiſæ bupreſtidis potio. Sed eo malo domitum hominẽ cognoſcito. Hæc labris colorem aſpergens, grauem etiam nitri olẽtem ſaporem hauſta prę ſe fert: at uentris tormina, quorũ cruciatus uel in facie appareat, excitat, urinam oppi- X. Bupreſtidis uenenata potio Signa.

lat,hinc ima ueſica ſubſtrepit,ac omnis ei uenter incẽdit,ceu quãdo hydropic⁹ tympanites p medias ſordes collocat umbilicũ,cui circa mẽbra extenſa planè cutis cernitur. Atq; hæc interdũ buculas,interdũ uentris amantes & materni lactis uitulos accendit,quando pecudes ſuas paſtores,in paſcuis ſæparant,quã ob cauſſam eam paſtores bupreſtin dixere.

Bupreſtis terreſtre auimal,cui nomen inditũ eſt ab incendendis bubus, ut etymon eius uocis arguit,παρὰ τὸ τοὺς βόας ἐμπιπράναι.i.ab incendendis bubus.βοῦς bouem,πίμπρημι ardeo ſignificat,perinde ac etiã ipſe Nicãder interpretatꝰ. Dioſc.l.6.c.3.eadẽ quæ Nicãder hic de hauſta bupreſtide tradit: Qui bupreſtidẽ hauſerunt,graueolẽti nitro ſimile,inquit, aliquid in guſtu ſentire uidenꝰ. Accedũt ſtomachi & alui grauiſſimi odores,earundẽq́ partium grandes tumores,quales in cutẽ ſubeuntibus aquis fiunt. Toto corpore etiã his extima intendiꝰ cutis,ſupprimiturq́ urina. Hydropa τυμπανώδεα,differẽtiæ cã poeta dixit. Nã tria ſunt hydropũ gña,ut Scho.tradũt, quorũ unũ τὸ τυμπανῶδες·λίτρῳ & νίτρῳ Scholiã ſyonyma faciũt hic apd Nicãd.

Antidotum.1. Hanc contra,ficuum tenerioris ſummi coliculi, cui tria folia ſint,umbilicoſam ſatisq; arefactam potionem uino miſceas.

κράδην ficũ hic ſignat.ἀπαλοὶ δὲ τῆς συκῆς πυθμένα,ὀμφαλὸν ὀνομάζουσι,Iulius Pol.li.2. Variat hic lectio,τριπτεῖ enĩ uel τρητῇ legi poteſt,ut Interpres indicat. Præterea κράδην nedũ ficũ,ſed proprie teneriorẽ & ſummũ ficus coliculũ,q tranſplantari poteſt,diciꝰ,ut Marcellus Dioſcori. Interpres doctiſſime ex Theophraſto alijſq́ docet.Si τριπτῇ legaꝰ,ſentẽtia erit,qualis eſt uerſa: ſin τρητεῖ, ita ut κράδην pro ipſa ficu accipiaꝰ, ſenſus erit:Bonæ ficus arefactæ umbilicoſam potionem, uino treis annos nato,miſceas. Sed quid ὀμφαλόεσσαν. quõ umbilicoſa uel umbilico ſimilis potioni conueniet? Licet Nicander ad πόσιν referat, umbilicoſam tñ ad ficũ connectendũ eſt: ὀμφαλόεσσαν ergo potionẽ.i.quæ fit ex ficubus,quibus ſit umbilicus, nã ficus inferne rimas habent inſtar umbilici,per quas liquor ipſorũ effluit. Summa:iubet ut aridi ficus uino cocti dẽtur ei qui bupreſtin hauſerit. Vel ὀμφαλόεσσαν.i. nutricantẽ alẽtẽmue. Nã oẽs in utero matris infantes per umbilicũ alimẽta recipiunt,atq; reſpirant.

Vel malleo reſectos, mixtosq; tundas,igni liquefaciẽs, tũ calentium tibi morborum erunt remedia: dulci-

dulci itaq; potu ueſcentem uirum ſaturabis.

Quum Nicander ait, καί τι μαλιζώροιο νέον κορέσαιο ποτοῖο. dubiũ eſſe Scholia dicũt, nũ μαλιζώροιο adiectiuũ ſit, pro dulci, quo ſupra in Theriacis uſus eſt, ut ſit ad potũ ex aridis ficis confectũ referendũ: uel an potũ ex melizoro herba intelligat. Quid uero herbæ ſit μαλίζωρος non indicat.

Lac in uaſculum fundito, tenerumq́; panicu- II.
læ fructum admiſceto. Aliàs etiam aridæ achradis, III.
uel bacchæ, uel myrſines fructũ admiſceto, aliàs ipſas myrtos in uinum coniicies.

Præterea bupreſtide infectus, fœminæ mammis, IIII.
inſtar recens geniti infantis, ſeſe admoueat, ac uituli in morem ubera ſugat.

¶ Achra, bacche & myrtine ſpẽs ſunt pirorũ, quãquam & oleæ ſpẽs eſt myrtine uocata. Achradis in The. ſupra meminit. Achras teſte Dioſ. ſyluestris piri ſpẽs tarde mateſcẽs.

Quẽadmodũ nuper natus uitulus, ubera pulſans, amabilẽ matris ſuę lactis copiã è mẽbranis ſuis exturbat.

Aliquãdo & pingui olei potiõe ſatures languentẽ, V.
& ad uomitũ cogas, tametſi is nihil deſideret: uel manu tenſa coges, uel penna, uel papyri flexile incurues foliũ, quod per guttur hauſtũ pharmacum extrahat.

Curæ bupreſtidis anacephaleoſin talem facit Interpres: A ficubus aridis & contritis potio prima, uel melizori ſufficiens potio, uel lactis & in palmarũ fructu mixta potio, uel ſicci pyri, aliorumue pirorũ cũ uino. Siue ut ſugat mãmam mulieris inſtar pueri. Vel calidi olei ad ſaturitatẽ uſque potio. Opus eſt aũt ad quãlibet potionẽ immittere digitos, uel papyrũ, aut pẽnam inijcere in os, & ad uomitũ cogere, ut quàm celerrime à morbo liberet.

Quòd ſi recẽs lac in uẽtris receptaculo, coaguletur, XI.
iamtum illum collectæ potiõis ſuffocatio perimit. Lac cui admixtũ coagulũ ſit.
Huic treis potiones dabis, unam aceti, reliquas duas uini dulcis, anguſtumq́; ſub uentrem trahes.

Seu radices ſilphii è Libya potioni intere, interdũ

etiã liquoris aliqd Cyrenaici, ac in acetabulo reſoluas

III. Sæpe & mollem ſuperadmiſceas Cunilam.

IIII. Vel muſco marino ſimilem thymi ſpicam. Aliàs

ἐυκνήμου.i. pulchras tibias habentis. & eucnemi botri in uino humectati commiſtiq́; potio iuuat. Interdũ & coaguli potus, grumos diſſoluit, diffuditq́;. Ac uiridia minthæ folia, ſeu meliſſophylli ſtyptica aceti irrigata potione.

Dioſcorides mixtim coagulo lac ſi ſumatr, in grumos coire ait li 6. c. 26. Nicander omiſſo coagulo, ſi ſumptũ in uentre coagulet dicit. Quæ nõ admodũ inter ſe pugnant: eſt idem enĩ utrinq; periculum.

XII. Dorycnii. Sed agriam dorycnium conſidera, cuius facies ſa

Signa. porq́; lacti planè ſimilis eſt, Huic inſueti ſingult⁹, ordine ceruicem pulſant. Dolensq́; hoc malo ſæpe cruentum per os uentris egerit cibum. Interdum è uẽtre turbidum, mucidumq́; eũdem fundit, ceu homo qui inteſtinorum torminibus atq; inani deſidendi cupiditate adfligitur, iam tum arcti cruciatu maceratus, corpore ſuo labefactatus, ſtrependo procumbit. Nec aridum ſuum os irrigare deſiderat.

Dorycnium, ut habet Dioſco. li 6. ca. 6. quidã furioſum ſolanũ uocauerunt. Nicandri Interpres meliſſophyllon etiã appellari docet. Agreſtis, inquit, herba eſt, quæ colore, ſapore, & odore lacti ſimilis eſt, ut nõ facile iudicari poſſit à bibente, lac ne an aliud quippiã bibat. Demophon eius uocis etymon reddens, παρὰ τὸ δόρυ. i. ab haſta deductũ putat, ꝙ haſtæ occidẽ

Demophon. do par ſit. Cur uero Dioſcorides linguæ humiditatẽ Dorycniũ officere, Nicãder aridũ reddere dicat os, medicę artis ꝓfeſſores dijudicẽt, mea enĩ nõ intereſt. τεινεσμὸς inferioris inteſtini inanis egerẽdi cupiditas, adeoq; inteſtinorũ tormina ſignificat, ut docte Virg. Marcellus in 20 capite l. 1. Dioſ. interpretatr. Scholia inter τεινεσμὸν & δυσεντερίαν diſcrimen faciunt, deſcenſionẽ τεινεσμὸν exponentes, παρὰ τὸ τείνειν: ſequiq; tenaſmũ δυσεντερίαν, hoc eſt inteſtinorũ tormina. Præterea aliũ huic affinem morbum chordapſum, quaſi chordas ſeu neruos tangentem.

Con

Contra hoc mali, ſæpe lactis potionem dabis, aliàs paſſum ſalſius poculis miſcebis. Antidotum I. II.

Præterea pinguium gallinaceorum igni elixa caro, bene ſaginato pectore ſuo, mãducata, prodeſt. III.

Sæpe huiuſmodi carnis ſuccus & liquor commodauit, è cymbio abſorptus. Et quotquot beluę ſuper ſonantes maris ſcopulos, circa muſcoſa ſemper littora pabulãtur. Quarum aliàs crudas guſtet, aliàs coctas, ſæpe flãma etiã foueš. Cõchyliorũ porrò multo magis, calches item comeſtibilis, pinnę & rubentis echini conuiuia medebunt, atq; ctenes, neq; ceryx iamdiu aberit, & quæ marina algaa creſcit augeſcitq́; tethe. IIII. V. VI.

Conchylia Nicander βόμβα uocat, quibus pro tuba utebãtur. Calche ſpẽs eſt purpuræ, qua mulierculę calchiũ tingũt. καλχαίνειν eſt purpura tingere. De echino & ctenibus Dioſco. l. 2. c. 1. & 4. Ctenes item marini piſces, ob ſimilitudinẽ uolæ quæ manũ & pedũ eſt, κτένας appellant. Nã κτεὶς κτενὸς uolam ſignificat Pindaro, aliàs etiã pectinẽ. Tethe oſtrei genus eſt, quod lepas aliàs dicitur. Conchylia. Calche.

Neq; inuiſa pharici potio te fallat, quæ impenſe maxillas tuas cruciauit. Hanc guſtu nardo ſimilem noueris, hoĩes aũt tremulos reddit & in rabiẽ adigit, unoq́; die facile grauẽ laborãtẽ'ue hominẽ interimit. XIII.

De pharico hæc Scholia tradũt: Praxagoras memoriæ prodit, ſic uocatũ à Pharico ueneſico quodã Cretenſi, qui hoc repererit. Sunt qui primũ Pharis Arcadiæ repertũ uelint: appellat aũt etiã Medicũ. Sũt qui in Theſſalia in Pheris, alij Lacedæmone. Pharis eñ Laconicę oppidũ, Homero teſte qui in catalogo nauiũ φαρίν τε σπάρτην τε habet. μουνήρει ἀκτῖνι uno radio, ſolari uidelicet, poetice uno die, efficiens pro effectu, radius ſolis eñ tenebroſum aërem illuſtrans diem & claritatem facit.

Hic tu ſępe certo pondere floridam nardi radicem arcæ ſimilem præbe, quam Cilicii montes & iuga cir- Antidotum. I.

ca Ceſtri inundationem proferũt.

Ceſtrus Ciliciæ uel Pamphylię fluuius.

II. Aliàs Smyrneum dato bene tuſum. Recipe pręte
III. rea ipſam irida, floridumq́; caput cui Ven⁹ inuiſa eſt, eò quòd ſecum de colore & forma certaret: hinc mediis eius foliis fœda probra indidit, deformem illic rudentis aſini clauam creſcere faciens.

Smyrneum in Theriacis explicatũ. Per floridũ caput, liliȷ̃ florẽ intelligit, ut interpres docet. Caput enĩ liliȷ̃ cũ Venere de forma dimicans, malũ præmiũ retulit. Nã Veneris indignatione, adſimilatũ eſt genitali membro aſini, quod poeta ἀγρίου κορύνην appellat.

IIII. Nouacula, quam recens acutam feceris, rade glabrũq́; redde caput, inungesq́; farinam hordei, quod nuper floruit, ac gracilia eius folia: ſumes etiam rutæ florem, quam ſuo paſtu celerrime lædere cõſueuit eruca: liquamine uero aceti irrigabis, ac tum circa tẽpora commode illines.

σκύλαιο pro κόψαιο.

XIIII. Hyoſcyamus. Præterea nemo inſcius hyoſcyamo aluum ſuã ſatiet, quemadmodum ſæpe errantes ad eam ſe herbam conferunt, perindè ac pueri ſolent nouam ſuam genituram, & quos in partu ſecum attulerunt crines amittentes, iamq́; prorepere quod ſæpe cum ſui damno efficiunt, deſerentes, erectis tum pedibus uel citra nutricis laborem, ingredi incipientes. Nam illi rerum imperitia ducti, noxio flore conſpicuos hyoſcyami ramos guſtant, nuper ſibi natos ad manducandum dentes, ſub malis ſuis oſtendentes: cæterum attritus ille,
Signa. tumentes gingiuas reddit.

De hy

De Hyoſcyamo Dioſ.l.6.c.15. Ipſo ex etymo fabā ſuillā ſonat. Plin.l.25.c.4. quatuor gn̄a hyoſcyami recenſet. Inuentū hujus adſcribunt Mineruæ. Herculi inquit eā adſcribunt, quæ Apollinaris, apud Arabas altercum ſiue altercangenū, apud Græcos uero hyoſcyamos appellat: & ſubdit, oīa gn̄a inſaniā gignentia, capitisq́ uertigines.

Aduerſus hoc ueneni, puram lactis potionem pla Antidota. I.
nè ſume. Interdum buceræ (quæ herba in capite ſuo II.
ſemen cludit) quæ flexiles apices foliis ſuis oſtētat fra
gilibus, potum accipe. Atq; hæc herba tum plurimū
profuerit, ſi oleo non citra laborem expreſſo, innata-
uerit. Vel tu ſiccum urticæ ſemen accipe, uel ipſam in III.
terdum urticam ſume, ut cruda ei⁹ folia uel mandes
uel ita contundas, ut ſuccum, quem bibas, exprimere
tandem poſſis. Poſtremo cichora & cardamiden ſu- IIII.
mes, & eam, quam Perſeum dicunt, quibus æquali pō
dere admiſcebis napeam, rhaphanum, ſubtiliaq; cæ- V.
parum germina. Profuit item aduerſus hoc uirus, ca-
put granis, quibus cōſtituit, fœcūdū allii recēs potū.

Dioſ. lac aſininū prodeſſe aſſerit, uel ſi id haberi nequeat, caprinū uel bubulū. Buceras herba eſt, quæ q̄d inſtar bouis cornuū ſit inflexa, ideo βουκέρας .i. bouis cornu uocat. Latini fœnū grǽcū appellāt, Plinio teſte l.21.c.7.& li.24.c.ul. Nec fœnogrǽco minor autoritas, q̄d telin alij uocāt, alij carpō, ali q̄ buceras, alij ægoceras, q̄m corniculis ſemē eſt ſimile, nos ſiliciā. Dioſ.l.2.ca. περὶ τήλεως ἀλεύρου. τήλεως, alij telis fructum, alij buceron, alij ægoceron, alij ceraiten, hoc eſt cornutam, alij lotū, Romani fœnūgræcū appellāt, Aegyptij itaſin. Cichora, Scholiaſtes inquit, nos quidē gingicidia, Attici cicnoria dicunt. Cichoriū Latini erraticū intybū uocant, autore Plin.li.19.c.8.& lib.21.c.15. cuius illic deſcriptionē uidere datur. Dioſ. Attice q̄q; cichoriū nominat. καρδαμίδα. Etſi Aldus λαρδαμίδα legat, quū Scholia καρδαμίδα habeāt, & Dioſ. κάρδαμον, in antidoto aduerſus hauſtā hyoſcyamū numeret, naſturtiū non inepte per καρδαμίδα uel λαρδαμίδα intelliget. Perſeū arbor eſt, quā Dioſ. Perſeā nominat, ſeu fructus eius.l.1.c.150. Perſeū uero dicitur, à Perſeo Cephei filio, hæc arbor, perinde ac Mercurialis, Chironia, dicuntur herbæ à Mercurio & Chirone repertæ. Vt uero hæc arbor Perſicas nuces proferens, Mycenas tráſplantata ſit. Perſei ope, ſupra in Alexipharma

pharmacis,in antidotis ceruſſæ explicatum. Napæam opinor eſſe,quos napos Plinius lib. 20.ca.4.deſcribit.

xv.Papauer is pot.o. Signa. Animaduerte iuxtà,è ſumpto papaueris in capite ſuo ſemina gerentis,liquore dormientes,nam illi in ſumma corporis cute frigent,nec oculi eis aperiunt, ſed enim palpebræ eorum immobiliter colligantur, eq; labore eo,odoratus ſudor diſtillat unà collectus, adeoq; ipſum corpus palleſcit,ac labia ardent,eq; genis nexus demittunt,id eſt flaccidæ maxillæ fiunt. Languidus item & frigidus è gutture anhelitus expirat:ſæpe& liuidus unguis,uel obtortus naſus,mortem non procul abeſſe nunciant,ipſiq; oculorum,qui in caua receſſerunt,radii. Quæ omnia tu nihil metuas, ſed curæ tibi ſit,qua iſti malo ratione ſuccurras.

Antidotum. I. Vino dulci & calido exanguem replēs. Aliàs apis Hy

II. mettidis opera interas admiſceasq;,quæ è uitulæ cadauere in nemore procumbentis naſcuntur. Nā illic

Amplificat ab apum ortu & mellificio. in cauata quercu primum thalamos unà collectæ ſibi parauerunt,operiq; paſſim incumbentes, Cereri, cellulis digeſtos fauos præbuerunt, pedibus ſuis thymum florentemq; ericen depaſcentes.

Apes Hymettiæ,ab Hymetto Atticæ mõte dicuntur,in q̃ etiã primũ ortæ ſunt. Naſcunt aũt apes è cadauere bubulo, ut ſupra Nicander teſtatus eſt, dũ inquit,ἵπποι μὲν σφηκῶν γένεσις,ταῦροι δὲ μελισσῶν. θύμα plurale à nominatiuo θύμον. Erice,arbuſcula eſt fruticoſa,ſimilis myricæ,longe uero mi-

Erice. nor,cuius flore apes uſę,nõ bonũ mel conficiũt: μελαργάζονται ἐν σπονδαῖον. Δηώ,Ceres eſt,cui ſacrificabant ὄμπνας .i. triticum melle oblitũ. Hic ὄμπνας pro fauis accipit Nicander.

III. Roſacei recentem odorem tenera lana dentes im pellens aperiensq;,labiis imprimas:quòd ſi omnino

grau i

graui ſopore merſus fuerit,quantũ ſatis erit, cum tra
hes. Veteris etiam interdum ad hanc rem irineo ſalu- IIII.
bri oleo. Mox illum utrinq; corpore feriens excita, V.
aliàs inclamans,aliàs dormientem tundens,ut noxiũ,
quo obrutus eſt, ſomnum diſpergat,cumq́; uomitu
malum illum cruciatum egerat,deuitetq́;. Viles etiã VI.
ueſtes pingui oleo & uino tingens,appara, ut iis infri
gidata potione membra calefacias. Interdum in cõ VII.
cauo labro,carnem intinge. Ac protenus, calidis bal
neis ſanguinem in grumos coagulatum reſolues, un
guentoq́; tabidam cutem inſtaures.

Sin marini leporis male perdentis potiõem depre XVI.
hendas perniciem adferentem,quem fluctus hareno *Lepus marinus.*
ſi maris peperit,odorem eius ſenties qualis eſt ſqua-
marum,&piſcium purgamenti.Porrò guſtus& ſapor *Signa.*
eius piſcoſus eſt,qualis putrefactorũ piſcium eſſe ſo-
let. Vel quum nondum ablutorum corpus ſquamæ
polluunt.Porrò lepus ille ſordidatus,dum recens in
lucem eſt editus,teuthidis infertur ſubtilib⁹ comis, p
inde ac teuthi uel ſæpiæ proles eſſet fugitiuæ,quę ubi
piſcatorẽ animaduerterit,fluctus doloſo felle,adeoq́;
nigredine quadam ſua obfuſcat.

Leporem hunc Dioſcorides lib. 6 λαγωὸν θαλάσσιον. i. marinũ leporẽ uocat. Adijcit autẽ Nicander educationis eius & primæ habitationis eius, quũ genitus fuerit, rationem. Nimirũ quod theutidis uel ſæpiæ piſciũ ille tũ uel branchijs uel comis demoretur: perinde ac uel theuti uel ſæpiæ foret ſoboles. Adnectit etiã per amplificationẽ ſæpiæ piſcis dolum. Nã ſi ea à piſcatore ſeſe peti ſentiat, nigredine quadã effuſa, mare, undas'ue turbat, ut à piſcatore uideri indagari'ue nequeat.

Mala leporem hauſtũ ſequẽtia Leporis ergo marini potionem uiridis fellis ſuffuſio, cum obtenebratiõe uiſus ſequitur, caro paulatim in homine liqueſcit, euaneſcitq́; . Cibos & conuiuia abominatur, aliàs ſumma eius cutis intumeſcit, ac ipſi tali ardent. Circa genas etiam, cauos oculos habentis flores fucati reſident, ſeu rubor quidam in facie circa maxillas naſcitur. Præterea modicum urinæ excerniculum ſequitur. Etenim ea interdum eſt purpurea, interdum plus æquo ſanguinea. Ad hęc, quemcunq; ſibi in conſpectum oblatum piſcem execratur: nauſeabundus enim marinas huiuſmodi epulas auerſatur.

Antidotum I. Aduerſum id mali Phocicam ellebori potionem præbeto, recensq́; decerpti camonis liquorem, ut potũ iſtũ, adeoq́; nõ optimi piſcis uenena effundat.

Camonis, inquit Interpres, per aphęreſin dixit Nicander pro σκάμωνος. Intelligit aũt per camonis lachrymas, ſcamoniæ liquorẽ. Dioſc. l. 4. Scamoniam, Romanis Colophoniũ appellari tradit. Plin. l. 26. c. 8. ſcammoniũ nominat & ſubdit: Laudatur natione Colophoniũ, Myſiũ & Priennenſe. De liquore ſcãmoniæ, multa Dioſcorides & Plinius.

II. Interdum aſininum lac emulſum bibat: Vel olla liquefactos ſordidatos maluæ ramulos.

III. Tumq́; cedrinam picem, oboli pondere ſumito. Carpat & aliàs ſatis rubentem mali granati in Creta nati

IIII. fructum, œnopes item, & quòd Promenium uocant. Quibus & Aeginetin adiunges, & quæcunq; tenui mẽbrana duros rubentes cortices habent.

Interpres Nicandri œnopen eſſe ſpeciẽ granati mali, uel uitis ait: Promenium itidem granati ſpeciẽ à quodam Promenio Cretenſe dictã. Proinde cum per œnopen & Promenium Punica mala, in Creta naſcentia tñ intelligat, Aeginetis quoq; ad τὰν ῥόαν, hoc eſt, ad malum granatum, in Aegina inſula creſcens, optimo iure referendum eſt. Etſi enim ut Plinius ait

ait lib.13.c.17.circa Carthaginē Punicū malū cognomen ſibi uendicat, in Samo & Aegypto tū etiā naſci ab eodem recenſet, & á Nicandro in Creta. Non uideo ergo quid prohibeat quo minus per τὸν αἰγινήτην malū granatū Aegineticū accipiat. Duros cortices, Scholiaſtes monet per antiphraſin, pro mollibus granis accipiendos. Quarti igit antidoti ſumma eſt, ꝙ fructū mali granati, ſiue ī Libya ſiue in Creta uel Aeginæ naſcētis, laborās ex potione leporis marini ſumat, uel alia mollioris rubētis corticis mala.

Aliquando & uino comeſtibilē cibū, fiſcina cōprimas, perinde ac nouellam in ſuo colatorio oleam. V.

Periphraſi poetica uino comeſtibilē cibum, uuam ſeu botrū dicit. Vuā inquit, ſeu botrū in cyrtide exprimas, dabisq; muſtū illud laboranti bibere. Cyrtis uas eſt é ſubtilibus iuncis apparatū, quo unguentarij unguentis exprimendis utuntur. Τρηπτὴρ item uas, in quo uuas exprimunt. κυρτίῃ. ὑλισῆρι. τρηπτήρ.

Sin quis arcti ſiti preſſus collo, gutturéq; ſuo, è flumine, taurice procumbens potum ſumpſerit, ſubtilia iuxtà algę folia manu ſua forte fortuna lambendo in ſtomachum demittens: atq; eo auide bibente, ſanguinis appetens ad labia celeriter appropinquans hirudo cibi cauſſa, cruorem deſiderans, abdomen cęciderit. Vel quando ſub obſcuram noctem, oculorum radios tectus, inconſiderate ad hydriam ſeſe inclinarit bibens, labia ſua hydriæ extremitati admouens, gutturq; eius irrepſerit beſtiola, ſummis aquis ſupernatans, ubi primum eas fluminis impetus pertulerit, dēſe firmiterq; adhærent, è corpore ſanguinem emulgētes, aliàs portis, ubi ſpiritus ſemper collectus, per anguſtos meatus emittitur, inſidentes. Aliàs alui principio infigitur, hominem lædens, recentē excepit cibū. XVII. Hirudo.

Hirudinem, uel ſanguiſugam, uel interdiu uel noctu, per imprudentiā potu ſumptā uenenū letale eſſe, niſi præſentibus antidotis ei ſuccurratur. Per portas aūt medice intelligit ſpūs uel anhelitus meatus, hoc eſt gutturis uel hepatis, uel ſtomachi principiū orificiū'ue. ἐπιπύλῃσι pro ἐπιλύξ. Scho.

Antidota i. Tum pateræ infuſum acetum ei dabis, ac frigidę interdum niualis aquæ potum. ii. Sæpe etiam glatiem boreæ flatu recens congelatam porriges, iii. Vel ſalſuginoſam terræ glebam tritam aratro'ue proſciſſam effodies, ac inde turbidam ei ſalubremq; potionem conficies. iiii. Vel ipſum ſalum, uel ſalſam marinam aquã hauri, aliàs calente ſole domans, aliàs igni adſiduo fouẽs.

v. Haud raro ſal effoſſum pariter, uel ſpumam ſalis admiſcebis, quam qui ſal effodit, in imo ſubſiſtentem colligit, quando aquis, aquas miſcuerit.

καθάλμυς γαίης βώλαξ, terra ſalſa & ſterilior eſt, Latini ſalſuginem dicũt. Spuma ſalis, Græcis eſt ἁλὸς ἄχνη. Porrò Interpres hic annotauit, ꝙ ſal cõficientes homines, ſalſis aquis dulces admiſceant, quibus ceu uehementiã acrimoniæ abluant, adimant'ue: dũq; utrãq; miſcent, ſpuma quædã ex tẽperatura illa fit, quæ ἁλὸς ἄχνη à Gręcis appellaẽ, hoc eſt ſalis maris'ue ſpuma. Quinetiã Plinius ſal ſine dulcis aquæ mixtura confici nõ poſſe teſtaẽ.

XVIII. FVNGI. Neq; iam terræ malum hominem adflictet, ſæpe Signa. in pectore intumeſcens, interdum etiam in gutture Periphraſtice ſuffocans. Quando iuxta profundum latibulo uici- .i. iuxta uiperæ latibulum. num tractum, enatum fuerit ex ore uiperę cum uir', tum grauem halitum ſorbens. Illud zymona potu ſumptum, generatim fungos appellant, apud alios aliud etiam illi nomen inditum.

ζύμωνα, inquit Scholiaſtes, fungos appellat, ꝙ terræ ζύμωνα i. luto ſint ſimiles: uel ꝙ ex terra enaſcunẽ quodam ſui tumore. Plinius fungos arborũ morbos appellat: ſed fungi non ſunt oẽs uenenati, perinde ac Plinius itẽ tradit lib. 20. Varia apud uarios ipſius ζύμωνα nomina eſſe Nicander adfirmat. Propterea quòd alij μύκητας, alij glebam amanicen uocent.

Antidotum I. Atqui tu raphani cõtra hos inflexum caput dato.

Per raphanum, cramben uel braſſicã hoc loci accipiendã monet Interpres. Caput ergo raphanes erit caput braſſicæ.

Vel rutæ:

Vel rutæ inuoluentem ſeſe ramum tundas. Haud ii.
raro & laborati æris ueteris florem. Aliàs clematidis iii.
cinerem in acetum immitte. Interdum & pyritidis ra iiii.
diculam, aceti liquamine irriges, uel nitrum, carda-
miq; folium in ſulcis creſcens. Medicumq; malum,
ardensq; ſinapi. Simul etiam uini fecem flamma to v.
ſtam ex aceto bibere dabis. Vel domeſticę auis, ſeu gal vi.
linaceorum fimum. Porrò grauem ſeu dextram ma-
num in os ingerens ciendo uomitum, abs te amarã
arcebis mortem.

Aeris florẽ bibendum aduerſus hauſtos fungos præcipit. De quo Plinius, Aeris flos medicinę utilis eſt. Fit ære fuſo, & in alias fornaces tranſlato, ibi flatu crebriore excutiuntur, uelut milij ſquamæ, quas uocant florẽ: cadunt cũ panes æris aqua refrigerant, rubent'q;. Dioſcorides l. 5. c. de æris flore, quõ ex ære dum extinguit, fiat τὸ τοῦ χαλκοῦ ἄνθος, itidẽ tradit. Clematis herba eſt, cui⁹ duas ſpecies Dio. deſcribit li. 4. c. 7. & 8. priorẽ hic à Nicãdro ĩtelligi eſt: cur adducar ut credã, q̃ ea cõtra ſerpẽtũ morſus cõferre à Dio. memoret. Altera non item. Quod ſi aduerſum ſerpentes ualet, poterit & reliquis uenenis antidoti iure accõmodari, medicorum iudicio conſilioq;. *Clematis.* *πύρεθρον.*

Per τὴν ῥιζίδα πυρίτιδα, pyrethri radicẽ intelligit. cuius ſuprà facta mentio. λίτρον pro νίτρον, ut ſupra etiam cõ monſtratum. πρασιὴν ſulcum hic ſignificat, ut apud Homerũ Odyſſ. ω. —οὐδέ τι πάμπαν

οὐ φυτὸν οὐ συκῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὴν ἐλαίη
οὐκ ὄγχνη, οὐ πρασιή τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον.

Medum. Malum eſſe Mediæ ſeu Perſidis, quod τὸ νεράντζιον appellet, Scholia indicant. In antidotis cantharidũ ſupra ἐμματέων habuimus, quod Interpres ita reddidit: ἐμμάττειν ἐστὶ τοὺς δακτύλους καθιέναι εἰς κοῖλον τόπον, hoc eſt digitos in concauũ locũ immittere ſignificat ἐμμάττειν. Cum ergo ab eodem uerbo καταμματέων ſcribat, pro ingerẽs dextrã manũ in guttur, ſatis apparet καταμματέων legendũ. per π enim τὴν σπουδὴν præ ſe fert. *μῆλον τό.* *καταμματέων*

Sin te potio ineuitabilis; humorem è cute ſua di- xix.
mittentis lacertæ, impenſe te contriſtantis læſerit, *Salamandra.*
quam ſalamandram uocant, cui neq; ignis fumus, flã *Signa.*
ma ue officit, confeſtim lingua ima ſui parte inflam

marent,ac protenus ille languore uincitur, ingraueſcensq́; malus tremor membrorum compages diſſoluit,adeo ut hinc inde nutãtes infantium more & manibus & pedibus prorepant,intantum uidelicet mentis acies hebetatur. Porrò in ſumma cute uibices pariter liuidæ concurrunt non paucæ, ſtillantq́; diſperſa per corpus ſalamandræ adflictione.

Salamandram in Theriacis agnouimus: ꝙ Nicander aũt ait γλώσσης βάθος.i.linguæ profunditas per circuitionẽ id facit, pro ꝓfunda lingua, ſeu pro ipſa lingua. μάλκη pro μαλακία. De ſalamandra tñ hoc Andreas herbarius memorabile tradit,inquit Scholia. Quod ſi quis ſanguine eius uel manum uel ueſtem delibutã reddiderit,eum ab igni innoxium futurum.

Antidotum I. Huic tu piceæ abſterſas lachrymas pinguibus tenthrenes operibus admixtis præbeas.

Tenthrene. Tenthrene inſectum eſt mellificans,quod à quibuſdã bembix dicit̃ uel tenthredon: Scholia. Dioſcorides ſalubre contra ſalamandrã remedium eſſe ait pineam reſinã,quã hic Nicander piceæ lachrymas dixit.lib.6.c.de ſalamandra,ubi ferè omnia quæ hic Nicander habet recenſet, ut ueluti è Nicandro tranſtuliſſe, ut pleraq; omnia uideatur.

II. Quinetiam urticæ ſemen cum erui farina, mola contuſa miſcens arefacies. Aliquando uel ipſam urticam terens,cũ arido hordeo,oleo irrigabis,eoq́; pharmaco ceu cibo uel inuitum ſaturabis. Adhæc reſina

III. ſacraq́; apis opera,iuxtaq́; chalbanæ radix, nec nõ tenera teſtudinis oua,proſunt aduerſus hauſtam ſalamandram. Confert item ſecti ſuis axungia: marinæ

IIII. teſtudinis cocta ſimul oua miſcebis,quę uelocibus alis quas corpore gerit,ſupernatat.

Quum Nicander inquit, ἀλθαίνει καὶ γίνθοιο συὸς φαλλόεντος ἀλοιφή. hoc eſt, Cõfert aduerſus uenenũ hauſtæ ſalamãdræ mactati ſuis unguentũ uel pinguedo,uel axungia, Interpres in alio exemplari ſic ſcriptũ admonet: ἀλθαί-

νει

νεῖά τ' ἐνηφῆ πυρὸς ζαφλεγέος κεραίης. Hoc eſt, medenẽ & proſunt .ſ. teſtudinis oua, uehementer ardentis ignis prunis coſta. Chalbana uero liquor eſt è radice platani congelatus. In Theriacis de chalbana plura. Chalbana.

Interdum ſumito montanæ teſtudinis in cytiſo v.
commorantis oua, quam indefeſſe canoram fecit, tametſi uoce uacaret, Mercurius. Siquidem carne ſpoliauit uarium conchylium, eiusq; humeris duos cubitos appoſuit.

Digreditur ad fabulã quam et Homerus in hymno in Mercuriũ recenſet.

Duas teſtudinũ ſpẽs facit, alterã aquaticã, alterã terreſtrẽ, è qua Mercurium citharam finxiſſe dicit, Homeri in Mercurium hymno conſonans, ubi poeta elegantiſſime è teſtudine repertam citharam canit. Duos cubitos duo lora appellat uel cantones uel ordines, unde chordę ſeu nerui dependent, ſeu ad quos ligantur chordæ, & intenduntur.

Tuq; minorum ranularum interficies impudẽtes vi.
parentes, radicesq; eringi illis admiſcebis, quibus ſcãmonii quantum ſatis eſt in ollam iniicies fouens, quibus hominem proxime mortem profectum, exaturans, conſeruabis.

φρύνας, in ſuperioribus minores ranas eſſe cognouimus. φιλίδας ὀρηγίδας. Eringi radicem dicit λαιδροὺς, ἀναιδεῖς. impudentes, propter immodicam coaxationem.

Quòd ſi ex phryno in æſtate ad nocendum para- xx.
to potu guſtarit aliquis, uel à muta rana eandem ſpeciem nacta, quæ fruticibus uerno tempore adhæreſcit, noxam adferens, roremq; lingens bibendo quicq̃ ſumpſerit, ea quæ æſtate paratur, thapſi herbæ uiriditatem, ſumentis corpori inducit, membra incendit, ipſeq; halitus frequenter collectus, difficulter effert, grauemq; è faucibus odorem ſpirat. Signa.

Duo ſunt ranarũ gñа, alterũ æſtiuũ, alterũ hybernũ. Aeſtiuæ ranæ coaxatrices ſunt, minusq̃ noxiæ. Hybernæ mutæ ſunt, & lætales. θερειομένου. i. in æſtate ad nocẽdũ parata. Atqui ſic apparãt è phryno uenenũ: Summã eius

autem

cutẽ pungẽtes,uulnus illi infligunt, deinde ſaniem eius colligẽtes, tingũt ea cibũ & potũ:ſicq́ homines quibus id dederint,interimũt.Qua nq̃ Scholia dicant κῶφον ranã eſſe, φρύνον non item.Dioſcor.tñ phrynũ ranã facit,eadẽq́ de eius ueneno recenſet quæ hic Nicander lib.7.c. περὶ φρύνου, & Plin. lib.32.c.5.Sunt inquit,quę in uepribus tm̃ uiuunt,ob id rubetarũ noĩe,ut diximus, quas Græci φρύνους uocant grandiſſimæ cunctarũ,geminis ueluti cornibus,plenæ ueneficiorũ.Mira de his certatim tradũt autores,illatis in populum ſilentium fieri:Oſſiculo qđ ſit in dextro latere, in aquam feruentem deiecto,refrigerari uas,nec poſtea feruere niſi exempto. Et aliud eſſe in ſiniſtro latere,quo deiecto feruere uideatũ, ἀπόκυνον uocari. Canũ impetus eo cohiberi &c.In ſumma,duo genera ranarũ uenenatarũ numerat Nicander,prius φρύνον appellat,cuius ueneficia primũ ſubnotat unà cũ antidotis:poſterius κῶφον,cuius uenenatã naturã poſtea memoriæ prodit pariter cũ antidotis. Atq́ ex hac diuiſione textus Nicandri planus eſt,nec obſcuritatis quicq̃ retinet,alioqui hoc loci Scholia plus Nicandrũ obſcurant q̃ quod lucem ei addant.

Huic tui uel elixæ uel aſſatæ ranæ carnem præbeas. Aliquando picem,ſuaui uino mixtam. Præterea
Antidotum I. ſplen pernicioſę phrynes aduerſus hoc mali prodeſt,
II. phrynes inquam paluſtris multiſonæ,quæ in alga de
III. morans,primum amœnum deſiderabileq́; uer acclamans denunciat.

Hæc de ueneficio & antidotis.Nũc alterã ranam,quã & κῶφον uel ἄφθογγον .i.mutam,ſono & coaxatione uacantem,nominat,proſequetur.Porrò
Caſtigatur exemplar. quum Λημναίης φρύνης exemplaria habeant, mihi λιμναίης in priori per ἰῶτα ſcribendum uidetur ut ſit à palude uel ſtagno,non à Lemno inſula.

XXI. Mutæ ranæ Signa.

Cæterum aſona illa muta'ue rana in culmis & arũdinetis frequenter agens,uiridem colorem, qualis eſt buxi,humano corpori offundit: Os etiam bile humectat,felle'ue replet: ſingultus item hominem corde laborantem frequentiores turbant. Iam & ſtillare faciens ſemen aliàs uiri,aliàs mulieris,ſpargensq́; per mẽbra,utrunq; ſterilem,& ad generandum inidoneum reddit.

uxo-

καρδαλιωνῶς, τῶν καρδίαν ἀλγοῦντων. Scholia.

Huiuſmodi intoxicatis,ſatisuini in pocula fundas, Antidotum I.
& ad uomitũ uel inuitum adigas,uel igni,labrum ſudando deſtinatum,fouens aſſidue,difficulter curabi II.
lem hominem calefacias,ut plurimum ex eo ſudoris
eiicias. Inſuper aridæ arundinis radicibus euulſis,te III.
metũ ſuperinfundas,quas proprius ſuus lacus enutriuit, † ubi tenuia reptilia pedibus ſuis natant.

† Amplificat ranam periphraſi. Nã tenuia ſerpentia minores ranas dicit, Interprete monente.

Vel uiridantis cyperidis uel cyperi folia tunde. IIII.

ἢ φιλοζώοιο κυπείριδος ἢ κυπείρου. Orationem ellipticam hic poeta relinquit, adeoq́; imperfectam. Vel inquit uitam amantis,hoc eſt uiridis cyperidis, uel cyperi: dependet autem huius antidoti perfectio,meo iudicio è præcedenti,nam ſi adijciatur, ἀπὸ ῥίζας κόψας οἴνῳ ἐπιγκεράσαιο. hoc eſt radices abſcindes uel amputabis, ac uinũ ſuperinfundes,conſtabit ſibi oratio. Hac enim ratione potus aduerſus letalem mutã iſtam ranam erit. Quod ideo annotare libuit,ne temere quicq̃ reddidiſſe iudicer. Sed iudicent qui uelint,ſugillent,reprehẽdant,bonorum & eruditorum iudicium nemo doctus & bonus unquam detrectauit,ſciolorum uero & arrogãtulorum reprehenſionẽ, tantum abeſt ut uerear,ut laqueum illis,quod aiunt,mandem. Eſt aũt cyperus herba quam Romani iunci radicem uel iuncum appellant, autore Dioſcoride lib. I. c. 4. περὶ κυπείρου. Alteram quoq; cyperi ſpeciẽ in Aegypto naſci,ibidem Dioſc. tradit. Nicandricus Interpres duo cyperi genera affirmat,alterũ maſculum,alterũ fœmineum. Hinc poeta marem cyperũ, fœminam cyperida uocat,uitę amantem,ꝓpter ſolidiſſimam radicem appellari,idem ſcribit.

Ipſum uero continua inambulatione à cibo & potu ſibi abſtinentem,areſacias,ac corpus eius macilentum reddas. V.

Ei qui hauſerit ranam, præcipiti ut continuo ieiunus obambulet,ac ita corpus ſuum extenuet. Nam id ſaluti eius conferre.

Neq; te inuiſa cruciansq́; argenti ſpuma fallat, XXII.
quæ ſumpta aluo tuæ moleſta erit:nam & flatus ſeſe Argẽti ſpumæ. Signa.

P reuoluen

reuoluentes per medium uentrem & iuxta umbilicũ murmurant, inſtar torminum curatu difficiliorum quæ hominem adfliĉtant, duris eum cruciatibus impetentes. Nec iam urinæ eiiciendæ patet exitus: mẽbra totius paſſim corporis ardent, planeq; iam plũbeum ſeu liuidum colorem induerunt.

De argenti ſpuma, quam Græci τὴν λιθάργυρον, χρυσῖτιν, ἀργυρῖτιν καὶ μολυβδῖτιν appellant, Dioſcorides lib. 5. c. περὶ τῆς λιθαργύρου, Plinius lib. 33. ca. 6. De ueneno uero & antidotis lithargyri Dioſcorides eadem, quæ hic Nicander, ſcribit lib 6. dum inquit: λιθάργυρος δὲ ποθεῖσα βάρος ἐπιφέρει στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ, καὶ ἐντέροις, μετὰ στρόφων ἐκπιεζομένων. ἐνίοτε δὲ πνιγώσκει τὰ ἔντερα διὰ τὸ βάρος καὶ ἐπέχει τὰ οὖρα, παροιδεῖ δὲ αὐτῶν τὸ σῶμα, καὶ μολυβδώδη ἀπρέπειαν λαμβάνει.

Antidotum I. Huic myrrham duorum obolorum pondere dato.
II. Aliquando & recentem hormini fuſuram ſeu liquorem.

Horminum herba eſt, quam Romani geminalem uocant. Duplex eius ſpecies, altera ſatiua, altera ſylueſtris, cuius ſubſtantiam & qualitatem, ut dialeĉtice loquar, & uires Dioſcorides tradit lib. 5. ca. περὶ ὁρμίνου. Et Plinius lib. 20. cap. 10.

III. Aliquando & montanam hypericum tundas, interdum
IIII. hyſſopi ramulos. Haud raro agreſtem ficũ,
V. ſemenq; ſelini, cuius in Iſthmiis ludis uſus fuit. Nam
Siſyphi genus. Corinthii (quibus olim Siſyphi genus dominatũ eſt) eam herbam pro corona adhibuerunt iis ſpeĉtaculis quibus puero Inus Melicertæ mari ſubmerſo, iuſta funebria perſequuntur.

Hypericum herba eſt, οὐρεῖν, hoc eſt, ut Interpres uult, montana, nã οὐρεῖ pro ὀρεινὴ poſitum arbitratur: cæterum ſi οὐρεῖν ab οὖρον .i. urina deducas, nihil erraueris hoc loci, ut ſit οὐρεῖν pro διουρητικὴ .i. urinæ prouocatiua: nam Dioſcorides lib. 3. cap. περὶ ὑπερικοῦ, δύναμιν δὲ, inquit, ἔχει διουρητικήν. hoc eſt, ciendæ urinæ uires habet hypericum. Selinum uero apium eſt, quo pri-
Selinum. mum uſi ſunt pro corona Iſthmiæ uictoriæ, poſtea enim ſunt pinu uſæ. Amplificat aũt poetice hunc de ſelino locũ Nicãder Melicertę hiſtoria. Vt

uero

quoMelicertes mari perierit eſt apũd Ouid.4.tráſfor.Et Pindarũ in Iſthmijs. Siquidẽ Athamas Iunonis odio in rabiem actus, Learchũ filium occidit, ac ad ſaxum ora eius diſcuſſit, qua nefaria re cõcitata mater Ino, cum altero infante Melicerta ſeſe in mare præcipitem dedit, ubi precibus Veneris deorumq; commiſeratione, ipſa in Nereida Leucotheam, Melicertes in deum marinum Palæmona tranſmutatus eſt. In cuius Melicertæ honorẽ Siſyphidæ, hoc eſt Corinthij, iubente oraculo Iſthmios ludos, uel Iſthmia certamina inſtituerũt: nomen ab Iſthmo, anguſtia illa inter Ionium & Aegæum mare ſortita. Quorum uictores primum ſelino ſeu apio coronabantur, poſtea uero in pinum ea corona tranſlata, qꝫ pinus inſtar maris, ſterilis & infrugifera eſſet. Qua de re uberius in Scholijs Iſthmiorum Pindaricorum. At quomodo Siſyphus Aeoli filius, & Corinthiorum rex fuerit, eſt apud Homerum Iliade ς.

Piper item æquali pondere cum ryſimo tundas, ac uino interas, malamq; ægritudinem cohibebis. VI.

Ryſimon herbæ ſpecies quam quidam ruiam dicunt. Scholia.

Cypriq; recens germinantes flores, ac mali Punici VII.
nouumq; uirentem cytini fructum præbeas.

Per cypri flores alij peculiarem herbam cypron dictam accipiunt, alij flores Cypri inſulæ. Dioſco. lib. 1. cap. 125. κύπρος δένδρον ἐστὶ περὶ τὰς ῥάβδους φύλλα ἔχον ἐλαίᾳ παραπλήσια, πλατύτερα δὲ καὶ μαλακώτερα καὶ χλωρότερα, ἄνθη λευκὰ βρυώδη. &c. Hoc eſt cyprus arbor eſt, circum uirgas folia habens oleæ ſimilia: latiora uero & molliora & uiridiora, floribus muſcoſis. Si Interpretẽ ſequamur incertum nobis relinquetur, quę ſit cypros herba, incertũ item, quos Cypri inſulæ flores intelligat. Sin Dioſcoridis cyprum, arborem nimirum huc ſumamus, non obſcurum erit quid uelit.

Cytini ſunt malorum Punicorum flores, ut Dioſcori. habet.

Caueas iuxtà, ne Smilon abieti ſimilem Oeteam, XXIII.
mortis deplorandæ datricem ſumas. Quam & plena Smilos. Antidotũ I.
ſummaq; uel multa uini potio, præter ſolitum uel una reſtinxerit, quando hominis tonſillas, & anguſtũ gutturis iter obſtiparit.

Smilos germen eſt abieti ſimile, unde & ἐλατώδη uocauit. σμίλον appellat, ſiue quod τὸν οἶτον, id eſt mortem & calamitatem adferat, uel quod in Oeta Aetoliæ mõte creſcat. Andreas dormientes apud Smilon intermori ait. Theophraſtus de hominibus nihil dixit, ſed hoc ſolum quod animã

p 2 tia

tia magnarum caudarum tantummodo ſi guſtarint, uel ut quidā uolunt olfecerint, moriantur. In ſumma: Smilos arbor eſt, quam Dioſcor. σμίλακα nominat lib. 4. ca. περὶ σμίλακος: quam Romani taxon dicunt, abieti folijs & magnitudine ſimilis, tam uenenata, ut uel umbra eius aſſidentibus lætalis ſit. Cuius deſcriptionem & uirus é Dioſcoride petere licet lib. 4. & 6.

Præterea & dolorem adferentes fungos, homini, ob uenenum inſalubres in ſuum repoſuit libellū Nicander.

Fungorum uirus, & repugnantia illis antidota ſuprà recenſuit: quę hic tamen ad finem annectit, ibidem omiſit, ut ſuperiorum de fungis remediorum hæc ueluti τὰ παραλειπόμενα uideri queant.

Confert itaq; aduerſus fungos ea arbor cuius ramis inuiſa eſt Diana, quę & ipſa ſola non facta eſt Imbraſiæ Iunonis corona: quando enim pulchritudinis nomine certamen inierūt diuę in Idæis collibus, Venerem, ipſa uidelicet myrtus ornauit.

Imbraſia Iuno eſt Samia, ſicut ſupra Imbraſidem terram pro Samia dixit, ab Imbro Sami olim inſula.

Iudicio Paridis myrti mentionem diſatat. Quum enim myrtus Veneri ſit ſacra arbor, ſolam Venerem, neq; Iunonem uel aliquam aliarum diuarum ea coronatā dicit: quandoquidē Venus ex eo certamine prímas retulerit.

Ab aquoſa igitur myrti ſylua ſalubrem medicinā rubentem, nempe fructum, uel hybernis flatibus creſcētem, ſolaribus radiis fotum digito teres, ſuccumq; per ſubtile uelum colabis, uel uimineū corbem, ſicq; expreſſum, cyatho acetabuli menſuram capiente, bibere dabis, uel paulopl'. Nec enim oberit ſi ultra acetabuli modum porrexeris. Eſt enim talis potio non parum ſalutaris mortalibus, imò longe commodiſſima tibi fuerit, ſi biberis.

Myr

Myrti fructuum ſuccum inſolatũ, aduerſum ſumptos potu fungos ualere præcipit. Myrti genera apud Plinium numerantur li.15.ca.29. Dioſcorides item lib.1.cap. περὶ μυρσίνης. Claudit autem Alexipharmaca hæc perinde ac ſuprà Theriaca ſua uoto & exoptatione. Optat enim ſui memoriam fieri, & apud Protagoram Cyzicenum, & apud ſtudioſos, ad quos ſiue iucunditas ſiue commoditas ex hoc ſuo ſcripto promanarit, hunc ad modum:

Porrò Nicandri poetæ memor iuxtà ſis: ſic fiet, ut hoſpitalis Iouis legi non renitare.

ALEXIPHARMACΩN

FINIS.

Apud Agrippinam Romani Imperii Coloniam, impenſa Iohannis Soteris, nono Calendas Apriles: Anno à Chriſto nato

MDXXXI.

ERRORVM QVOS IN HOC
opere admiſimus, breuis reſtitutio.

Pagina 4. uerſu 12. in margine lege, Dentatum mentum. Pag. 6. uer. 19. pro lecto, lege grabato. Pag. 8. linea à fine 4. ſpinã lege pro ſpira. Porrò in ea columna rectius ἄκανθα pro ſpina ſerpentũ q̃ pro genere ſerpentum accipitur, contra mentẽ Scholiaſtæ. Col. 9. uer. 12. ferunt leuantur@. 12. 8. eiaculantur. 15. 18. dele, Vel buniadis, de quo apud Dioſco. li. 2. c. 102. cuius hic fortaſſe meminit Nicãder, dum ἄνθεσι χαλκοῦ inquit. Ac pro illis repone: Napy, ſinapi eſt Athenienſibus, Plini. Dioſco. Aegine. 19. 29. iſta Scholijs inſerta, ad textũ ptinẽt, maiuſculis literis ſunt exarãda.

Nam ex capite & ſupercilio homini percuſſo crines defluunt, & è palpebris iuxtà nigra coma.

22. 23. pro orbata, lege orta. 24. uer. ult. sj in quercubus. 25. 8. tũ cõcauæ &c. 26. uer. penul. ſed ea malũ declinat. 27. 10. pueneris. 29. 12. le.

Quin & alia innoxia reptilia paſcua carpunt.

Cinopeta, ad marginem collocandũ. 30. uer. antepenul. Horiciæ buxo. 31. 24. lege, deprehenderis. 32. 2. arcã lege, non aram. Ibidẽ 3. mixta lege, nõ iuxta. 33. 10. egeſtæ areæ. Ibidẽ 20. lege προσθύμως μέρψ. 35. 4. baccæ. 36. 4. dele, quum. Ibid. 7. iterum atq; iterũ. 37. 13. Sidonij Cadmi. 46. 7. lege, alterius. Ibidẽ 16. pro nunq̃, lege utrunq;. 49. 11. uictores, uel luctatores. 42. 3. Amyclęis. Ibidẽ 23. partẽ eſſe iuxta naſum. 44. 4. deprehenderis. 45. 1. ſubinde 46. 25. Hoc. 47. 8. pro tempus, lege caput. Ibidẽ 25. eas. 48. in margine lege, Cranocolaptes. Ibid. uer. antepenul. æſtum, nõ oeſtrũ. 53. 21. ortam, non artẽ. 56. 30. nominari tradit. 54. 29. uariæ, non uanæ 57. 30. aſperæ & ſpinoſæ. Ibidẽ uer. antepenul. prima ſimplici. 58. 21. expũge, id eſt. Ibidẽ 24. cytinos. 60. 8. κεφαλῆς. 62. 8. Cyzici. 64. 1. lacteũ. 65. 17. cæterũ hoc ſit leporinũ. 70. 22. τὸν μῆλον. Ibi. 32. inſultent. 72. 1. docent. 73. 3. Nicander appellat. Ibidẽ uer. antepe. dele, poti. 75. 6. pro patens, lege partes. Ibidẽ 26. cinerẽ, non cruorem. 76. 2. quæcunq;. 77. 5. ut cruciatu. Ibidẽ 12. per Hippochoontis &c. Ibi. 23. Threſſa, non Theocrita. Ibidẽ 29. indigeſtas dum. 80. 5. pręſtringit. 91. 19. uel manu in os indita. 92. 11. Sed age iam. Ibidem 25. efficere. Ibidẽ 29. intenſionẽ, nõ deſcenſionẽ. 102. 1. lege, inflammat. 104. 17. Huic tu. 105. 3. pro, ſudando deſtinatũ, lege, balneis ſudificis deſtinatum.

1968